

İran ile Türk dünyasında "Nevruz" nasıl kutlanır?

Mehr Arena | 2. SAYI | Mart 2019

Mehr Arena

MehrArena

□ **Genel Müdür:** Ali Asgari

□ **Yayın Kurulu:**
Seyed Amir Hassan Dehghani,
Majid Rafiei, Kamran Azar

□ **Editör Koordinatörü:** Kamran Azar

□ **Katkıda bulunanlar:** Kamran Azar,
Azar Mahdavan, Muhammed
Burhan, Rüya Fereyduni

□ **Sanat yönetmeni:**
Mahboubeh Azizi

Phone: +98-21-43051350

Address: No. 18, Bimeh Alley,
Nejatollahi St., Tehran, Iran

*Mehr Arena katkıda bulunmak
isteyen okurların geri bildirimlerini
memnuniyetle karşılıyor.*

İçindekiler

Nevruz Özel

İran'daki geleneksel "Nevruz Bayramı" nasıl kutlanır?	4
Türk devletlerinde "Nevruz" şenliği	6
İran'dan güzel "Nevruz" manzaraları	7

İslam Devrimi Lideri'nin bildirisi

İslam Devrimi Lideri'nin önemli bildirisi yayınlandı	20
--	----

Son dönem röportajları

İran sinemasının en büyük şöleni; Fecr Film Festivali	23
Türkler ile İranlılar tarihsel ve kültürel olarak iç içeler	25
Tahran'ın bilinmeyen yüzü; 30 Tir Caddesi	26
İran-Türkiye ilişkilerinde yeni dönem	27
İran-Türkiye ekonomik ilişkileri daha da güçlenecek	28
Türk kültürü ile Fars kültürü tarih boyu iç içe yaşamıştır	29
Tüyları diken diken eden İran'ın işkence ocağı!	30
Gülistan Sarayı; eski Tahran'ın simgesi	32
Yemen'deki savaş ne zaman sona erecek?	33
Güzel Cin; Türk yıldızın İran macerası başladı	34
İranlı kızlar "Ergenlik Teklif Çağı"nı kutluyor	36

Cumhurbaşkanı adaylarıyla röportaj

Demirtaş: PKK'nın siyasi partisi veya kolu değil	38
İnce: Dindar kesim iktidarın politikalarından endişeli	39
Seçimi kazanırsam Beşar Esad'ı Ankara'ya davet edeceğiz	41
Bölgedeki olayların arkasında İsrail'in parmağı var	43

Ruhani ile Erdoğan arasındaki görüşmeler

İran ile Türkiye arasındaki ilişkiler gelişiyor	45
---	----

Mehr'den seçimler

Aşura'yı İran'da yaşamak ziyaretimin ana amacıydı	48
Erdoğan'ın başarı sırrı; Cumhur İttifakı	49
Türkiye üzerinde operasyon yapılacak bir ülke değildir	50
Edebiyat; Türkiye ile İran arasındaki büyük köprü	52
İran ile Türkiye halkını birbirine bağlayan "Sinema" gücü	53
Yemen'i gündemde tutmaya devam edeceğiz	54
İran sanatının parlayan yüzü; Mehtap'ın kızları	55
FETÖ, İran yaptırımlarının bypass edilmesinden rahatsızdı	56
İran'ın güzellikleri, sinema ve müzik aracılığıyla insanlara dokunuyor	57

Nevruz Özel

2009 yılında toplanan Birleşmiş Milletler Manevi Kültür Mirası Koruma Kurulu, İran yönetiminde ve Azerbaycan Cumhuriyeti, Hindistan, Kırgızistan, Pakistan, Türkiye ile Özbekistan dahil 7 ülkenin katkısıyla akıl, ümit, itidal, hoşgörü simgesi olan Nevruz'u "Dünya Manevi Kültür Mirası Listesi"ne dahil etmiştir.

"Nevruz Bayramı"na özel olarak hazırlanan bu bölümde İran ile Türkiye ve ilaveten Türk topluluklarında Nevruz'un kutlama tarzı ile kaynağı hakkında bilgi edinebilirsiniz.

İran'daki geleneksel “Nevruz Bayramı” nasıl kutlanır?

Azar MAHDAVAN ve Ruya FERAYDUNI

Nevruz kutlaması eskilerden günümüze kadar İran halkı arasında devam eden en önemli ve en büyük geleneklerden birisi. İran'da bir bayram olarak Kabul edilen ve 21 Mart'a denk gelen Nevruz, Ferverdin ayının birinci günü ile ilk bahar sevincinin göstergesidir.

2010'da Birleşmiş Milletler Genel Kurulu, 3000 yıldan beri kutlanmakta olan bu şenliği "Nevruz Bayramı" ilan etmiştir. 2009 yılında toplanan Birleşmiş Milletler Manevi Kültür Mirası Koruma Kurulu da, İran yönetiminde ve Azerbaycan Cumhuriyeti, Hindistan, Kırgızistan, Pakistan, Türkiye ve Özbekistan dahil 7 ülkenin katkısıyla akıl, ümit, itidal, hoşgörü simgesi olan Nevruz'u "Dünya Manevi Kültür Mirası Listesi"ne dahil etmiştir. Bu özel günün tarihine bakacak olursak, İran'ın oluşumundan bile öncesine dayandığını görebiliriz. Diğer bir deyişle Orta Asya ve Batı Asya'da "Kıyamet Bayramı" ile "Yaratılış Bayramı" olmak üzere iki çeşit kutlama yapılırdı. "Kıyamet Bayramı" ilkbaharın başında ve "Yaratılış Bayramı" ise sonbaharın başında kutlanıyordu. Ancak yıllar sonra bu iki bayram birleşip Nevruz olarak adlandırıldı. Hala ayakta olan ve İran'ın en eski geleneklerinden biri kabul edilen bu kutlama baharın ilk gününde yapılmaktadır.

Nevruz, Farsça yeni (nev) ile gün (ruz) sözcüklerinden oluşmuş birleşik bir isimdir. Yılbaşının ilk gününe, yeni gün anlamında “Nevroz” veya “Nevruz” denmiştir. Nevruz, toprak altındaki canlıların uykudan uyanışı, dirilişi ve kısaca baharla buluşmalarını sağlayan kutsal bir gündür. İran’ın dünyaca ünlü bilim adamı Ebu Reyhan Biruni de eserlerinde sık sık Nevruz’dan söz etmiştir. Biruni, Nevruz’u şöyle anlatıyor: Nevruz, Ferverdin ayının ilk günü ve Yeni yılın başlangıcıdır. Bu yüzden bu güne Nevruz (yeni gün) adı verilmiştir.

Eski çağlardan beri İran kültürünün bir parçası olan bu törenler doğadan alınmış maddi ve manevi ihtiyaçların bir parçası olarak tarih boyunca devam etmiş ve bugünlere kadar gelmiştir.

Nevruz kutlamaları da günümüzde İran'ın şehirlerinde ve köylerinde büyük bir özen ve coşkuyla düzenleniyor. İran milleti her yıl yeni yıla girmeden önce yaşamını yapabileceği kadar değiştirmeye çalışır. Bu değişikliklerle güzel geleneklerden birisi temizlik yapma işidir. Bu gelenek çoğu zaman Nevruz'a bir veya iki hafta kala gerçekleşir. Bunun yanı sıra bazıları yeni yıla girerken ortamı değiştirmek için eve yeni eşyalar satın alır. Bu yüzden yılın son günlerinde alışveriş merkezleri de çok hareketli olur. İran'da Nevruz bayramında yeni giysileri giymek doğadan esinlenen eski bir adet-

tir. İran halkı ağaçların yeşermesi ve yer yüzünün yeşerip tazelenmesi ile birlikte yeni elbise giymeyi uğurlu ve mutluluk vesilesi olarak algılıyor.

İran'daki herkes yılın son ayında takvime bakmak zorunda kalmadan şehrin sokaklarındaki insanların coşkusundan tüm ülkenin büyüleyici bir etkinliğe hazır olduğunu anlayabilir.

İnsanlar Nevruz'u kutlamak için yaklaşık 25 gün önce doğanın uyanış sembolü olan buğday, arpa, fasulye, mercimek, nohut gibi bitki tohumlarını suda bekletip sebze yetiştirir. Bugün yaşamın sembolü olan sebze geçmişte anlam bakımından daha farklı olarak o dönem →

de tarıma dayanan ekonomi ile ilgiliydi.

Çarşamba Suri (Yılın Son Salı Günü Kutlaması):

İranlı kavimlerin Nevruz'dan önce kutladığı törenlerden biri de Çarşamba Suri'dir. Bu tören ateş törenlerinin bir parçasıdır. Nevruz gelmeden yani yılın son Salı günü ateş yakılarak kutlanır. Ateş İranlılara göre aydınlık, nur ve temizliğin sembolüdür. En önemlisi de ateşin Tanrının azametinin bir sembolü olmasıdır. Ateş yakılarak yapılan kutlamalarda Ehrimen'in (Şeytan) yarattığı hastalık, kötülük ve kirliliğin temizlenmesi amaçlanır.

Nevruz ve "Heft Sin Sofrası":

Nevruz kutlamalarının en önemli bölümünü ise "s" harfiyle başlayan 7 şeyin bulunduğu sofranın (Sofrayı Haft Sin) hazırlanması oluşturuyor. Heft Sin Nevruz'da kurulan geleneksel ritüel bir sofradır. İranlıların özenle kurduğu bu sofrada İran alfabesinde "S" harfiyle başlayan şu yedi madde bulunur: Senced (iğde), Sebze, Samanu (bir çeşit tatlı), Sîr (sarımsak), Sîb (elma), Sumak ve Sirke. Bu 7 şeyin bereket ve uğur getireceğine inanılıyor. Geleneğe pek uymasa da, eksik kalan bir "Sin", bir başkasıyla değiştirilebilir.

Aslında Heft Sin Sofrası aile halkını bir araya getirmek için güzel bir bahane sayılır. Yeni yıla girmeden önce insanlar sofranın etrafına toplanarak, birbirleriyle doya doya zaman geçirirler. Daha sonra yeni yıl gelir ve herkes birbirine iyi dilekler diler. Ailenin yaşlı üyeleri genellikle çocuklara bayramlık olsun diye bir miktar para hediye eder. Bu kapsamda yapılan diğer bir tören de fal açmaktır. Buna göre Hafız'ın enerjik şiirlerinden bir

parça seçilip önümüzdeki yılın olayları tahmin edilir.

Heft sin sofrasında yer alan sikkeler birer değer simgesidir:

1. Sebze: Buğday başağı haftalar önce suya konulur ve yeşillenmeye bırakılır. Sebze, neşe ve mutluluğun ve güzel ahlakın simgesidir. Yeşillik neşeli ve zinde olmayı, iyilik ve güzelliği beraberinde getirir. Yeşil renk düşünce dalgalarımızı dengede tutar ve bize huzur verir.
 2. Samanu (Tahıldan yapılmış bir çeşit tatlı): Sabır ve direnişin, adaletli ve güçlü oluşun nişanesidir.
 3. Senced (kurutulmuş iğde): Sevgi ve akla yönelişin göstergesidir; ilim ve tefekküre ve bilgeliğe saygı duymaktır.
 4. Sîr (Sarımsak): Ölçülere ve sınırlara uymanın göstergesidir. Sembolik ilaç olarak sofraya konulan sarımsak aynı zamanda insanın sağlam bir karakterle dünyaya sürekli kanaat ile bakması gerektiğini gösterir.
 5. Sîb (elma) : Güzellik, sağlık ve selamette olmaya bir işaretir.
 6. Sumak: Gün doğumu ve sabırlı olmanın sembolüdür.
 7. Sirke: Olgunlaşmak ve bilgeliğin sembolüdür. Sirke, hayatın sıkıntılarını kabullenmenin, rızayet ve teslimiyetin göstergesidir.
- Bunlara ek olarak sofrada başka şeyler de yer alabilir. Mesela: Ayna, Hafız Divanı, Kur'an-i Kerim, kırmızı balık, tutsü ve mum.
- Mum; aydınlığı, ayna; iç güzelliği, balık; hareketi temsil ediyor.

Yumurta boyamak

İran'da Heft Sin sofrasını süslemek için ilginç bir iş daha yapılır. O da yumurta

boyamaktır. Yumurta bolluğun sembolüdür ve yumurta boyamak "Heft Sin Sofrası"nın özel yönünü oluşturur.

Bayram Ziyaretleri

Söylediğimiz gibi "Heft Sin Sofrası" aile üyelerini bir araya getirerek, konuşmak ve sohbet etmek için iyi fırsat sayılır. İranlılar bu adetin yapılmasıyla aile üyeleri arasındaki kargaşaların giderilmesine inanırlar. Onlara göre insanlar yeni yılı kin ve kederle başlanmamalıdır. İranlılar arasında yaygın olan diğer bir inanç da o yıl bir yakınını keybeden ailelerle sempati kurmak için onların evine toplanmaktır. Bu güne özel giysiler giyilir, özel bazı yemekler de pişirilir. Topluca yenilen Nevruz yemeğinden sonra insanlar birbirlerinin yeni yılını kutlar ve mezar ziyaretleri yapılır.

Yeni yıl kutlamaları çalışmak veya yaşamak için büyük şehirlere göç eden kişilerin doğum yerlerine ve ailelerinin yanına dönmeleri kadar çok önemlidir. İstatistikler de bu dönemde şehirlerarası seyahatların her zamankinden daha fazla olduğunu gösteriyor.

Sizdeh Beder (Doğa Günü)

İran'da Nevruz tatili 13 gündür. İki hafta boyunca süren Nevruz kutlamaları, yılın 13. günü yapılan "Sizdeh Beder" pikniğiyle sona erir. İran halkı bu gün dışarıya çıkmakla kötülüklerin giderilmesine inanır. İran kültüründe bu geziye "Sizdeh Beder" yani doğa günü denilir. Bekar kızlar genellikle bu gün Nevruz öncesi yeşirdikleri sebzeleri doğaya götürürler. Onlar bu yıl evlenmeleri dileğiyle sebzelerin saplarını birbirine düğümleyip sonunda da suya bırakırlar.

Türk devletlerinde “Nevruz” şenliği

Muhammed BURHAN

“Nevruz” en eski halk bayramlarından birisi. Farsça bir kelime olan Nevruz, yeni gün anlamına gelir.

Nevruz günümüz dünyasında sadece İran’ı ilgilendiren bir kavram değil, Nevruz bayramına artık evrensel bir şölen denilebilir. Bunun için , UNESCO 2009 yılında, Nevruz’u insani bir miras olarak kutladı ve bir yıl sonra, BM Genel Kurulu UNESCO’nun bu adımını destekleyerek bu konuda küresel bir imaj bıraktı.

Nevruz dünyadaki birçok toplulukta farklı inanışlarla çeşitli adlar altında şenlikler eşliğinde kutlanıyor. Çin’in batısından Anadolu’ya, Doğu’daki Hindistan Yarımadası ve Afganistan’dan Mezopotamya’ya, Doğu Türkistan ve Orta Asya’dan Kafkasya’nın kuzey yamaçlarına uzanan görkemli bir geçmişi olan eski ve kalıcı bir şenliktir.

Özbekistan:

Nevruz, Özbekistan’da da çok eskiden beri kutlanmaktadır. Bir zamanlar Türkistan’da hüküm süren Makedonyalı Aleksandır, Araplar, Moğollar... sonra da Ruslar Nevruz’u tüm baskı ve yasaklamalara rağmen engelleyememişlerdir.

Özbekistan 1 Eylül 1991 yılından itibaren bağımsız olduktan sonra Nevruz Bayramı milli bayram olarak kabul edilerek, o gün resmi tatil olarak ilan edilmiştir. Bugün Özbekistan’da nevruz bayramı bütün canlılığıyla yaşamakta ve yaşatılmaktadır.

Adetlere göre, her evde yemekler pişirilir ve bu bayramın meşhur tatlısı sumelek (sumalak) hazırlanır. Sumelek sadece Nevruza özgü bir yemektir. Özel olarak filizlendirilmiş buğday, arpa, darı gibi hububatlardan yapılan karışıma altı çeşit madde daha eklenerek büyük kazanlarda yapılan sumelek,

törene katılanlara dağıtılır.

Azerbaycan:

Azerbaycan halkının en büyük bayramı olan Nevruz Sovyet döneminde gayri-resmi olarak kutlanırmış, çünkü Sovyetler tarafından yasaklanmıştı.

İlk defa 1967 yılında Şihali Gurbanov’un inisiyatifıyla “Nevruz Bayramı” milli bayram olarak devlet düzeyinde kutlanmıştır.

Tabiatın, hayatın uyanması Nevruz’dan başlar ve Azerbaycan halkı bunu muhteşem ve de daha bir ay önceden kutlamaya başlar. Böylece, Nevruz bayramından önce Hava, Su, Od ve Toprak çarşambaları kutlanır. Çarşambalar arasında en önemlisi sonuncu – İlahir (yılsonu) çarşamba akşamıdır. O gün kadim geleneklerle çok zengindir. Bu günde tüm hayat tarzını kapsayan, yeni yıla hoş dilekler, aileye saadet, mutluluk ve tüm mutsuzluklardan uzak olmak dilenir. Tüm evlerde bayram sofrası açılır.

Türkmenistan:

Nevruz geleneğini, bayram olarak, hem de resmi bayram olarak kutlayan bir diğer Türk devleti ise Türkmenistan’dır. Türkmen ilim adamlarına göre Nevruz, Türkmenler arasında 5 bin yıldan beridir kutlanmaktadır. Türkmenlerde uzun süre “Çarva Novruz”u (Göçebe Nevruz’u) olarak kabul edilen Nevruz Bayramı, 21 Mart’ta kutlanan yeni yıl bayramıdır.

Türkmenler de Nevruz Bayramını, Kazak, Kırgız gibi diğer Türk boyları gibi, çeşitli etkinliklerle kutlarlar.

Kazakistan:

Türk Dünyası’nın merkezi konumunda olan ve Türklerin en kadim ata yurdu sayılan Kazakistan’da yüzyıllardan beridir, her yıl 21 Mart günü, Ulusun Ulu Günü

(Ulüstı Ulı Küni) adıyla milli bayram olarak kutlanmaktadır. Navruz, Novruz adıyla da anılan bu bayram Almatı gibi en büyük yerleşim yerinden en küçük yerleşim yerlerine kadar her yerde kutlanmaktadır.

Günümüzde, Kazakistan’da kutlanan sekiz milli bayramdan en önemlisi olan Nevruz’a, bir hafta önceden hazırlanılır. 9 Ülke genelinde ve resmi olarak kutlanan bir bayram olduğu için illerde ve ilçelerde kutlama komiteleri kurulur. Her taraf bayraklarla, güzel sözler içeren pankartlarla süslenir.

Yerleşim yerlerinin uygun yerlerine çeşitli hatıra eşyaları satan stantlar kurulur. Her yer temizlenir, bezenir. En iyi elbiseler giyilir.

Kırgızistan:

Asya’nın en eski Türk boylarından biri olan Kırgızlar, en önemli milli bayram olarak bildikleri Nevruz’u, ülke genelinde resmî olarak kutlarlar. Haftalar öncesinden hazırlık başlar. Her taraf bayraklarla ve pankartlarla bezenir.

Kırgızların göçebe hayat tarzı, köklü bir göçebe medeniyeti meydana getirmiştir. Tabiatla devamlı iç içe olmaları, bir tabiat bayramı olan Nevruz Bayramı geleneğini çok anlamlı kılmıştır. Her unsurunda tabiatın izlerini taşıyan bir kültür gelişmiştir. Giyim kuşamlarındaki renklerden, yaptıkları el işlerindeki motiflere, nakışlara ve müziklerindeki ahenge kadar tabiatın birer yansımasıdır. Kullandıkları 12 hayvanlı takvimleri, ayların mevsimlerin adları, yıldızların, ayın güneşin hareketleri hakkındaki yorumları tamamen Kırgızların tabiat bilgileri ile astrolojik izlenimlerinin üzerine kurulmuştur.

Nevruz Bayramının olmazsa olmaz yemeği olan “Sümölök”16 veya “Nooruz Köcö” pişirilir. Diğer etkinlikler, Kazaklara benzer şekilde yapılır

İran'dan güzel "Nevruz" manzaraları

Reş'ten Ahvaz'a, Şiraz'dan Meşhed'e ve Tebriz'den Zahidan'a kadar İran'ın dört bir tarafında büyük bir coşku içinde kutlanan "Nevruz Bayramı" fotoğrafları İran halkının heyecan dolu güzel anlarını açığa çıkarıyor.

MEHR NEWSAGENCY
Photo: Mobin Paymankar

MEHR NEWSAGENCY
Photo: Rahele Hesari

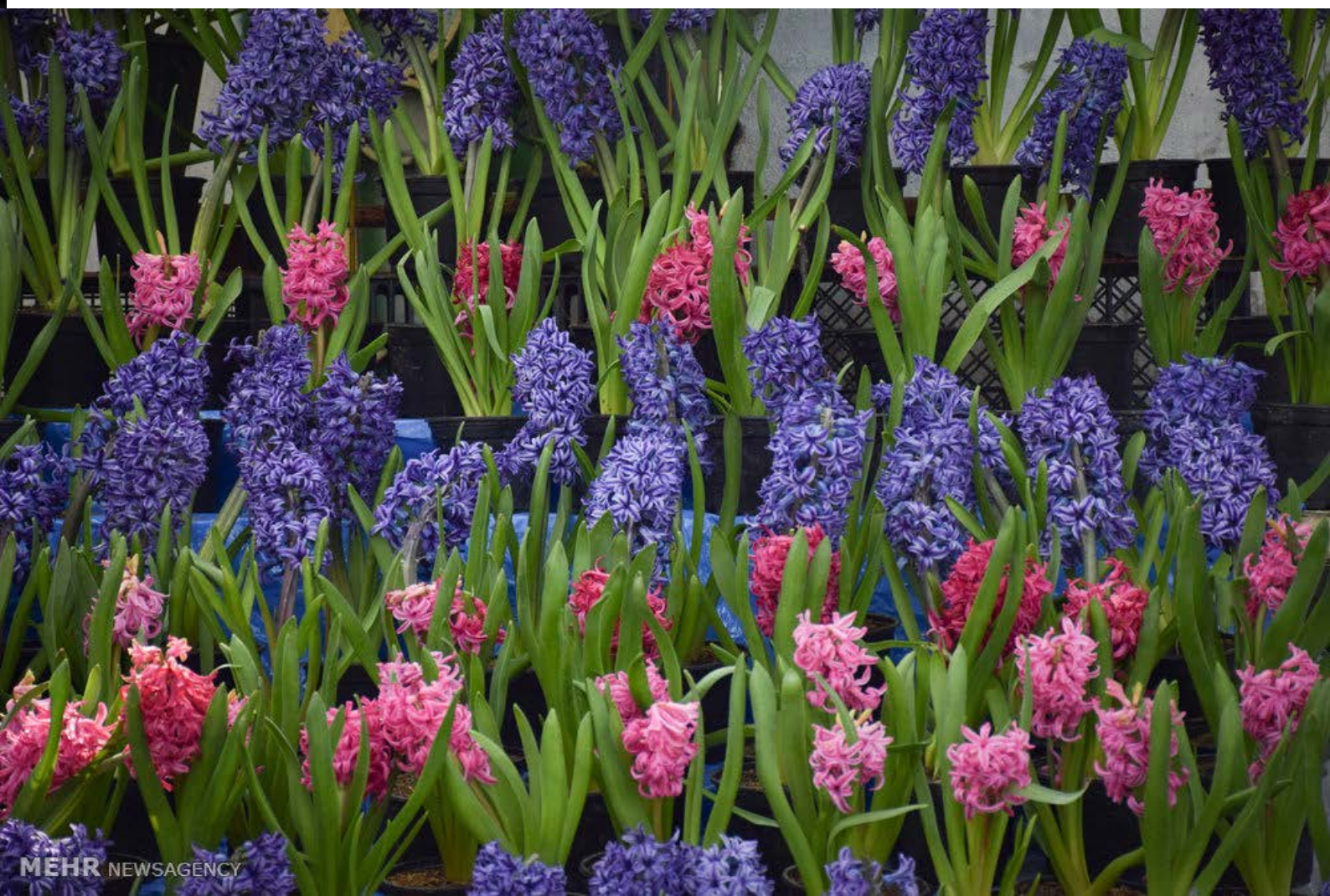
MEHR NEWSAGENCY
Photo: Rahele Hesari

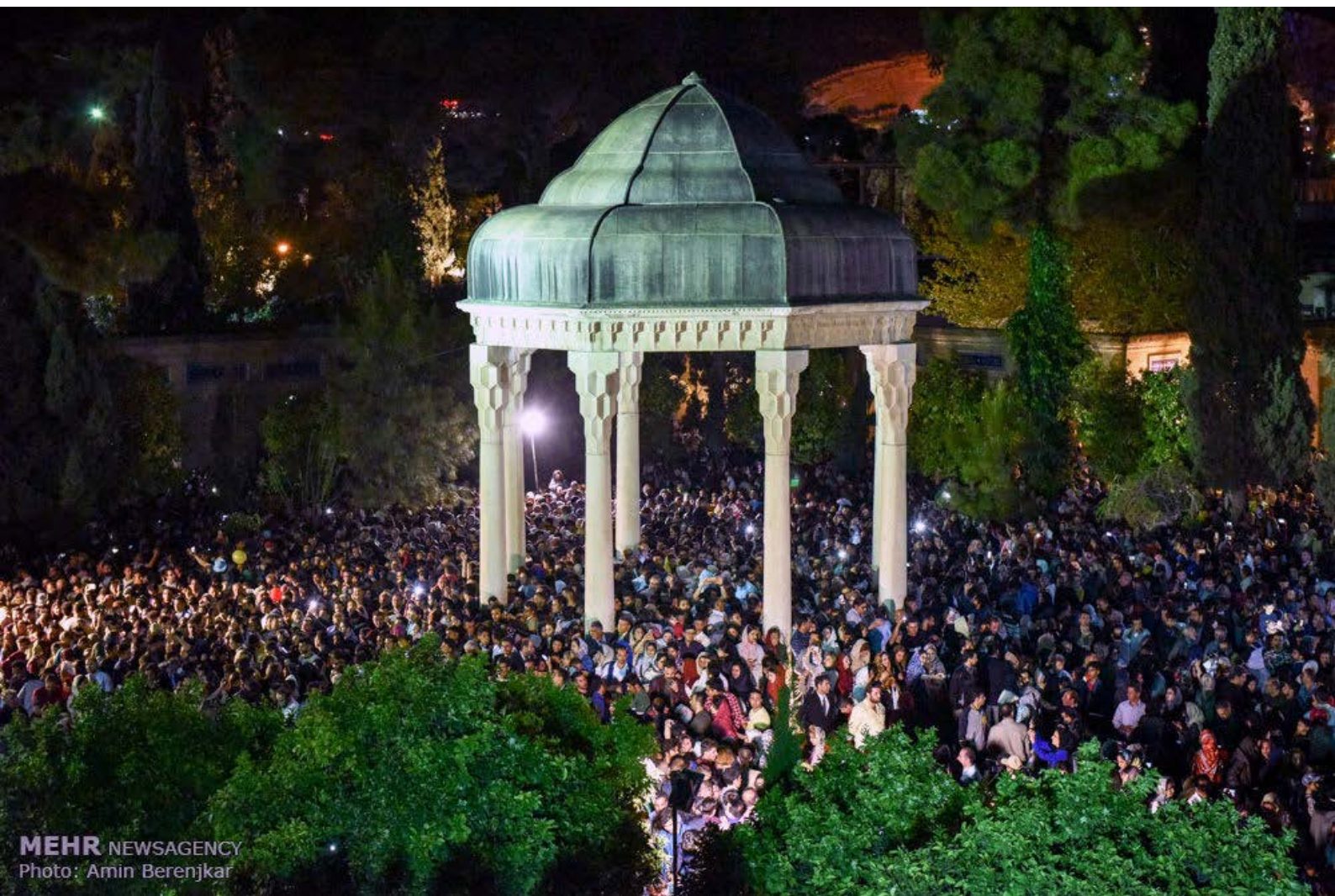

MEHR NEWSAGENCY
Photo: Rahele Hesari

MEHR NEWSAGENCY
Photo: Amin Berenjkar

MEHR NEWSAGENCY
Photo: Amin Berenjkar

MEHR NEWSAGENCY
Photo: Amin Berenjkar

MEHR NEWSAGENCY
Photo: Amin Berenjkar

İslam Devrimi Lideri'nin bildirisi

İslam Devrimi Lideri Ayetullah Seyyid Ali Hamanei, İslam Devrimi'nin 40. zafer yıldönümü dolayısıyla İran milletine hitaben önemli ve stratejik bir mesaj yayınladı.

İslam Devrimi Lideri "Devrim'in ikinci adım bildirisi" olarak bilinen söz konusu bildiride İslam Devrimi'nin geçen 40 sene boyunca elde ettiği kazanımlarına değinerek gençlere büyük İslami İran'ı inşa etmeleri için bazı önemli önerilerde bulunmuştur. Gençlere yönelik tavsiyelerde bulunan bu bildiri ilaveten ikinci bir adım olarak İslam Cumhuriyeti'nin "yeni sezonu"nu oluşturmaktadır.

İslam Devrimi Lideri'nin önemli bildirisi yayınlandı

Muhammed BURHAN ve Kamran AZAR

Devrim Lideri Ayetullah Hamanei, İslam Devrimi'nin 40. zafer yıldönümü dolayısıyla İran milletine hitaben önemli ve stratejik bir mesaj yayınladı.

Gençlere yönelik tavsiyelerde bulunan bu bildiri ilaveten ikinci bir adım olarak İslam Cumhuriyeti'nin "yeni sezonu"nu oluşturmaktadır.

Bildiri metninde yer alan ifadeler özetle şu şekilde:

İslam Devrimi uzun bir tarihsel yola son verdikten sonra Pahlavi ve Kaçar döneminde aşağılanmış olan ülke hızla ilerleme dönemine girmiştir. İslam Devrimi ilk adımda, utanç verici Şah rejimini demokratik bir hükümete dönüştürdü ve kapsayıcı olmanın yanında çok taraflı gelişmeyi sağlayan milli irade unsurunu ülkenin odak haline getirdi. Ardından ülkenin yönetiminde

gençlerin girmesine imkan sağladı. Ayrıca "Biz yapabiliriz" inancını herkese aktardı. Yaptırımlar iç potansiyellere dayanmayı öğretti ki sonuçları şöyle:

1. Düşmanlar tarafından ciddi tehditler altında olan ülke istikrarı ile güvenliği ve toprak bütünlüğüne garanti sağlanmıştır. 8 Yıllık İran-İrak Savaşında Baas rejimi ile Batılı ve Doğulu destekçilerinin hezimetine neden olan mucezevi zaferin gerçekleşmesine neden olmuştur.

2. Bilim ve teknoloji alanında ilerleme gücü yaratarak ekonomik ve imarcılık alanında hayati bir altyapı oluşturmuştur. Ayrıca ulaştırma, sanayi, enerji ve madencilik, sağlık ve tarımcılık gibi alanlarda da binlerce önemli projenin temeli atılmıştır.

Nükleer yakıt, kök hücreler, nano-teknoloji ve biyoteknoloji gibi onlarca

büyük proje, petrol dışı ürünlerin ihracatının 60 kat daha yükselmesi, üniversitelerden milyonlarca öğrencinin mezun olması aynı zamanda tıp ile savunma sanayi alanında kayda değer gelişmeler İslam Devrimi'nin armağan ettiği başarılarıdır. Halbuki, devrimden önce, İran bilim ve teknoloji üretiminde sıfır noktasındaydı.

3. Siyasi konular, seçimler ve iç meselelerin yanı sıra iç fitnelerle birlikte istikbarla mücadeleyi hedefleyen konularda halkın katılımını arttırdı. Devrimden sonra vatandaşlar doğal afetlerden etkilenen insanlara yardım edebilmek için yarışarak hayırsever etkinliklerine hevesle katılıyorlar.

4. İslam Devrimi, halkın uluslararası konulara olan vizyonunu inanılmaz derecede geliştirdi. İslam Devrimi, Batı ülkelerinin özellikle ABD'nin cinayetleri,

Filistin meselesi ve yabancı güçlerin bölge halklarına yönelik tarihi zulmü, gerilim, savaş ve ayaklanma gibi konuları entelektüel olarak bilinen dar bir sınıfın tekelinden çıkardı. Aydınlık ülkelerin dört bir köşesine yayıldığı için bu tür konular yetişkin gençler için de anlaşılır bir hale geldi.

5. İslam Devrimi kamu imkanlarının dağılımında adalete başvurulmasını sağladı. Adeletin performansı ile ilgili bendenizin memnuniyetsizliği İslam düzeninin eşsiz mücevheri olduğu içindir. Fakat gerçek şu ki, son 40 yılda adaletsizlikle mücadelede elde edilen başarılar bir önceki dönemle kıyas edilemez. Şah rejimi döneminde ülkelerin hizmetleri ve gelirlerinin çoğunu başkenttekiler ya da onların seviyesinde olan büyük kentler kullanırdı.

6. İslam Devrimi toplumda maneviyat ve ahlaki büyük ölçüde artırdı. Bu değerli olguyu mücadele döneminde ve İslami Devrim zaferinden sonra her şeyden çok İmam Humeyni'nin davranışları yaygınlaştırdı. Bu maneviyet dolu ve arif insan, inançlara bağlı olan halkın başına geçti. İslam Cumhuriyeti'nin dini ve ahlaki yaklaşımı, yetenekli ve parlak kalpleri özellikle de gençleri büyüledi ve ortam din ve ahlakla doldu. Bunlar 8 yıllık Kutsal Savunma'da gençlerin özveriyle cephelelere gitmesine neden oldu ki, İslam Devrimi'nin mucizesidir.

7. İslam Devrimi, küresel istikbar ve zorbalık güçleri özellikle Amerika karşısında ayakta durmanın görkemli ve prestijli sembolü oldu. Tüm bu 40 yıl boyunca, devrimin ilahi kutsallığı, ülkenin istikbara karşı direnişi ile büyüklüğü vatan ile İran gençlerinin belirligin özelliği haline dönüştü.

Kendi hayatı çıkarları doğrultusunda diğer ülkelerin bağımsızlığı ve haklarını kötülük niyetleri için hedef tutan dünyanın tekel güçleri İran karşısında acizliğini itiraf etmiştir. ABD'nin kuklasını ülkeden atan İran milleti bugüne kadar dünya zorbalarının ülkeye istilasını engellemiştir.

Aziz gençler! 40 senelik İslam Devrimi'nin tarihindeki başlıca konular şunlardı; sizler bu azametli ve muhteşem devrimin ilerlemesi için Allah'ın yardımıyla ikinci adımı atmalısınız.

Güçlü İranımız günümüzde de

devrimin başlangıcı gibi sulta düzeni tarafından dayatılan bir sürü krizle karşı karşıyadır, ancak burada anlamı bir değişiklik söz konusu; o günlerde ABD ile olan yüzleşmemiz yabancıların müdahalesini engelleme, Siyonist Rejim'in Tahrân büyükelçisini kapatmak ve ABD'nin casusluk yuvasını ifşa etmekle sınırlı iken halihazırda öne çıkan mevzu Siyonistlerin tam sınır noktasında hazır bulunup ABD'nin Batı Asya bölgesindeki gayri meşru hareketliliğini ortadan kaldırma, işgal altındaki toprakların kalbinde Filistinli mücahitlere destek sağlama ve havalanan Hizbullah ve direniş eksenini bayrağını savunmaktır.

Şimdi ise siz değerli evlatlarıma birkaç temel başlıkla ilgili bazı tavsiyelerim olacak. Bunlar sırasıyla şu şekilde: Bilim ve araştırma, maneviyat ve ahlak, ekonomi, adalete önem vermek ile yolsuzlukla mücadele, bağımsızlık ve özgürlük, milli onur ile dış ilişkilerin yanı sıra düşmanla aramızdaki sınırın belirlenmesi ve son olarak yaşam tarzı.

1. Bilim ve araştırma: İmza attığımız bunca başarıya rağmen geride bıraktığımız yol sadece birer başlangıçtı. Biz dünyadaki bilim zirvesinin bayağı arkasındayız; fakat bu zirvelere ulaşmamız lazım. Bu sınırları aşmalıyız; biz sıfırdan başladık. Pahlavi ve Kaçar dönemlerindeki geri kalmalar günümüzde bizi büyük bir darbeye maruz bırakarak bu hızlı hareketten geride kalmamızı sağlamıştır. Ancak şimdi bu yönde senelerce daha hızlı ilerlememiz gerekiyor.

2. Maneviyat ve ahlak: Bu konu ise tüm kişisel ve toplumsal faaliyetlerle hareketlerin yönünü belirleyerek toplumun temel gereksinimlerinden sayılıyor. İlk başta kendiniz ahlak ve maneviyat açısından gelişin arkasından da bunun toplumda yayılmasını sağlayın; maneviyat ve ahlak karşılığı girişimlerle akılcıca mücadele edip kötü insanların halkımızı aldatarak cehenneme yönlendirmesini engelleyin.

3. Ekonomi: İslam Devrimi, Şah rejiminin sahip olduğu bağımlı ve güçsüz ekonomiden kurtulma yolunu bize gösterdi, ancak sıkıntılı girişimler ülke ekonomisini bir sürü iç ve dış sorunla yüz yüze getirdi.

Dışarıdan dayatılan yaptırımların

yanı sıra içerideki başlıca sorunlar şöyle: Ekonominin petrole bağımlılığı, ekonominin devlet elinde bulunması, iç kapasiteleri göz ardı etme, insani kaynaklara aldırma, tutarsız bütçe tasarımı ve nihayet önceliklere yer verilmeden gereksiz masraflara yol açma. Bunların çözüm yolu ise direniş ekonomisini amaçlayan politikaları yürürlüğe sokmaktır.

4. Adalete önem vermek ile yolsuzlukla mücadele: Tüm gençlerimize net bir şekilde yaptığımız iş ile ulaşmak istediğimiz amaçlar arasında büyük bir fark olduğunu belirtmek isterim. İslam Cumhuriyeti'nde zenginliğe ulaşmak suç değil ancak bu konuda ayrımcılık yaparak adaletsizliğe yol açan yolsuzluk yapan kimselere öncelik tanıma konusu ise kesinlikle yasaktır.

5. Bağımsızlık ve özgürlük: İran'da elde ettiğimiz bağımsızlık ile özgürlük yüz binlerce cesur ve fedakar insanın bu yolda döktüğü kanların birer kazanımıdır. Bağımsızlık ilkesinin asla ülkenin siyasetiyle ekonomisini sınırlarımız içerisinde zincirleme anlamına gelmediği gibi özgürlük konusu da ilahi ahlak ile değerlere karşı tavır alamaz.

6. Milli onur ile dış ilişkilerin yanı sıra düşmanla aramızdaki sınırın belirlenmesi: Günümüzde İran milleti, canı ABD'nin yanı sıra bazı Avrupa devletinin de güvenilmez olduğu kanaatinde. İran olarak onlarla aramızdaki sınırları dikkatli bir şekilde korumalıyız. Devrimci ve ulusal değerlerimiz alanında bir adım bile geri çekilmemiz söz konusu olamaz; ABD ile herhangi bir sorunu çözmemiz mümkün değil ve onlarla yapılacak müzakere maddi ve manevi zarardan başka bir sonuç berbaerinde getiremez.

7. Yaşam tarzı: Son olarak bu konuda söylemek istediklerimi başka bir vakite bırakıyorum, fakat şunların altını çizmem lazım: Batı'nın kendi yaşam tarzını İran'da yayması ahlaki, ekonomik, dini ve siyasi boyutlarda ülkemize telafisi zor büyük bir zarar vermiştir. Bunlara karşı direnmek için de siz gençler akılcıca geniş çaplı bir cihat yapmalısınız.

Son olarak 11 Şubat gösterisine onurlu bir şekilde katılmanız için siz aziz milleti kutluyorum.

Son Dönem Röportajları

Bu bölümde Mehr Haber Ajansı'nın Türkçe Servisi muhabirleri tarafından son bir ay içerisinde hazırlanan ve çeşitli konuları ele alan demeçler, söyleşiler ve röportajları okuyabilirsiniz.

İran sinemasının en büyük şöleni; Fecr Film Festivali

Muhammed BURHAN

İran sinemasının en büyük şöleni olan Fecr Film Festivali, 30 Ocak'ta Tahran'da düzenlenen törenle kapılarını sinemaseverlere açtı.

1982 yılından itibaren İran İslam Devrimi zaferi günlerinde İslami İrşad ve Kültür Bakanlığının himayesiyle Fara-bi Sinema Kuruluşu tarafından organize edilen Fecr Film Festivali ülkenin en eski ve uzun soluklu festivallerden biridir.

Bu festival Şah döneminde ülkede yapılan Uluslararası Tahran Film Festivali'nin yerine getirilmiştir.

1996 yılında festivale uluslararası yarışma kategorisi eklendi fakat 2015'de Uluslararası Fecr Film Festivali adıyla nisan ayında düzenlenen ayrı bir etkinlik halini aldı.

Festivalde ulusal yarışma dalında verilen büyük ödülün ismi ise Kristal Simurg Ödülü'dür. Söz konusu festival ülkeden yapımcı, yönetmen, senarist ve sanat-severleri bir araya getiriyor. Genç yönetmenlerin tanıtımına imkan sağlayan festival kaliteli yapımların ülkede ticari gösterime girmesini de amaçlıyor.

İran'ın en kapsamlı film festivali olan Fecr Film Festivali'ne katılan filmler başkent Tahran'ın yanı sıra ülkenin çeşitli kentlerdeki sinema salonlarında da gösteriliyor.

Bu sene 37'incisi düzenlenen Fecr Film Festivali geçtiğimiz 30 Ocak tarihini-

de kapılarını sinemaseverlere açmıştı.

Bu yazıda 11 Şubat'a kadar sürecekt festivalde halk oyu ile öne çıkan 10 film hakkında bilgi paylaşıyoruz.

1. Ant

Mohsen Tanabande'nin yazıp yönettiği filmin baş rollerinde kendisiyle beraber Mahnaz Afşar, Said Agahani, Hasan Purşirazi ve Mehran Ahmedi yer almıştır.

Sosyal sorunları konu alan filmin içindeki bir replik şu şekilde: "Mahkemede kısas cezasını ortaya atarsan çocuğu alıp seni boşayacağım. Biricik çocuğumuz Niyaz üzerine ant içtim bunu bilmeni istedim."

2. 23 Kişi

İranlı yazar Ahmed Yusefzade'nin aynı adlı romanından beyaz perdeye uyarlanan "23 Kişi" adlı uzun metrajlı filmin yönetmenliğini Mehdi Caferi üstlenmiştir.

Bu eser 1983'te İran-İrak savaşı sırasında gönüllü olarak cepheye giden ve sahada Irak güçleri tarafından yakalanan bir grup İranlı genç yetişkinin anılarını anlatıyor.

13-17 yaş arası genç yetişkinlerin gerçek hikayesini anlatan film Devrim Muhafızları Kudüs Gücü Komutanı Tümgeneral Kasım Süleymani'nin de ilgisini çekmişti.

3. Tahti

Bu film İslam Devrimi öncesi çeşitli uluslararası turnuvalarda İran'a bir sürü madalya kazandıran ünlü güreşçi Gulam Rıza Tahti ile ilgili. Bu eser Tahti'nin şüpheli ölümüyle ilgili değil, İran'da Cihan Pehlivan Tahti olarak bilinen başarılı milli güreşçinin A'den Z'ye hayatını anlatmaya çalışıyor, fakat uzun metrajlı film-den ziyade belgesele yaklaşıyor.

Tahti'nin oyuncu kadrosunda merhum güreşçinin oğlu Muhsin Tahti, Şahroh Şahbazi, Alirıza Gudarzi, Hamid Rıza Azarang ve Farhad Ayış yer alıyor.

4. Kasr-ı Şirin

Rıza Mirkerimi'nin çektiği Kasr-ı Şirin'in özeti şu şekilde: Trafik kazasında ➡

bir ailenin ölümüne neden olan Celal'in hikayesini anlatıyor. Hapis cezasına çarptırılan Celal hapishaneye atılıyor. Tazminatı ödedikten sonra hapishanedeki serbest bırakılan Celal karısı Şirin'in hastalık geçirdikten sonra yakın geçmişte ölümünü öğrenir. Celal karısının ölümünden sonra, teyzelerinin yanında kalan genç kız ve oğlan çocuğunun sorumluluğunu üstlenmek zorunda kalır. Fakat o bu görevden kendini kurtarmak ister çünkü gizlemeye çalıştığı bir sır vardır.

5. Kızılderili

Bu film İran'da "Melbourne" adlı eseriyle öne çıkan Nima Cevadi'nin yaptığı ikinci uzun metrajlı filmidir.

1969 yıllarındaki İran'ı yansıtan filmin özeti şöyle: "Ülkenin güneyindeki eski bir hapishane yürütülen kent dönüşüm projesi dolayısıyla tahliye edilecektir. Cezaevi Müdürü Binbaşı Nimet Cihad, çalışanlarıyla birlikte mahkumları yeni hapishanelere transfer ederken..."

6. Bir Metresi 6 Buçuk

Yönetmenliğini Said Rustai'nin üstlendiği bu film toplumda sıkça rastlanan madde bağımlılığı sorununu ele alıyor.

Bir Metresi 6 Buçuk filminde aktör Nevid Muhammedzade'nin oynadığı rolde bir uyuşturucu çetenin reisini canlandırıyor. Toplumun dar gelirli sınıfından uyuşturucu kaçakçılığına yönelen bu karakter kazandığı dev sermaye ile kendi ailesi ve yakınları için göreceli bir refah yaratmaya çalışır, ayrıca hapiste tutulduğu cezaevinden tehliye edilmesi için gardiyanlara rüşvet vermeye çalışıyor ve...

Filmin özetinde ayrıca şu ifadelerle yer verilmiştir: "Zor günlerde de bağımlılık ve uyuşturucu sorunu bu şehirdeki insanların hayatını bırakmıyor."

Filmin yönetmeni Rustai, 2016'da 34. Fecr Film Festivali'ne katıldığı "Life+1 Day" eseriyle 9 Simurg ödülü kazanarak büyük ilgi toplamıştı.

7. Life Hanging

Hüseyin Emiri Dumari ve Pedram Puramiri'nin birlikte yaptığı film düğün sırasında meydana gelen olayın sonuçlarını anlatıyor.

Başrollerinde Fatemeh Motamed-Arya, Hamed Behdad, Baran Kosari ve Cevad Ezzati'nin oynadığı film bazı sinema eleştirmenlerine göre bu yılki festivalin en önemli filmlerinden biri.

8. Dolunay Olduğu Gece

Yönetmenliğini Nerges Abiyar'ın dram türündeki film Tahran'ın güneyindeki fakir bir mahallede yaşayan genç bir kızın hikayesini anlatır. Genç kız İran'ın kırsal kesiminden Tahran'a gelen bir delikanlıya aşık olur, fakat yurt dışına göç etmeye mecbur kalır. Ağabeyi ile yola çıkan genç kız yeni bir macera beklemektedir.

9. Öğlen Macerası 2: Kan İzi

Muhammed Hüseyin Mahdaviyan'ın çektiği filmin hikayesi 8 yıllık İran-Irak savaşının son yıllarında geçer. İran İslam Devrimi karşıtı terör örgütü olan Halkın Mücahitleri Örgütü (HMO) ülkeye askeri saldırı hazırlığındadır. İran güvenlik güçleri terörist unsurların cepheye sızdığını tespit ettikten sonra iki güvenlik görevliyi Bağdat'a gönderir. Bunların amacı Halkın Mücahitleri Örgütü'nün ülkeye yönelik düzenleyeceği Furug Cavidan adlı operasyon başlamadan önce operasyon komutanını etkisiz hale getirmektir, fakat beklemedik bir durum meydana gelir.

Öğlen Macerası 1 eseri 2018'de gerçekleşen 36. Fecr Film Festivali'nde üç dalda ödüle layık görülmüştü.

10. Afrika Menekşesi

İranlı yönetmen Mona Zandi Haki'kinin ikinci uzun metrajlı film "Afrika Menekşesi"nin Fransa'nın ev sahipliğinde 5 ila 12 Şubat 2019 tarihleri arasında yapılacak olan Uluslararası Vesoul Film Festivali'nde de sinemaseverlerle buluşacak.

Yaşlılıkla ilgili sorunları ele alan filmin oyuncu kadrosunda Fatemeh Motamed-Arya, Said Agahani, Rıza Babek, Rüya Cavid-Niya ve Mehdi Hüseyini-Niya gibi isimler bulunuyor.

Türkler ile İranlılar tarihsel ve kültürel olarak iç içeler

Azar MAHDAVAN ve Kamran AZAR

Aşağıdaki yazıda Mehr Haber Ajansı'nın misafiri olan Türk yazar ve çevirmen Damla Anar ile yaptığımız samimi sohbeti okuyabilirsiniz.

İletişimin hakim olduğu modern dünyada edebiyatın önemli bir role sahip olması göz ardı edilecek konu değil. Toplumlarla genel anlamda ülkelerin kültürünü, tarihini ve sanatsal değerlerini bağrında besleyen edebiyatı incelemek ise diğer ülkelere yakından tanımanın dikkate alınması gereken en iyi yöntem. İşte bu amaca ulaşmak için de o ülkelerin dilini derinden öğrenmek lazım. Burada da ülkeler arasında köprü kuran çevirmenlerin büyük etkisi gün ışığına çıkıyor.

Ancak diğer ülkelerin kültürel ve edebi mirasıyla yakından tanışmak için sırf çevirmenlik yapmak yeterli değil; zira çevirmen aynı zamanda da edebiyatı iyi bilip şiir ve arkasındaki hisleri derinden tanımalı.

İşte tüm bu özelliklere sahip olan isimlerden biri Türk yazar ve çevirmen Damla Anar. Farsça'ya tam hakim olan Anar ilk adımında İran'da çok sevilen Sohrab Sepehri'nin biyografisini Türkçe'ye çevirmeye karar verdi. Sözü geçen kitabın Türkiye'de yoğun bir ilgiyle karşılanması ise Anar'ı ünlü İranlı şairin diğer eserlerini de tercüme etmeye yönlendirmiştir.

Aşağıdaki yazıda Mehr Haber Ajansı'nın misafiri olan Türk yazar ve çevirmen Damla Anar ile yaptığımız samimi sohbeti okuyabilirsiniz.

* Öncelikle kendinizi tanıtır mısınız?

- 1988 yılında Edirne'ye yakın Keşan şehrinde doğdum. İlk okulumu orada okudum daha sonra liseyi okumak için İstanbul'a gittim ve orada da bir Alman okulunda okudum. Sonrası Boğaziçi Üniversitesi'nde "Tarih" okudum. Bugüne kadar devam ediyorum hatta yüksek lisansımı orada okudum ve şimdi doktora tezimin artık yarısındaım.

* Fars Dili ve Edebiyatı'na duyduğunuz ilginin nedeni nedir?

- Doktora tezim Safaviler konusunda olduğu için Farsça'yı öğrendim. Ama bu

dile olan ilgim lise zamanından vardı. O zamanlar ilk Sadık Hidayet vasıtasıyla İran edebiyatıyla tanıştım ve çok sevdim. Ama aslında benim Farsça'ya ilgim Fars diliyle başlamadı belki "İran Sanat ve Mimarisi"yle başladı ve bence İran coğrafyasında çok özel tezahürleri olan bir yer. Açıkçası İran sanatına hayranım. Tabii ki bunun aracılığıyla İran edebiyatına ilgim arttı.

* Neden Fars edebiyatına ait eseri Türkçe'ye çevirmeye karar verdiniz?

- Fars şairlerin şiirlerine ilgim vardı. İşte onların da biri Sohrab Sepehri. Onun şiirlerini hayranlıkla okuyorum. Bana göre Sohrab'ı başka şairlerden farklı kılan onun ressam olması. Aslında Sohrab'ın "Suyun Ayak Sesi" gibi bir kaç şiiri Türkiye'de popülerdir. onun için böyle bir yola baş koydum.

* Sohrab Sepehri'nin bu eserini çevirmenizin özel bir nedeni var mı?

- Sohrab Sepehri iki konuda başka şairlerden bayağı farklı. Bunların ilki ressam olması yani görselliklerle olan ilgisi, ikincisi de tabiatla olan ilişkisi. Ben gerçekten tabiata aşık olan bir insanım ve Sohrab'ın şiirlerinde bu ikisi öne çıkıyor. Hatta Sohrab'ın şiirlerini şekillendiren bu iki unsurdu. Bana göre her ne kadar klasik anlamda ona tasavvuf ve arifane değilse de o bir arif. Sohrab'ın

eşyaya, kendine ve doğaya bakışı beni hep çok etkilemişti. Onun için bu şairin "Henüz yolcuyum" kitabını yani hayatını çevirmeye karar verdim. İnşallah devamını da çevireceğim.

* Çeviri yaptığınız sırada duygulandığınız zamanlar oldu mu?

- Evet oldu. Onun doğduğu odadan ayrılışı şiirleri ben çok duygulandırdı. Bana Mevlana'nın Mesnevi'sinin ilk 18 beytini çağırıştırdı. Yani kendisinden ayrılması.

* Sohrab Sepehri'yi nasıl bir insan görüyorsunuz?

- Sohrab'ın hayatını çevirdiğimde onu tanıma şansım oldu. Bu esnada bazı noktalarda şaşırdığım zamanlar olduğu gibi bazen de tam hayal ettiğim gibiydi. Mesela onun vejeteryan olduğunu düşünüyordum ama öyle değilmiş veya yazısının birinde kuşları avlayıp anatomisini yapıyormuş. Ama bunlara rağmen çok duygusal bir insanmış.

* Gelecek günlerde hangi İranlı yazarlar ile hangi eserleri Türkçe'ye çevirmeyi amaçlıyorsunuz?

- Simin Behbehani. Onun da şiirleri bana dokunuyor. Yani bende uyandırdığı histen bahsediyorum. Ama açıkçası gördüm ki şiir çevirmek bir hatıra çevirmekten daha zormuş.

* Çevirmek için seçtiğiniz Farsça kitapların özellikleri nelerdir?

- Bana göre Türkiye’de İran edebiyatına ait çevrilmeyen eserlerin tercüme edilmesi lazım. Fransız ya da Rus şairleri dediğimizde kenarda köşede kalmış şairler ve yazarların eserlerine bile Türkçe’de ulaşmak mümkün. Ama İran için asla öyle bir şey söz konusu değil. Bunun nedeni de Türk halkının önyargılı olması. Bu önyargının sebebi jeopolitik olabilir, siyaset ve mezhep de olabilir. Ama şükür ki artık bu önyargılar azalıyor ve Fars eserlerine ilgi artıyor. Yavaş yavaş Farsça şiir kitapları ile romanları ve hatta İran’ın çeşitli dönemlerden tarihi kitapları çevrilmeye başlanmış.

* İran edebiyatını nasıl değerlendiriyorsunuz?

- İran’ın zengin bir edebiyata sahip olduğunu diyebilirim. Çok zevk verici bir

edebiyatı var. Yani estetik olarak has bir zevki var. Bu edebiyatı anlamasan da dinlemek bile zevk verici.

* Fars ve Türk edebiyatları arasındaki bağı nasıl yorumluyorsunuz?

- İran dediğinizde bana bir etnik kavramı çağırıştırıyor. Ben bu konuda Türklerin de bir parçası olduğu hem kültürel hem toplumsal olarak iç içe olduğumuz bir coğrafi kavramı anlıyorum. Benim için İran demek sadece Farslar veya Tacikler değil, Anadolu coğrafyasını da İranlılardan ayrı görmüyorum. Fars kültürünün Anadolu’da ne kadar etkisi varsa buradaki Türklerden de o derece beslendiğini düşünüyorum. Şunu demek istiyorum Türkler ve İranlılar tarihsel, toplumsal ve kültürel olarak iç içeler.

* Neden Twitter hesabınızda “Furuğ Ferruhzad Tüm yasaklara ve ‘kadından

şair olmaz’ diyenlere karşı, ismi dahi manifestodur” demişsiniz?

- Bana göre Furuğ kişisel olarak cesur ve güçlü bir kadındır, hem söyleyiş olarak hem karakter olarak. Son yıllarda Furuğ Ferruhzad Türkiye’de tanınmaya başlamış. Ama eğer Türkiye’de birisi kitabını okumak isterse tamamlamadan kitabı bırakır. Bunun nedeni Türkiye’de ataerkil bir kültür hakim ve kadınlar da bunu içselleştirmiş durumdadır.

* İran’da Hafız, Sadi ve Şehriyar gibi pek ünlü ve popüler şairlerin eserlerine de ilgi duyuyor musunuz?

- Tabii ki tanıyorum ve çok seviyorum. Hatta Şehriyar’ın mezarını bile ziyaret ettim ve onun yeri benim yanımda ayrıdır. Ama onların eserlerini çevirmek benim boyumu aşar. Bu ara şunu da söylemek isterim ki Türkiye’de en çok tanınan isim Sadık Hidayet’tir. Sadık’ın yazılarından fazla hayat hikayesi tanılıyor.

Tahran’ın bilinmeyen yüzü; 30 Tir Caddesi

Kamran AZAR

Bu yazıda Tahran’ın sahip olduğu gürültülü ortam ile trafik yoğunluğuna rağmen bağrına basıp zorlu siyasi ve tarihi dönemler boyunca koruduğu turistik mekanlarla ilgili bilgi paylaşılmıştır.

İran’ı ziyaret etmeye karar verdiğinizde İsfahan, Şiraz, Tebriz ve Yazd gibi tarihi şehirler ilk aklınıza gelen kentlerin başında yer alırken büyük bir ihtimale başkent Tahran’ı ve içinde barındırdığı geleneksel zenginlikleri göz ardı edersiniz.

Fakat bu yazıda Tahran’ın sahip olduğu gürültülü ortam ile trafik yoğunluğuna rağmen bağrına basıp zorlu siyasi ve tarihi dönemler boyunca koruduğu turistik mekanları anlatmaya çalışacağım.

İşte başkentin en eski mahallelerinin yer aldığı bölgede boy gösteren önemli cazibelerden birisi “30 Tir Caddesi”dir.

İran’ın eski ve etkili politikacılarından Kavam-üs Saltana’nın bir zamanlar yaşadığı saray gibi evinin bulunduğu bu caddede eskiden büyük bir güce sahip olan bu siyasetçinin ismini taşıyordu. Ancak İslam Devrimi’nin ardından caddeye İran takviminde belirli bir günü anımsatan “30 Tir” (Farsça’da siye tir olarak telaffuz edilir) ismi verildi ve nedeni de bu tarihte halkın yıllar önce büyük din adamı Ayetullah Kaşani’nin emriyle o dönem başbakan olan Kavam’a karşı caddede toplanıp ayaklanmasıydı.

Tahran’ın 12. Bölgesinde yer alan bu cadde eski yıllardan beri başkentin turistik kutpu olarak biliniyor; geleneksel miras listesinde bulunan kentin tarihi eserlerinin yüzde altmışına bu bölgede rastlayabilirsiniz.

Caddede üç ilahi dini temsil eden sembollerin yer alması ise bir zamanlar “Dinler Caddesi” ismini taşımasına da neden ol-

muştu; Hristiyanlığa ait Kutsal Petros Kilisesi, Yahudilerin Hayyim Sinagogu ve Zerdüştilere mensup Firuz Behram Tapınağı.

“30 Tir”e adım attığınızda ise Tahran’ın tarihi yapıları ve binalarını görmekle birlikte farklı ve değişik yöntemlerle yapılan lezzetli yemeklerin tadını da çıkarabilirsiniz. Bu yemekler, foodtruckların üzerinde ince bir zerafet ile kurulan seyyar lokantalarda hazırlanıyor.

Yaklaşık iki sene önce trafiğe kapatılan caddenin yapısı değiştirildi ve birkaç ayın içinde seyyar lokantaları taşıyan özel arabalar caddede boy göstermeye başladı; böylece Tahran’ın eşsiz ve görkemli ilk “street food”u da doğmuş oldu. Günümüzde ise burası ülkenin dört bir tarafından gelen ziyaretçilerin yanı sıra yabancı turistlerin de keyifli bir vakit geçirmek için sık uğradığı mekana dönüşmüştür.

Bunlara ilave olarak daha fazla gezmek isteyenler için Milli İran Müzesi, Bilim ve Teknoloji Müzesi, Farabi Sinema Kuruluşu ve tarihi Tahran Endüstri Okulu, caddede ulaşılacak diğer yerlerdir.

Türk Büyükelçinin Twitter paylaşımları:

İran-Türkiye ilişkilerinde yeni dönem

Azar MAHDAVAN ve Kamran AZAR

Geçmişte Cumhurbaşkanı Erdoğan'a İran ziyaretleri boyunca çevirmen olarak eşlik eden Derya Örs şimdi ise büyükelçi görevine atanarak iki ülke arasındaki ilişkileri yeni bir seviyeye taşımayı amaçlıyor.

İran-Türkiye ilişkileri yeni Büyükelçi Derya Örs'ün Tahran'da işe başlamasıyla bambaşka bir aşamaya girmiştir; açıkçası Derya Örs iki ülkenin siyasi ilişkileri alanında İran tarihi, kültürü ve edebiyatına aşina olarak ülkemize siyasetten öteye içten bir sevgiyle yaklaşan belki de ilk Türk büyükelçi.

Sayın Örs'ün Konya'da doğup Mevlana'yı bağrına basan bu kentte yetişmesi İran kültürüne duyduğu ilginin nedeni olarak görülebilir fakat bu konuda sahip olduğu bilimsel ve edebi geçmişle Farsça'dan Türkçe'ye çevirdiği eserleri de dikkate almamız gerekiyor.

Geçmişte Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a İran ziyaretleri boyunca çevirmen olarak eşlik eden Derya Örs şimdi ise büyükelçi görevine atanarak iki ülke arasındaki ilişkileri yeni bir seviyeye taşımayı amaçlıyor.

Bu arada sayın Örs'ün İran kültürüne yönelik duyduğu ilgiyi

Twitter hesabındaki paylaşımları vasıtasıyla fark edebiliriz.

Örs'ün son günlerdeki tweetleri ise onun İran ve özellikle de Tahran'daki parklar ve turistik mekanlara olan merakını açığa çıkarmaktadır.

Türk Büyükelçi dün Twitter hesabında Tahran'daki Gülistan Sarayı, Lale Parkı, Bustan-i Pervaz gibi yerlere yaptığı ziyaretleri hakkında bazı fotoğraflar paylaştı. Bu paylaşımlar ise Büyükelçinin kendisini takip eden İranlılar tarafından yoğun bir ilgiyle karşılanmasına neden oldu.

Türkiye'nin yeni Tahran Büyükelçisi'nin söz konusu girişimini değerlendirmek istersek şöyle diyebiliriz: Bu paylaşımlar İran ile Türkiye arasındaki ilişkilerin geliştirilmesi için siyasetin tek başına yeterli olmadığını ve artık günümüzde kültürel etkileşimin de bu yönde büyük bir rol oynadığını açığa çıkarıyor.

Dolayısıyla "kültür dilini" iyi bilme konusunun modern diplomasi alanında önemli bir etkiye sahip olduğunu kabul etmemiz gerekiyor; işte bu yetenek de Derya Örs'ü diğer büyükelçilerden daha farklı bir konuma yerleştiren öne çıkan unsurdur.

Derya Örs
2,681 Tweets

İran-Türkiye ekonomik ilişkileri daha da güçlenecek

Azar MAHDAVAN

İran ve Türkiye Ticaret Odası Genel Sekreteri, Mehr'e verdiği röportajda İran ile Türkiye arasındaki ekonomik ilişkileri değerlendirdi.

Son günlerde İran Meclisi'nde alınan bir karara göre, "iç piyasanın ihtiyaçlarını karşılayacak kadar üretimi yapılan benzer malların ithalatını yasaklama" tasarısı onaylandı. Bu tasarı Anayasayı Koruma Konseyi'nde incelenerek, onaylandıktan sonra yürürlüğe girip 2021 yılının sonuna kadar uzanan bir süreyi kapsayacak. Ancak Türkiye bu yasanın iki ülke arasındaki ticari ilişkileri etkileyeceğinden endişeleniyor.

Bu konuda çeşitli bildiriler ve röportajlar sunan bazı Türk medya kuruluşları İran meclisinde onaylanan yasa tasarısının uygulamaya girmesi takdirde iki ülke arasındaki ekonomik ilişkilere zarar verileceğine inanmaktadır. Ancak İran ve Türkiye Ticaret Odası Genel Sekreteri Seyyid Celal İbrahimi, Mehr Haber Ajansı'na verdiği röportajda bu yasanın iki ülke arasındaki ticari ilişkiler üzerinde kötü etki bırakmayacağını ve tam tersine bu münasebetleri güçlendireceğini söyledi.

İbrahimi sözlerinin devamında "Bu yasanın onaylanması yerli ürünlerin üretilmesi için önemli bir hamle olarak

iki ülke arasındaki ilişkileri etkilemeyecek. İç piyasanın ihtiyacını karşılayacak kadar üretimi yapılan benzer malların diğer ülkelerden tekrar ithal edilmesi gerekmiyor. Ama böyle bir yasa uygulanmazsa yerli üretimimize doğrudan zarar vermiş oluruz" diye konuştu.

Türkiye ve diğer ülkelerin de İran gibi buna benzer yasalara sahip olduğunu belirten İbrahimi "Türkiye çevresel veya ekonomik açıdan uygun olmayan ve ülkede benzeri olan ürünleri üretmiyor veya sahip olmayan fosil yakıtı ürünleri çok düşük tarifelerle ülkeye ithal ediyor. Türkiye gümrük tarifelerini arttırma yoluyla bir yandan ülkede benzeri olan mallardan daha fazla fayda elde ediyor diğer yandan da bu malların ithalatını önleyerek, yerli üretimini destekliyor" açıklamasında bulundu.

İranlı yetkili ilaveten "Bence bu tasarı daha önce onaylanmalıydı. Ancak yerli üreticilerin de bu bağlamda doğru adımlar atarak, ürünlerini daha kaliteli yapmaları gerekiyor" ifadelerini kullandı.

İran ve Türkiye Ticaret Odası Genel Sekreteri söz konusu yasanın uygulanması surette iki ülke arasındaki ilişkilerin güçleneceğine atıfta bulunarak, "Belki Türk yatırımcılar İran'da benzeri olan bazı malları ithal edemezler ama iki ülkenin doları kaldırma ve ulusal para birimiyle ticaret yapma isteği dikkate alındığında, İran'a yatırım yapmakla birlikte

daha fazla fayda sağlayabilirler. Çünkü İran'da işçiye ödenen maaş Türkiye'den daha ekonomiktir. Türkiye'de bir işçinin yıllık geliri 14 bin dolar iken İran'da bu rakam 5 bin dolar civarında. Sonuç olarak bir Türk yatırımcının İran'da bu konuda harcadığı para Türkiye'den daha karlıdır. Mal taşıma maliyetini hesaba katsak bile, Türkiye'deki yakıt fiyatının İran'dan 7 kat daha yüksek olması nedeniyle İran'daki ortak girişim yabancı yatırımcılar için yararlı olacak" dedi.

Kaçak malların girişine dikkati çeken İbrahimi sözlerini şu şekilde sürdürdü: Son yıllarda Türkiye'den İran'a giysi ithalatını engellemek için olumlu önlemler alınmıştır. Ancak neredeyse bu ithalat daha engellenme noktasına gelmemiştir. Türkiye bu açıdan İran'la karşılıklı dikiş etkileşimi yapılabilir. Yani seri Kumaş üretiği için Türkiye'nin İran'daki serbest bölge piyasalarında ortak marka giysiler dikmesi faydalı olur.

İbrahimi ayrıca Türk mallarının ithalatına ilişkin şu ifadelerde bulundu: İran'a gelen ürünlerin çoğu geleceğe dönük yatırım değerine sahip olarak tüketilebilir değil. Bundan dolayı İran'ın bu ürünlerden faydalanması yıllar alıyor. Sadece ülkede üretimi olan benzer malların ithalatına yasaklama kararı uygulanacak. Sonuç olarak Türkiye'nin böyle bir yasanın onaylanmasından endişe duymasına gerek yok.

Türk kültürü ile Fars kültürü tarih boyu iç içe yaşamıştır

Ruya FEREYDUNİ

Tahran'daki Allame Tabatabai Üniversitesi Öğretim Görevlisi Dr. Behruz Bekbabai, Mehr Haber Ajansı'na verdiği röportajda Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nün İran'daki durumunu değerlendirdi.

Tarihi çok eskilere dayanan Türk dili dünyada öğrenilmesi kolay en zengin dillerden biridir. Tarih boyunca yakın ilişkilere sahip olan İran ile Türkiye'nin son yıllardaki ilişkileri daha da gelişmektedir. İki komşu ülkenin ticari münasebetleri ve İran'dan Türkiye'ye giden turist sayısı dikkate alınırsa bu turistlerin hiç kuşkusuz Türkçe'yi öğrenmeleri gerekiyor; ancak dil öğretimi alanında hizmet sunan bazı enstitülerin bu konuda yetersiz kaldığı için İran'da Türkçe'nin akademik olarak öğretilmesi büyük bir önem taşıyor.

Tahran'daki Allame Tabatabai Üniversitesi Öğretim Görevlisi Dr. Behruz Bekbabai, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümüne ilişkin Mehr Haber Ajansı'na verdiği röportajda bu bölümün İran'daki önemine değinerek, bunun bir bilim dalı olarak toplumda canlılık kazanmasının yanı sıra işlevsel olması için yapılması gereken tedbirleri değerlendirdi.

* Türk Dili ve Edebiyatını neden tercih ettiniz?

- Ben böyle bir bölümün olduğundan haberi yoktu. Benim asıl branşım dil bilimidir. Ama istediğim şey bu daldı. Dilbilimi okumak için Türkiye'ye gittim. Hocalarla konuştum ancak ilk başta ne istediğimi anlatamadım. Sonra hocalarımdan biri benim bu bölüme gelmemi tavsiye etti. Ben Türk dili ve bu dilin çağdaş lehçeleri üzerinde çalışmak istiyordum ancak Türkiye'deki dilbilimi dünya dilleri üzerine kurulmuştur Türk dili üzerine değil.

* İran'da Türk dilinin bir bilim dalı olarak kurulmasının bilimsel ve toplumsal açıdan önemi nedir?

- Bu soruya birçok açıdan cevap vermek gerekiyor. Ama kısaca şunu söyleyebilirim ki İran'da nüfusun yaklaşık yüzde

40'ı Türklerden oluşuyor. Türkler yaklaşık bin yıl bu memlekette hakimiyet kurmuştur. Öte taraftan İran'ın kuzeyi, kuzeydoğusu ve kuzeybatısı Türklerden oluşmaktadır. Türkler bir taraftan da bin yılı aşkındır İslam dünyasında söz sahibi olup İslam'ı dünyaya yaymışlardır. İşte onlar İslam'ı yaymakla beraber Fars Dili ve Edebiyatı'nın da yayılmasını sağlamışlar. Bu açıdan baktığımızda Türk Dili ve Edebiyatı Farsça'ya gayet yakındır. Yani Fars kültürü, Türk kültürü ve İslam kültürü o kadar iç içe yaşamışlar ki sadece dil fark ediyor. Bunları ayrı ayrı araştırmak doğru değil hepsini yan yana araştırmak gerekiyor.

* İran'da Türkçe'ye canlılık kazandırmak için neler yapmalıyız?

- Bir dilin hayatı onun fonksiyonuna ve toplumdaki görevine bağlıdır. Türk dilinin ilk başta resmi bir şekilde geçerli olması gerekiyor. İster okul olsun, mahkeme olsun veya arşivlendirme olsun. Geçerli olduğu zaman bunu öğrenmek için insanlar çaba gösterecek. Bir dil resmi bir şekilde öğrenildiği zaman canlılık kazanır. Ama bunu kendi haline bırakırsak ve fonksiyonlarını elinden alırsak yavaş yavaş kaybolup gider.

* Bu bölümü İran'da nasıl karşıyorlar? Her yıl kaç kişi bu bölümü seçiyor ve iş olanakları nasıl?

- Türk Dili ve Edebiyatı İran'da "İstanbul Türkçesi" adıyla tanınmaktadır. Yani İran'da öğretilen dil dünyada tanıdığımız Türkçe değil, İstanbul'u anımsatan bir şey sayılır. Bu ne kadar yanıltıcı bir ka-

vram olsa da Türk kelimesi her şeye yetiyor.

Biz her yıl yaklaşık 50 öğrenci almayı planlıyoruz. Ancak şimdilik kayıt yapanların sayısı 20-30 kişi arasında. Bölümün geleceğinden, sevmediklerinden, psikolojik açıdan ve aile baskısından dolayı 4-5 kişi dönem başında kaydını sildirir. Öğrenciler arasında 100 kişiden toplam 4-5 kişi bölümü severek seçiyor. Genel olarak öğrencilerin bizim bölüme yoğunlukla Azerbaycan bölgesinden geldikleri düşünülüyor. Halbuki bizim yaklaşık 100 öğrencimiz var bunların 3-4'ü Azerbaycan'dan geliyor. Çoğunlukla Tahran'dan veya Tahran'da Türk kökenli olup ama Türkçe bilmeyen kesimler ile diğer etniklerden geliyor. Azerbaycan'dan gelenlerin sayısı onlara göre çok az. Urmiye'de de biz bu bölümü açtık. Orada da sıkıntımız öğrencinin gelmemesidir. En fazla 10-12 kişiyle öğretime devam ediyoruz.

Bu bölüm resmi şekilde çalışma fırsatı olmayan bir bölümdür. Aslında bu konuda iş imkanı açısından çok iyi bir durumda olan Türkiye devletinin söz konusu bölüme sahip çıkması gerekiyor ve İran'daki Türk şirketlerin de zorunlu olarak bu bölümden mezun olan öğrencileri işe alması gerekiyor. Ancak şimdi ise bu şirketler, Türkiye'de turist rehberliği yapmış, uydudan Türkçe öğrenmiş veya başka bir bölüm okuyarak İran'da iş bulamayan kişileri işe alıyor. Halbuki bizim bölümümüzde Türk Dili ve Edebiyatı'nın yanı sıra kültürünü iyi öğrenmiş ve çeviri alanında şirketlere daha etkin yardım edebilecek öğrencilerimiz var. ➔

Türk şirketleri aynı parayı başka kişilere vermek yerine bizim bölümümüzün öğrencisine verirse bir taraftan bölümümüzün saygınlık bulması için daha kaliteli öğrencilerin eğitilmesine olanak sağlar, öte yandan da gelecekte iyi araştırmacıların ortaya çıkması ve onlara iş fırsatı yaratılmasına neden olur. Türkiye de kültürel ve ekonomik boyutlarda menfaat elde eder. Ama bir akademisyen olarak bu şirketlerle doğrudan temasa girmek bizim yetkimizde değil Türkiye Büyükelçiliği'nin bunu yapması gerekiyor.

* Türk Dili ve Edebiyatı'nın İran'da ulaştığı sonuçlar nelerdir?

Aslında bu soruya cevap vermek için şimdi biraz erken. Bu bölüm 16 yıllık bir bölümdür. İşte bu yüzden Türkiye devletinin yanı sıra İran devleti de bu bölüme daha çok değer vermeli. Ben ve benim arkadaşlarım gelene kadar bu alanda herhangi bir uzman olmadan Türkçe öğretiliyordu ve öğrencinin Türkoloji bilgisi sıfıra yakın bir seviyede idi. Ama bunun yanında iyi bir seviyede Türkçe öğrettiklerini inkar etmiyoruz. 5 yıl önceye kadar bölümümüzde hiçbir kitap çık-

mayıp hiçbir araştırma da yapılmamıştı. Allah'a hamdolsun ki arkadaşlarımın yardımıyla İran Türkolojisinin temelini attık. Yani Türkiye Türkolojisinin esasında İran Türkolojisinin temelini attık. Her yıl hepimiz İran Türkolojisi üzerinde 4-5 makale yazıyoruz ve Türkolojiyle ilgili temel kaynakları İran'daki bilim dünyasına ve meraklıların hizmetine sunmak için öğrencilerin yardımıyla Farsça'ya çevirmeye çalışıyoruz, işte bunların örneği de şu şekilde: Türk Dilinin Bulunuş Tarihi, Türkçe Temel Sözlükler, İslam Öncesi Türk Tarihi ve İslam Dönemi Türk Tarihi.

Tüyleri diken diken eden İran'ın işkence ocağı!

Kamran AZAR

İran'da bir zamanlar işkence ocağı olan ancak halihazırda "İbret Müzesi" ismiyle tanınan binayı yakından incelemek için aşağıdaki yazıyı okumanızı tavsiye ederiz.

İran'daki İslam Devrimi tarihine ait değerli ve önemli anıları bağrına basıp günümüze dek korumayı başaran ve bir zamanlar işkence ocağı olan ancak halihazırda "İbret Müzesi" ismiyle tanınan binaya gitmek için Tahran'ın en eski mahallelerinden birine yolculuk yapmamız gerekirdi.

Tahran'ın eski sembolü "Milli Bahçe"

İşte "İbret Müzesi"nin yer aldığı "Milli Bahçe" sahip olduğu tüm güzellikleriyle cazibeleri sayesinde Tahran'ın en çok tanınan tarihi mekanlarının gözdesi. Bir tarafında İmam Humeyni (r.a) caddesi ve diğer yanında da "Telegraf ve Posta Müzesi"nin bulunduğu "Milli Bahçe" içindeki eski binalarla yaşlı ağaçlar dolayısıyla zor da olsa Tahran'ın tarihi kimliğini sağlam bir şekilde korumaya uğraşıyor. Nitekim ki burası bir zamanlar Milad ve Azadi kulelerinin yokluğunda Tahran'ın öne çıkan sembolüydü.

Bahçenin inşa edildiği meydan ise eskiden "Meşk Meydanı" olarak biliniyordu. Kaçar döneminde yapıp geliştirilen meydan zamanında askeri üslerin yer aldığı ana mekanlardan biriydi.

Devrimi anımsatan "İbret Müzesi"

"Milli Bahçe" ile "Meşk Meydanı"nı geride bırakarak rotamızı "İbret Müzesi"ne çeviriyoruz. Tüm bu güzel ve çekici binaların arasında içinde yapılan dehşetli işkenceler vasıtasıyla devrimden önce büyük bir korku ve acı merkezine dönüşen "İbret Müzesi"nin inşa edilmesi gayet şaşırtıcı!

Şah Rejimi'nde muhaliflere karşı çeşitli operasyonlar yürüten emniyet güçleriyle ülkenin istihbarat kurumundaki (SAVAK) ilgili teşkilatların birleştirilmesi sonucu ortaya çıkan "Sabotaj Karşıtı Ortak Komitesi" günümüzde kapılarını ziyaretçilere açan "İbret Müzesi" olarak hizmet yapmaktadır.

Mekan İran Şahı Muhammed Rıza Pehlevi'nin bizzat talimatları sonucu rejim karşıtı mücahitleri yakından izleyerek gerek gördüğü takdirde tutuklama ve işkence yapma işlemlerini de devreye sokuyordu.

Müzeye vardığımızda içeriye girmemiz için zorlu bir şekilde önümüzdeki küçük bir yeşil kapıdan geçmemiz gerekiyordu ve işte mekanın insanın kalbinde doğurduğu korkutucu duygular daha yolculuğun ilk başından beri kendini göstermeye başladı.

Biletlerimizi aldıktan sonra asıl binaya giriş yapmak için upuzun bir koridordan geçmemiz gerekiyordu. Koridorun sonunda ise işkence emirlerini veren →

mekanın genel müdürlerine ait o günlerdeki son model arabalara rastladık.

İçeriye girdiğimizde artık İslam Devrimi yolunda canlarını feda etmeye hazır olan devrimcilerin başına neler geldiğini görerek tüylerimiz diken diken oldu. Kıyafet değişimi odasından başlayarak binanın açık hava alanı ile en korkutucu yerleri yani işkence odalarını yakından ziyaret etmemiz zamanında buranın ne kadar karanlık ve ürkütücü bir mekan olduğunu ortaya koydu.

24 Ocak 1972 senesinde İran Şahı'nın emriyle inşa edilen "Sabotaj Karşıtı Ortak Komitesi" devrimin zafere ulaştığı günlere dek aralarında bir sürü ünlü is-

yüksek bir şekilde dinletiliyordu.

"Sabotaj Karşıtı Ortak Komitesi"ndeki bir diğer işkence yöntemi ise tırnakları sökme işiydi. Bu işlemin sonunda tırnağı koparılan kişi bayılıp kanlar içerisinde hastaneye kaldırılırdı.

Direkt mahpusun psikolojisini hedef alan ve günümüzde de ABD tarafından uygulanan bir işkence yöntemi daha da uyumaya engel olma girişimiydi. Mahpusun üzerine soğuk su dökme gibi yollarla uyumasına izin verilmiyordu ve böylece bir kişi bazen 3 veya 4 gün uyuyamadan zor şartlar altında acı çekiyordu.

Tüm bunların yanında bizzat "SAVAK" tarafından üretilen bir yöntem vasıtasıyla

yoğun şekilde acı çekmesine yol açıldı.

En korkunç yöntemlerin başında yer alan bir işkence tarzında da elektrik yoluyla mahpusun acı çekmesi sağlanırdı; kulağı, dili, dudukları, parmakları ve çoğu zaman cinsel organlarına bağlanan elektrik makinesi işkenceye mağdur kalan kişiyi gayet zor durumda bırakırdı.

Tüm bu yöntemlerin yanı sıra bazen kullanılan diğer işkence türleri şu şekildedeydi: Dudakları yakma, açık alandaki parmaklıklara zincirleme, karına vurulan tekmeler, yüze atılan tokat, hamile kadınları dövme, tecavüz vb...

Burada işkence yapan isimlerin başında şunlar yer alıyordu: Menuçehr olarak bilinen Menuchehr Vezifekhah, Kaveh olarak bilinen Homayun Kaviyani, Aref olarak tanınan Fereydun Tevangari, Tehrani olarak tanınan Behmen Naderipur, Kemali olarak bilinen Ferecullah Kemanger.

Mekanda bulunan ünlü isimler

"Ortak Komite"de hapis yatanların başında İslam Devrimi Lideri Ayetullah Seyyid Ali Hamanei yer alıyordu. 1975'te mekana götürülen Devrim Liderinin üzerinde 8 ay çeşitli işkenceler yapılmıştı.

İslam Devrimi'nin en büyük mücahitlerinden olan Ayetullah Haşimi Rafsancani de bu mekanda aylarca tutulup işkence edilmiştir. Ayetullah Rafsancani devrimin zafere ulaşması ardından Meclis Başkanlığı, Cumhurbaşkanlığı ve Düzenin Yararını Teşhis Konseyi Başkanlığı gibi görevlerde yer almıştı.

Devrimin bir diğer kilit isimlerinden olan şehit Ayetullah Muhammed Hüseyin Beheşti de burada işkence gören isimler arasında yer alıyordu. Ayetullah Beheşti İslam Devrimi'nin zaferi ardından önemli pozisyonlarda bulunarak son yaptığı Yargı Erki Başkanlığı görevi esnasında 1980 yılında terör girişimine kurban giderek şehit oldu.

Günümüzde "İbret Müzesi" olarak bilinen "Sabotaj Karşıtı Ortak Komitesi"nde işkenceye maruz kalan diğer önemli isimler şu şekilde: Ayetullah Taleghani, Şehit Ayetullah Motahari, Şehit Ayetullah Mofatteh, Seferhan olarak tanınan Sefer Kahramani, Şehit Muhammed Mehdi Iraki, Şehit Dr. Ali Şariati, Hüccet'ül İslam Hac Seyyid Ahmed Humeyni ve gönlünü İslam Devrimine kaptıran bir sürü fedakar insan daha...

min de yer aldığı devrimcilere işkence ve eziyet yapılan en karanlık mekanların başında yer alıyordu.

Bina, İslam Devrimi'nin zafere ulaşması ardından dönemin Kültürel Miras Kurumu Başkanı'nın uğraşları ve eski Cumhurbaşkanı Seyyid Muhammed Hatemi'nin katılımıyla 28 ocak 2004 yılında "İbret Müzesi" olarak hizmet sunmaya başladı.

Mekanda yapılan işkence türleri

Devrimden önceki yıllarda yapılan en zorlu psikolojik işkencelerden birisi çeşitli müzik parçaları, gürültülü siren sesi, bağırma sesleri ile silah sesinin dinletilmesi idi. Bu sesler akşam saat 19'dan sabah saat 5'e kadar mahpusların huzurunu bozmak için hoparlörlerden

la mahpusun ellerine arkadan kelepçe takılıp dört bir tarafı işkencecilerle sarılırdı; "Futbol Odası" olarak bilinen bu tarz işkencede mahpus birer futbol topu gibi sert tekmelerle işkence yapan kişiler arasında paslanırdı.

Gardiyanlar tarafından yapılan bir işkence yönteminde de ayakları kırbaçlanan kişi kar ve buz üzerinde yürümeye mecbur kalırdı. Böylece ayakları kırbaç dolayısıyla yara alan kişi git gide şiddetli bir ağrı hissederek bilincini bile kaybedirdi.

İşkence yöntemlerinden birinde konuşmaya zorlamak istedikleri kişiyi demirden yapılan bir küçük kafese sokup kafesin alttan ısınmasını sağlıyorlardı. Böylece mahpusun kafesle temasta olan bedeni yavaştan yanmaya başlayıp

Gülistan Sarayı; eski Tahran'ın simgesi

Azar MAHDAVAN ve Muhammed BURHAN

Aşağıdaki yazıda Tahran'ın göbeğinde yer alan ve başkentin 400 yıllık tarihini yansıtan Gülistan Saray Kompleksi'nin gezilecek bölümleri hakkında kapsamlı bilgiler paylaşılmıştır.

Tarihin bir parçasını yansıtan eski yapıtları ve özellikle de bir ülkenin şahlarının ikamet ettiği sarayları ziyaret etmek her zaman ilgi çekici olabilir. 2014'de Dünya Miras Komitesi tarafından UNESCO Dünya Mirası Listesine alınan Tahran'daki Gülistan Sarayı da mutlaka görülmesi gereken en güzel başyapıtlardan biridir.

İlk kez kale olarak yapılan binanın temeli Zend Hanedanlığı döneminde atılmasına rağmen Kaçarlar tarafından işlevi değiştirilerek şahların ikamet ettiği yer haline gelmiş. Binanın bir kısmı da Safeviler döneminde yapılmıştır.

Kaçar Hanedanlığı kurucusu Ağa Muhammed Han Kaçar, Tahran'ı başkent yaptıktan sonra en az 400 yıllık geçmişe sahip olan bu sarayı resmi hükümdarlık rezidansı haline getirmiş. Kaçar Hanedanlığı veliahtları, saltanata getirildikten sonra taç giyme törenini burada yaparlar ardından saltanata başlarmış. Bu tören daha sonra Pehlevi döneminde bile Reza Şah ve oğlu Muhammed Reza Şah tarafından da takip edilmiştir.

Pehlevi döneminde (1925-1979) saray kullanılmaya devam edilmiş. Aile Tahran'daki Naivaran ve Sa'd Abad Sarayları'nda yaşıyor, burayı da resmi kraliyet resepsiyonlarında kullanıyormuş.

Tahran'ın tam göbeğinde yer alan Gülistan Sarayı'nın güneyinde başkentin tarihi Büyük Kapalı Çarşısı, kuzeyinde ise devlet binaları ve Adalet Sarayı bulunuyor. Sarayın doğu ve batı kesimlerinde de yerli ve yabancı turistlerin uğrak noktası olan iki tarihi geçit yer alıyor.

Gülistan Sarayı'na girmek için güney taraftaki ana giriş kullanıma açık, ana avludaki bahçede ise üst kısımdan aşağıya kadar uzanan büyük bir havuz bulunuyor. Giriş bölümünü geride bırakan izleyiciler Kaçar veliahtlarının taç giyme töreninin yapıldığı yer Mermer Tahtlı Arz Odasını (Takht-e Marmar) görebilirler. Duvarlar sarayın diğer bölümlerinde olduğu gibi büyük ve küçük aynalarla süslenmiştir. Bu bina arka bahçe vasıtasıyla şahların ikamet ettiği özel mekana bağlanırmış.

Kaçar Hanedanlığının çöküşünden sonra bu bölümün Reza Şah'ın fermanıyla tahrip edilmiş.

Gülistan Saray Kompleksi'nin kuzeybatısındaki Mermer Tahtlı Arz Odası'ndan doğuya doğru 100 metre uzaklıkta, daha geniş ve irtifalı bir mermer tahtın bulunduğu Kerim Hanlı Halveti (Khalvat e Karim Khani) bölümü yer alıyor. Kaçarlar döneminde sarayın enderun bölümüne bağlı olan avluda kadınların yemyeşil bahçenin temiz havasından yararlanabilmesi için kullanılan bir mekan olmuş, fakat Pehlevi döneminde kentsel dönüşüm projeleri kapsamında tahrip edilmiştir.

Gülistan Sarayı Kompleksi'nin ana bölümleri

Selam Salonu (Talar-e Salam): Selamlama İran kültüründe büyük önem taşıdığı için bu bölüm Selam Salonu olarak adlandırılmış. Kaçar döneminde Nasireddin Şah Kaçar resmi görüşmelerini burada yapıyormuş. Gücünü göstermek için salonda o döneme ait en modern ve göz kamaştırıcı süs eşyalarını konulmasını emretmiş.

Fildişi Salonu (Talar-e Adj): Bu salonun içindeki en dikkat çekici eşyalar büyük resim tabloları, lüks mobilyalar ve iki tane hakiki fildiştir. Bu salonun bir tarafında da bahçenin muhteşem manzarasına açılan büyük pencereler bulunuyor.

Ayna Salonu (Talar-e Ayn): Selam ve Fildişi Salonu'nun arasında bulunan

ve daha az lüks eşyalarla süslenmiş olan bölüm Ayna Salonu olarak biliniyor.

Berelyan Salonu (Talar-e Brelan): İki katlı binada Kaçar şahlarına hediye gelen değerli süs eşyalar muhafaza ediliyor. Bu salonda görülen Çin, Rusya ve Büyük Britanya yapımı kıymetli servis tabakları bu ülkelerle yakın ilişkilerin olduğuna işaret ediyor.

Bu sarayın bir başka ilginç noktası ise, fotoğraf sanatına büyük ilgi gösteren Nasireddin Şah Kaçar'ın çektiği tüm fotoğrafların sergilendiği Fotoğraf Evi bölümüdür. Bu galeride aynanın karşısında ailesiyle birlikte fotoğraf çektiren ve tarihin ilk selfyesi olarak bilinen Nasireddin Şah'ın eseri bulunuyor. Bu Şah'ın ülkenin batılılaştırılmasına yönelik tüm çabalarına rağmen, çektiği karelerdeki başörtülü kadınları dikkat çekiyor.

Bu kompleksin ilgi çekici diğer kısmı da İran kültürü ve geleneklerini sergileyen Antropoloji Müzesi'dir.

Nasireddin Şah'ın temelini attığı ve Muzaffer Şah'ın tamamladığı diğer müzede ise Osmanlı sultanları, Rusya Çarlığı ve Birleşik Krallık'tan hediye edilen koleksiyon bulunuyor.

Kompleksin bahçesinde eski Tahran'ın en uzun kulesi olan Şems-ül İmare (Güneş Binası) hala ayakta durarak zamanı ilan eden Kaçarların Tahran'a sunduğu bir diğer yapıttır.

Tabii ki, Gülistan Saray Kompleksi'nin gezilecek muhteşem bölümleri birkaç kelimeyle söylenemez ve yakından görülmesi gerekiyor.

Yemen'deki savaş ne zaman sona erecek?

Ruya FEREYDUNİ

İç savaştan önce de Ortadoğu'nun en yoksul ülkeler listesinin ilk sıralarında yer alan Yemen'de, neredeyse dört yıldır susmayan silahlar nedeniyle durum bir tür felakete doğru sürükleniyor.

İsveç'in başkenti Stockholm'da varılan ateşkes anlaşmasının ardından, Yemen ordusunun bu anlaşmaya bağlı kalmasına rağmen, Suudi Arabistan öncülüğündeki koalisyon güçleri Yemen'in liman kenti Hudeyde'ye yönelik art arda operasyon düzenleyerek, ateşkesi ihlal etmektedir.

yıldır susmayan silahlar nedeniyle durum bir tür felakete doğru sürükleniyor.

Suudilerin Yemen'e özellikle de okullara, hastanelere ve sivil bölgelere art arda düzenlediği hava saldırıları bu ülkede dehşetli bir insani krizin boy göstermesine neden olmuştur.

Suudi Arabistan'ın müttefiği olan Arap ülkeleriyle birlikte başlattığı savaşta 10 binden fazla sivil bombalı saldırılar sonucu hayatını kaybederken, milyonlarca kişi de yerinden edilmiştir. Birleşmiş Milletler (BM), Yemen savaşını dünyanın en kötü insani krizlerinden biri olarak tanımlıyor.

Yemen'deki iç savaş süreci için ateşkes ve diyalog çağrıları sürerken, ABD'nin desteği sayesinde Husilere karşı mücadele eden koalisyon güçleri, ülkenin insani yardım kapısı olarak görülen Hudeyde'yi ele geçirmek için bu kente yönelik geniş çaplı bir askeri operasyon başlattı.

İsveç'te barış müzakeresi yapıldı

Birleşmiş Milletler (BM) Genel Sekreteri Antonio Guterres, dünyanın en kötü insani krizinin yaşandığı Yemen'de çatışmalara derhal son verilmesi çağrısında bulundu.

Bu doğrultuda, son zamanlarda dünyadaki en korkunç insani krize yol açan savaş için çözüm bulma amacıyla Birleşmiş Milletler gözetimi ile İsveç'te Husiler ve Suudi koalisyonu arasında barış görüşmeleri gerçekleşti.

İsveç'te 6 Aralık'ta başlayan ve 13 Aralık'ta sona eren müzakerelerin ardından Yemen halkı için hayati önem taşıyan Hudeyde limanı konusunda taraflar anlaşmaya varmayı başardı.

Bu anlaşmaya göre, "BM'nin limanda lider rolü"nü üstlenmesi, Yemen'e gönderilen insani yardımların mağdur halkın eline ulaşmasına izin verilmesi ve dolayısıyla da milyonlarca Yemenlinin yaşam şartlarının iyileştirilmesi bekleniyordu.

Ateşkes anlaşmasının kabulüyle sona eren müzakerelerin ardından işgalci güçlere bağlı birlikler bu kentte çatışmaya devam etmektedir. Bu çatışmaların devamında sivillerin yaşadığı Hudeyde'deki yerleşim bölgeleri, okullar ve hastaneler Suudilere ait savaş uçakları tarafından yapılan saldırılara maruz kalmaktadır.

Suudi koalisyonu barış peşinde değil

İsveç'in başkenti Stockholm'da Yemenli taraflar arasında imzalanan anlaşmanın üzerinden yaklaşık üç ay geçtiğine rağmen sahada kayda değer bir gelişme yaşanmaması, anlaşmanın kağıt üzerinde kalacağı tezini güçlendiriyor.

Yemen'li güçlerin ateşkes anlaşmasına bağlı kalmasına rağmen, Suudi güçlerin anlaşmayı ihlal etme eylemleri Yemen'deki krizi çözme ile savaşı sona erdirmeye peşinde olmadığını gösteriyor.

Suudi koalisyonu Yemen'deki savaşı durdurmak istemiyor

Suudi Arabistan'ın başını çektiği koalisyon güçlerinin Yemen'e yaptığı ilk saldırı girişiminden yaklaşık dört yıl geçiyor. Suudi Arabistan öncülüğündeki Arap ülkeleri Mart 2015'te Yemen'de Şii olarak bilinen Ensarullah Hareketi'nin (Husiler) ilerleyişini durdurmak için bu ülkenin kuzeyine yönelik askeri müdahalede bulundu. Operasyona 100 savaş uçağı ve 150 bin asker ile katılan Suudi Arabistan, istifa eden Yemen Cumhurbaşkanı Abdurrahman Mansur Hadi'yi desteklemek için harekete geçti.

İç savaştan önce de Ortadoğu'nun en yoksul ülkeler listesinin ilk sıralarında yer alan Yemen'de, neredeyse dört

Yemen'de dört yıldır süren savaşın yol açtığı gıda ve tıbbi malzeme sıkıntısı insanların günlük yaşamına damgasını vuruyor. Ülkedeki açlık konusu önemli bir sorun haline gelirken çöküşe doğru yön tutan sağlık sistemi de kolera hastalığı gibi felaketlere dönüşüyor.

Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF) geçtiğimiz Ocak ayında bir rapor yayınlayarak söz konusu savaş kapsamında şimdiye kadar 6700'den fazla çocuğun öldüğünü veya yaralandığını bildirdi.

BM, Eylül 2018'de İsveç'in Cenevre kentinde taraflar arasında barış görüşmelerini gerçekleştirmeye çalıştı ancak yapılması planlanan bu görüşmeler, Husi heyetinin katılmaması nedeniyle ertelendi.

Güzel Cin; Türk yıldızın İran macerası başladı

Azar MAHDAVAN ve Kamran AZAR

“Güzel Cin”in yönetmeni Bayram Fazli ile yaptığımız röportajda İran ile Türkiye’nin sinema alanındaki işbirliği ve ilaveten Nurgül Yeşilçay’ın filmdeki performansı üzerine konuştuk.

Aylar geçtikten sonra Mehrdad Farid’in yapımcılığı ve Bayram Fazli’nin yönetmenliğiyle yapılan “Güzel Cin” filmi nihayet geçen Çarşamba günü beyaz perdeye taşındı ve gelecek günlerde bu film Türkiye ile Azerbaycan’da da ekran edilecek.

Filmin oyuncu kadrosunda ünlü Türk yıldız Nurgül Yeşilçay’ın yanı sıra Ferhad Aslani, Muharrem Zeynalzade ve Leyla Zare gibi tanınmış İranlı aktörler de yer alıyor. Filmin hikayesi ise özetle şu şekilde: Ferhad Aslani’nin canlandığı Yedullah isimli bir adam eşini kaybettiikten bir süre sonra geceler hayalet görmeye başlıyor; hayalet rolünü ise Nurgül Yeşilçay canlandırıyor.

İslam Devrimi’nin ardından İran ve Türkiye’nin sinema alanında ilk özel yapımı olan “Güzel Cin”in kadrosunda Türk yıldız oyuncunun yer alması bazı sorunlarla dedikodulara yol açtı.

Bu olayların başlangıcı ise Yeşilçay’ın Instagram sayfasında filmle ilgili bazı fotoğrafları paylaşmasıyla tetiklendi. Böylece birkaç basın kuruluşu Türk oyuncunun İran sinemasında bulunmasını eleştirerek filmin bu konuda değişiklik yaptığı dedikodularının da ortaya çıkmasına yol açmış oldu, fakat tüm bunlar gerçekte olup bitenlerden bayağı uzaktı.

Gelişmelerin devamında ise İran Kültür ve İslami İrşad Bakanlığı’nın bile Yeşilçay’ın kadro dışı bırakılıp çekimlerin yeniden başlanması konusunda bazı talimatlarda bulunduğu haberleri de yayılmaya başladı. Ancak filmin yapımcısı Mehrdad Farid, Kültür Bakanlığı’nın talimatıyla ilgili olarak çekimlerin tamamlandığını ve eserin artık teknik aşamada olduğunu belirtip herhangi oyuncu değişikliğiyle çekimlerin yeniden başlatılmasının mümkün olmadığını açıkladı.

Farid ilaveten senaryonun Kültür Bakanlığı’na sunulduğunda Türk yıldızın kadroda yer alması konusunun da apaçık ortada olduğunu bildirerek Kültür Bakanlığı’nın aktarılan bu bilgiler doğrultusunda yapım ruhsatını verdiğini vurguladı.

Üzerindeki dedikodularla baskılara rağmen yapımını başarıyla sona erdiren “Güzel Cin”in uzun bir aradan sonra nihayet sinemaseverlerin meraklı gözleri önünde boy göstermesine tanık olduk.

Aşağıda da okuyacağınız gibi filmin yapım süreci, İran ile Türkiye’nin sinema alanındaki işbirliği ve ilaveten Nurgül Yeşilçay’ın performansı, “Güzel Cin”in yönetmeni Bayram Fazli ile yaptığımız röportajda üzerinde konuştuğumuz konuları oluşturuyor.

*** Filmin oyuncu kadrosuna Nurgül Yeşilçay’ı dahil etmeniz nedenlerini bize anlatabilir misiniz?**

- Profesyonel bir oyuncu olan Nurgül Yeşilçay’ı imza attığı parlak çalışmaları ile önemli kariyeri dolayısıyla eskiden beri tanıyordum. Sayın Yeşilçay, tiyatro, sinema ve televizyon dizileri gibi sanat alanında bir çok başarılı esere imza atmış bulunuyor. İşte tüm bunlar beni bu büyük sanatçıyı seçmeye yönlendirdi.

Bu arada şunu da hatırlatmalıyım ki biz başka sanatçılarla da bu konuda konuşup anlaşmayı planlıyorduk ve Beren Saat de bunlardan biriydi. Fakat senaryoyu kendisine sunduğumuz-

da saygılı bir şekilde daha önce buna benzer bir rolde oynadığını açıklayarak önerimizi reddetti.

Ancak senaryoyu Nurgül hanıma gönderdiğimizde olumlu bir tepki göstererek bizimle görüşmek istediğini söyledi. Böylece kendisiyle yaptığımız ilk görüşmede kısa bir sürede işi kabul etti. Nurgül Yeşilçay filmin çekim süreci boyunca bizimle yakın bir işbirliği yaparak, sanatsal konulara değer veren büyük bir oyuncuydu.

*** Bir dahaki çalışmalarınızda da Türk oyuncularla yeniden işbirliği yapmayı planlıyor musunuz?**

- Tabii ki evet, Azeri vatandaş olduğum için ve ayrıca Türkiye ile Azerbaycan'da daha önceden yaptığım çalışmalar dolayısıyla iki ülke arasında sinema alanında oluşan ilişkilerin daha da derinleşmesini temenni ediyorum. Kanaatimce öncülük yaptığımız "Güzel Cin" filmi bu konuda bayağı iyi bir örnek.

*** Nurgül Yeşilçay geçenlerde Instagram hesabı aracılığıyla filmin ekranı için İran'a yolculuk yapacağını bildirmişti, neden böyle bir şey yaşanmadı?**

- Türkiye'de "Gülperi" isimli dizide oynayan Nurgül hanımın şimdilik İran'a gelmesi biraz zor gibi duruyor. Geçenlerde de kendisiyle bu konuda koordinasyon yaptığımıza rağmen filmin ekranı

önünde ortaya çıkan sorunlardan dolayı bunu ertelemek zorunda kaldık. Tabii ki biz açılış töreninde sayın Yeşilçay'ı İran'a davet etmeye çalışacağız.

*** Türk ve İranlı izleyicilerin filme yönelik tepkisini nasıl yorumluyorsunuz?**

- Biz bu filmi İranlı ve Türk izleyicileri dikkate alarak yaptık. Dolayısıyla özel bir kültüre hitap ederek eserdeki içeriği sınırlandırmak istemiyorduk. İşte bu nedenlerden dolayı da "Güzel Cin" filmi herhangi bir etnik, dil ve milliyete bakmaksızın küresel çapta yapılan bağımsız bir eser.

*** Filmi yapmaktan amacınız neydi? Bu amaçlara ulaşmayı başarabildiniz mi?**

- Ben kendime özgü bir film yapmayı hedefliyordum ve oyuncuları da bu yönde seçtim. Bana göre şimdiye dek istediğimin yüzde yetmişine ulaşmayı başarabildim.

*** İran ve Türkiye'deki sinema faaliyetlerini nasıl değerlendiriyorsunuz? Bu konuda iki ülke arasındaki ortak noktalar neler?**

- Azeri bir vatandaş olarak Türk kültürüne neredeyse yakından aşina olduğum için kültürel açıdan iki ülkenin birbirine gayet benzediğini düşünüyorum.

Özetle iki ülkedeki çalışma tarzıyla yapım kriterleri aynı. Yani Nurgül hanım İran'a gelip çalışmalara başladığında bu konuda ortada pek bir fark bulunmadığı ve işlerin iki ülkede de aynı şekilde yürütüldüğünü aktardı bize. Fakat çekimlerin başında daha yeni işe başlarken oynadığı roldeki diyalogun payı az olduğu için Nurgül Yeşilçay biraz zor durumda kaldı; tüm bunlara rağmen daha sonra ortama alışarak artık kendisini Türkiye'deymiş gibi hissediyordu. Hatta bazen İran'daki hizmet sunumunun daha iyi olduğunu anlatıyordu bize.

*** Acaba gelecekte de İran ile Türkiye'den aynı şekilde ortak bir filmin yapılmasına tanık olacak mıyız?**

- Bu bağların gelecekte de devam etmesini temenni ederek "Güzel Cin" in sinemaseverlerin beğenisini kazanıp başarılı olmasını ümid ediyorum. Allahın yardımıyla bu konuda verimli adımlar atacağız.

İranlı kızlar “Ergenlik Teklif Çağı”nı kutluyor

Ruya FEREYDUNİ ve Azar MAHDAVAN

İran’ın eski geleneğine göre, bayram ve diğer mübarek günler dahil Allah’ın verdiği nimetlere şükretmek için bazı törenler düzenleniyor. Bu törenlerden biri de “Ergenlik Teklif Çağına Girme Kutlaması”dır.

Söz konusu tören çocukların ergenlik çağına denk geliyor. Bu dönem aslında erkek ve kız çocuklarının manevi değerlerini öğrenmeye başladıkları ve daha iyi bir insan olabilmek için kendi sorumluluklarını üstlendikleri dönemdir. Bu tören her yıl çocuklara dini görevlerini üstlenebilecek kadar büyüdüklerini göstermek için ülkenin dört bir yanında okullarda düzenlenen bir uygulamadır.

Hiç kuşkusuz bütün öğrenciler okulun tatlı hatırlarının yanında bu anıya da yer vererek her zaman bununla ilgili konuşacak sözleri var. Bu yıl da her sene olduğu gibi Hz. Fatıma Zehra’nın (s.a) şehadet yıldönümü ile eş zamanlı olarak ülke genelinde 9 yaşı doldurmuş ve 10 yaşlarına yeni başlayan kız çocukları için ibadet kutlaması gerçekleşti.

Söz konusu dini inancın yapılmasına tanıklık eden

Törenin sonundaysa öğrenciler birlikte Hacı Ekberi’nin öncülüğünde cemaatle namaz kılıp dua ettiler.

Kur’an-ı Kerim’i ezberleme çabası

Kur’an-ı Kerim’i ezberleme çabasında olan Hedise’ye 9 yaşını yeni bitirmiş öğrencilerden biriydi. Ona ne zaman namaza başladığı sorulunca yaklaşık bir ay önceden ciddi bir şekilde büyük anne ve babasının arkasında namaz kıldığını söyledi.

Yegane de törene katılan diğer öğrencilerden biriydi. O da törene katılma sevincini biraz utanarak dile getirdi ve başörtüsüne daha da dikkatli olacağını söyledi.

Yegane’ye namaz kılıp kılmadığı sorulunca yanındaki Zeynep hemen yüksek sesle “Ben namaz kılmayı biliyorum çünkü annem bana birkaç ay önce öğretti. Ayrıca okulda da her gün öğlen namazı kılıyoruz. Ben Kur’an okumayı bile çok iyi biliyorum.” diye soruya cevap verdi.

Kevser de aynen arkadaşları gibi ergenlik yaşına gelmeden önce anne ve babasıyla birlikte camide namaz kılmaya başlamıştı. O da Zeynep gibi Kur’an okuduğunu ve şu anda da 30. cüzündeki sureleri ezberlemeye çalıştığını söyledi.

kentlerden biri de Tahran’a bağlı Pakdeşt kenti idi. Bu merasim dokuz yaşlarını yeni doldurmuş olan ilkökul 3. Sınıf öğrencilerinin katılımıyla gerçekleşti. Çarşafı ve namaz minderleri aynı olan öğrencilerin gözleri etrafa mutluluk saçıyordu. Her şeyin mükemmel olduğu bu günde öğretim görevlileri de çoktan hazırıldı.

Törene aynı zamanda oyun yazarı olarak da bilinen Hacı Mehdi Ekberi adlı bir din adamı katılarak, çeşitli programlarla öğrencilerin mutlu olmasını sağlıyordu.

Törene katılan genç din adamı ayrıca öğrencilerin bundan sonra dini görevlerini yerine getirmeleri için esprili bir şekilde şarkı sözleri söyleyerek, onları eğitmeye çalışıyordu. Ancak bu dini törenin en ilginç yanıysa yarışma bölümüydü. Ekberi bu bölümde isimleri Fatma ile Zehra olan öğrencilere mahrem ve mahrem olmayan akrabalarını sorup ardından da onları birer hediye ile sevindirdi.

İslam mutluluk dinidir

Tören kapsamında Mehr Haber Ajansı’na röportaj veren Hücetül İslam vel Müslimin Mehdi Ekberi, böyle törenler yapılmasının olumlu olduğuna dikkati çekerek, “Bu tür kutlamalar öğrencilerin güzel anılarla dini görevlerine başlamasını sağlıyor.” ifadesini kullandı.

Ekberi sözlerini şöyle sürdürdü: İslam mutluluk dinidir. Bence bu mutluluğun gösterilmesi gerekiyor. Gençlerin ibadet kutlamaları adıyla yapılan bu törenlerle İslam’a ilgi göstermeleri çok değerlidir.

İlkökul 3. sınıf öğretmeni olan Ekrem Haşiminejad da bu törenin yapılmasından gayet memnun olduğunu belirterek, bunun çocukların dini görevlerini yerine getirmek için uygun bir zemin hazırladığını aktardı.

Törenin sonunda da öğrencilere ömür boyu unutulmayacak hediyeler sunuldu.

Cumhurbaşkanı adaylarının Mehr'e verdiği röportajlar

24 Haziran'daki cumhurbaşkanlığı seçimlerine sayılı saatler kala nefes kesen seçim maratonunu ilerleten 4 önemli adayın Türkiye'deki başlıca konularla bölgesel politikalar üzerindeki görüşlerini bir kez daha gözden geçiriyoruz. Mehr Haber Ajansı'yla fikirlerini paylaşan Muharrem İnce, Temel Karamollaoğlu, Selahattin Demirtaş ve Doğu Perinçek'in farklı konulara ilişkin söylediklerini bu bölümde okuyabilirsiniz.

Demirtaş: PKK'nın siyasi partisi veya kolu değiliz

Kamran AZAR

Farklı siyasi ve güvenlik ithamlardan dolayı tutuklu bulunarak zorunlu bir şekilde seçim kampanyasını hapisten yürütme mecburiyetinde kalan Demirtaş Mehr Haber Ajansı muhabirinin sorularını yanıtladı.

Türkiye'nin siyaset arenasında politika yapmanın gayet zor bir iş olmasından dolayı hiç şüphesiz bu alanda ilerlemek için hayli deneyimli olmak gerekir. Türkiye'nin siyasi tarihine de göz attığımızda karşımıza çıkan farklı ve bazen zıt olaylar nedeniyle artık bir tek tecrübeli politikacıların kendini göstermeye hak kazandığını görebiliriz.

Ancak ilk başta birçok siyasetçi tarafından pek görülmeyen Selahattin Demirtaş kısa bir zamanda kendini genç bir politikacı olarak ispatlamaya başladı. Kürt sorunu nedeniyle sürekli şiddet ve çatışma ile karşı karşıya olan bir ülkede Demirtaş'ın yükselişi ise Kürtlerin Türkiye'deki siyaset alanında yeni bir aşamaya ilerlediğini açık şekilde göstermiş oldu.

Farklı siyasi ve güvenlik ithamlardan dolayı tutuklu bulunarak zorunlu bir şekilde seçim kampanyasını hapisten yürütme mecburiyetinde kalan Demirtaş avukatları aracılığıyla Mehr Haber Ajansı muhabirinin sorularını yanıtladı.

*** Seçim kampanyalarını hapisten yürütmenin sizin için beraberinde getirdiği zorluklar ile fırsatlar nelerdir?**

Tahliye edilmenizin olasılığı ne kadar?

- Benim tutuklanmam tamamen yasa dışıdır ve siyasi nedenlerdedir. Ben halen hem milletvekiliyim hem de Cumhurbaşkanı adayım. Yargılama sürecim başından beri tutuksuz yapılabilecekken, haksız bir şekilde 20 aydır burada tutuluyorum. Şimdi seçim kampanyasını özgürce yürütmeme bile izin verilmiyor ve cezaevinden avukatlarım aracılığıyla dışarıya kısa mektuplar ve mesajlar göndererek sesimi duyurmaya çalışıyorum. Bu şekilde bir seçim kampanyası yürütmem imkansızdır. Buradaki koşullar tamamen aleyhime. Adil ve eşit bir seçim yarışının olmadığı, olmayacağı zaten başından beri belliydi. Erdoğan ise devletin bütün imkanlarını kullanarak sınırsız ve engelsiz bir kampanya yürütüyor.

*** Cumhurbaşkanı seçildiğiniz takdirde Kürt sorunuyla ilgili AKP yönetimi tarafından yürütülen, ancak yarım kalan barış sürecine yönelik tutumunuz ne olacak?**

- Kürt sorununun barışçıl yollarla ve demokrasi içerisinde çözümünü savunuyoruz. Her türlü şiddetin son bulacağı bir diyalog süreciyle birlikte Kürtlerin halk olmaktan kaynaklı temel haklarının da hayata geçeceği bir çözüme inanıyoruz. Bunu da çok kısa sürede başarabiliriz, bundan kuşukum yoktur.

*** Size göre HDP sırf Kürt kimliğine odaklanan bir parti mi yoksa daha ileri görüşlü, etnik ötesi amaçlara mı ulaşmak istiyor?**

- HDP, Kürtlerin önemli bir kısmının desteğini almayı başaran, ancak Kürtler dışındaki halkların da desteğini alan bir partidir. Biz sadece Kürtlerin değil, bütün inanç ve kimliklerin ortak partisiyiz. Kendimizi etnik bir parti olarak tanımlamıyoruz. Çok kültürlü, çok dilli bir toplumun demokratik kitle partisiyiz. Tabii ki Kürtlerin bütün haklarını da cesurca politik programımızda savunuyoruz.

*** HDP ile PKK arasında belli bir çizgi çizmek mümkün mü yoksa aranızda daha yakın bir ilişki mi söz konusu?**

- PKK, şiddet ve silah kullanan bir örgüttür, biz ise Anayasa çerçevesinde kurulmuş yasal bir partiyiz. Ne şiddeti tasvip ediyoruz, ne de destekliyoruz. PKK ile bu yönlü aramızda net bir ayrım vardır. PKK'nın siyasi partisi veya kolu da değiliz.

*** Kürt vatandaşların yoğunlukla yaşadığı bölgelerde herhangi bir şaibeden uzak güvenilir bir seçimin yapılması için ne tür tedbirler aldınız?**

- AKP-MHP ittifakının tek seçim stratejisi bizi, elindeki devlet imkânlarını kullanarak baraj altında bırakarak çoğunluğu sağlamak. Yani bizim baraj altında kalmamız, onların tek çoğunluk sağlama yolu. Biz ise mevcut gücümüzle zaten barajı aştığımızı biliyoruz, ama seçim hileleri, Erdoğan'ın "HDP'yi sandığa gömün" talimatı, sandıkların taşınması gibi pratikler, seçimden önceki anti demokratik uygulamaların başlıca örnekleri. Bu ihtimalleri göze alarak, bütün teşkilatlarımız →

ve halkımız, seçimin demokratik esaslara ve halk iradesinin gerçek beyanına hizmet edecek şekilde hazırlıklar yapıyor, yapacak. Bizler, halkımızın tek bir oyunu bile korumak için her türlü önlemi aldık. Halkımız da seçim günü oyuna, sandığına sahip çıkacak ve iradesinin tecelli etmesi konusunda gerekli duyarlılığı gösterecektir diye inanıyorum.

*** Seçimler ikinci tura kaldığı surette diğer partilerle ortak bir koalisyonda yer almayı düşünüyor musunuz?**

- Bizler ilkelerimiz çerçevesinde siyasal iş birliklerine açık bir tutum içerisinde olacağımız bir seçim sürecini yürütüyoruz. İkinci turda da gelişmelere bakarak bu yönlü kararımızı vereceğiz.

*** Diğer Ortadoğu ülkeleri gibi Türkiye’de demagojinin etkin bir rol oynadığını göz önünde bulundurarak, iddialı ve modern sloganlarınızla bu konu arasında herhangi bir bağ kurmayı düşünüyor musunuz?**

- Bizim sloganlarımız hem hedeflerimizi hem de çözüm projelerimizi en iyi anlatabilecek şekilde planlandı. Bu konunun önemli olduğuna inanıyoruz. Her ne kadar ben cezaevinde olsam da sloganlarımız ve etkili söylemlerimiz dilden dile dolaşüyor, kitleler üzerinde etkili sonuçlar doğuruyor.

*** Cumhurbaşkanı seçildiğinizde Ortadoğu’da tanık olduğumuz sorunlarla komşu ülkeler İran, Irak ve Suriye’ye**

karşı duruşunuz nasıl olacak

-Ortadoğu ve komşu ülkelerle son derece yapıcı bir diyalog içerisinde olacağız. İran, Irak ve Suriye’ye yönelik emperyal müdahaleleri kesinlikle onaylamayacağız. Her ülkenin kendi sorunlarını, kendi halklarıyla bir arada ve demokrasi içerisinde çözebilmesi için teşvik edici olacağız. Bu ülkenin hükümetleriyle olduğu kadar, orada yaşayan halklar ile de dostane ilişkilere önem vereceğiz. Özellikle güçlü ekonomik işbirlikleri, kültürel etkileşim ve spor-sosyal yaşam gibi konularda çok ileri adımlar atacağız. Türkiye yüzünü Avrupa Birliği’nden çevirmeden, komşu ülkeler ile çok daha verimli ilişkiler geliştirebilir. Bu konularda daha cesur ve samimi bir politika izleyeceğiz.

İnce: Dindar kesim iktidarın politikalarından endişeli

Kamran AZAR

CHP’nin cumhurbaşkanı adayı Muharrem İnce seçimde elde edeceği olası başarının ardından uygulamayı planladığı politikalara yönelik düşüncelerini Mehr Haber Ajansı muhabiriyle paylaştı.

25 Aralık 2009 tarihinde AKP hükümetinin çalışmalarını eleştirdiği 10 dakikalık konuşması dolayısıyla sosyal medya üzerinden milyonlarca kişi tarafından izlenen Muharrem İnce Türkiye’de Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ile AKP yönetimine karşı sert eleştiriler yapan bir siyasetçi olarak biliniyor.

Fizik öğretmen olarak değişik lise-lerde ve dershanelerde görev alan CHP’nin cumhurbaşkanı adayı Muharrem İnce hiç şüphesiz 24 Haziran cumhurbaşkanlığı seçimlerinde Recep Tayyip Erdoğan’ın karşısına çıkacak en önemli isim ve bazılarına göre de iktidarı rakibinden devralmayı başara-bilecek tek kişi.

Muharrem İnce seçimde elde edeceği olası başarının ardından uygulamayı planladığı politikalara yönelik düşüncelerini Mehr Haber Ajansı muhabiriyle paylaştı.

***Ana muhalefet partisinin adayı olarak cumhurbaşkanı seçildiğiniz takdirde Türkiye siyasi alanında ne tür değişiklikler yapmayı vaad ediyorsunuz?**

MUHARREM İNCE: Türkiye’ye tek adam rejimi olmaktan çıkacak, bütün değerleriyle kurallarıyla parlamenter demokratik sisteme sahip olacak. Yeni bir anayasa yapacağız ve bu anayasa toplumsal uzlaşmamızın yeni sözleşmesi olacaktır.

Hukuk sistemimiz, tarafsız herkese güven veren, adalet dağıtan bir sisteme dönüşecek.

Ekonomimizi içinde bulunduğu krizden çıkaracağız.

Dışarıda içeride barışı korumak, güçlendirmek için çalışacağız.

Eğitimde çok önemli sorunlarımız bulunuyor. Onlara kalıcı çözümler üreteceğiz.

Özgürlüklerin çoğaldığı, huzurun sağlandığı bir Türkiye olacağız.

***İktidarın geleneksel olarak kazanmayı başardığı dindar kesimin oylarını almak için neler yapmayı düşünüyorsunuz?**

MUHARREM İNCE: Hiçbir zaman dindarlarla bir problemim olmadı. Ama dinden geçinenlerle, dini kendi siyasal çıkarları için kullananlarla sorunlarımız

oldu.

16 yıldır sürdürülen politikalardan bu konuda dindarları da benim gibi düşünür hale getirdi. Benden daha fazla onlar bu iktidarın dini inançlarımıza zarar verdiğini görüyor ve söylüyorlar.

Dindarların oyunu almak için özel şeyler yapmama gerek yoktur. Yapmam gereken, iktidara geldiğimizde onların inançlarını özgürce yaşayacakları bir ortamı sağlamak olacaktır.

***AKP iktidarı boyunca tanık olduğumuz seçim sonuçlarını dikkate alırsak önümüzdeki cumhurbaşkanlığı seçimlerinde başarıya ulaşmak için uygulayacağınız stratejiler neler?**

MUHARREM İNCE: Temel stratejim, uzlaşma, barışma kültürünü esas almaktır. Kimseyi ötekileştirmeden, dışarıda tutmadan herkesi anlamak ve herkes için ortak çözümler üretmek. Bu anlayışı egemen kılacak olan kurumları öne çıkarıp güçlendirmek olacaktır. Türkiye’nin kendi içinde barışık bir toplum olması ve geleceğine ilişkin Atatürk’ün koyduğu vizyonu gerçeğe dönüştürmesi benim idealimdir.

Hedefim devr-i sabık yaratmak değil, açılan yaraları iyileştirmek, hataları düzeltmek ve geleceğimize güvenle bakmaktır. Bunu ancak demokrasiyle, ➡

hukuk devletiyle, ekonomide güçlü bir Türkiye haline gelerek, eğitim sistemimizdeki sorunları çözerek başarabiliriz.

***Seçimleri kazandığınızda Türkiye'nin AB üyeliğine ilişkin neler yapmayı düşünüyorsunuz?**

MUHARREM İNCE: Avrupa Birliği'ne üye olmak önceliklerimizden biri. Avrupa Birliği'ne üye olmak Türkiye'nin kuruluş felsefesinde yer alan ileri uygarlığın parçası olmak ve onu aşmak ilkesinin bir gereğidir.

Bu birliğin ortaya çıkardığı demokratik değerlerin, bireylerin temel haklarını özgürce kullanmalarına yönelik ilkelerin, hukuk kurallarının ülkemizde de geçerli olmasını istiyoruz. Bu nedenle Avrupa Birliği'nin temel kriterleri bizim için de çok önemli. Benim Cumhurbaşkanlığım döneminde Almanya ile Hollanda ile kriz yaşamamızı gerektirecek bir konu olmayacaktır. Karşılıklı dostluk ve ticari ilişkilerimizi geliştirmeye devam edeceğiz. AB üyeliğimiz için gerekli adımları atıp, birliğin üyesi olacağız.

***Seneler boyunca Kürt sorununa yönelik yürütülen ancak sonuçsuz kalan barış sürecine karşı tutumunuz ne?**

MUHARREM İNCE: Adında bile anlaşılamayan sözde açılım politikalarının ne kadar yanlış olduğunu ilk günden dile getirenlerden biriyim. Yapılması gerekenlere dair düşüncelerimi gerek TBMM'de gerekse medya organlarında ifade ettim.

Bu sorunun muhatabı elinde silah olan bir örgüt olamaz. Açılım sürecinde bu örgütün koşulsuz silah bırakmış olması gerekiyordu. Bu sağlanamadı. Dolayısıyla ortada bir barış süreci olmadığı çok kısa zamanda ortaya çıktı.

Bizim Kürt sorununu terörün etki alanından çıkararak çözmemiz gerekiyor.

Hiçbir devlet, kendi egemenliğine karşı kurulmuş bir silahlı örgütle masa başına oturamaz. Bunun koşulu silahın terk edilmesidir. Son yıllarda Kolombiya'da yaşananlara yakından bakılmasını isterim.

Terör örgütü faaliyetlerini sürdürmeye devam ederse toplumsal barış talebi bugün olduğu kadar güçlü olmayacaktır. Barış sadece yetkililerin kendi arasında anlaşmasına değil, bütün bir halkın anlaşmasına dayanmalıdır. Kalıcı barış böyle sağlanabilir.

Bize göre sorunun çözüm yeri halkın temsilcilerinin yer aldığı Meclistir.

***Seçimlerde ikinci tura kaldığınız takdirde diğer partiler ve özellikle de HDP'nin desteğini kazanmayı düşünüyor musunuz?**

MUHARREM İNCE: Ben bütün seçmenlerimizin desteğini kazanma mücadelesi veriyorum. Elbette partilerin de desteğini arayacağım. Takdir kendilerinin olacaktır.

***Cumhurbaşkanı seçildiğiniz surette komşu ülkeler İran, Irak ve Suriye'ye karşı ne tür politikalar uygulamayı düşünüyorsunuz?**

MUHARREM İNCE: Bütün komşularımızla daha güçlü ve barışçı ilişkiler kurmaktan yanayım. Özellikle de İran, Irak ve Suriye ile de ilişkilerimizi daha da güçlendireceğiz.

Biz komşularımızın iç barışını sağlamış ve güçlü ülkeler olmasının Türkiye'nin çıkarına olduğunu düşünüyoruz. O nedenle uluslararası alanda dile getirilen bu ülkelerin toprak bütünlüğünü, iç barışını bozmayı hedefleyen girişimleri doğru bulmuyoruz.

Suriye ile diplomatik ilişkileri hemen kuracağız. Türkiye'ye sığınmış 4 milyon Suriyeli'nin kendi vatanlarına, evlerine sevinçle, yeni umutlarla dönmeleri için ne gerekiyorsa onları yapacağız.

Seçimi kazanırsam Beşar Esad'ı Ankara'ya davet edeceğiz

Vatan Partisi'nin Cumhurbaşkanı adayı, Mehrnews'a verdiği röportajda, "Türkiye ve Suriye arasında ekonomik ilişkilerin azami ölçülerde geliştirilmesi için ortak zeminler vardır" dedi.

24 Haziran'da yapılacak seçimlerde cumhurbaşkanı adayı olan Vatan Partisi Genel Başkanı Doğu Perinçek, Mehr Haber Ajansı muhabirinin Türkiye, bölgesel ve uluslararası gelişmelere ilişkin sorularını aşağıdaki şekilde yanıtladı:

24 Haziran'da yapılması beklenen seçimlerde diğer muhalif partilerle aynı safta yer almayı değerlendirecek misiniz?

Biz Cumhurbaşkanı seçimine seçimi kazanmak için giriyoruz. Ne Recep Tayyip Erdoğan'la beraber olmamız mümkün ne de PKK ve FETÖ ile ittifak halinde olan sözünü ettiğiniz muhalif partilerle. Biz stratejik olarak bakıyoruz. Bugün FETÖ olsun PKK olsun ABD'nin bölgemizde kullandığı güçlerdir. Amerikancı güçlerdir. Yal-

nız Türkiye değil, İran'a Suriye'ye ve Irak'a da düşmandırlar. O bakımdan hiçkimse bizi PKK ve FETÖ ile yan yana hiçbir zaman görmeyecektir. Seçimlerin birinci turunda kazanmayı hedefliyoruz, kazanmazsak da ikinci turda mücadelemizi sürdüreceğiz.

Türkiye Cumhurbaşkanı olarak seçildiğinizde ABD ve Avrupa ülkeleriyle ilişkilerinizde neleri esas alacaksınız? Genel olarak Batı'ya yönelik nasıl bir politika yürüteceksiniz?

Artık iki tane Batı var. Biri Amerika diğer de Almanya merkezli Asya ve Batı Asya'nın dostu olan Batı. O bakımdan "Batı" diye tek bir blok artık gözüküyor. Amerika ile Almanya arasında yolların ayrıldığını, İran'a karşı ABD'nin yönelttiği tehditler kapsamında da görüyoruz. Almanya, Amerika'nın Batı Asya'ya yönelik tehditleriyle aynı safta yer almıyor. Ekonomik cephede de Almanya'nın Amerika'dan koptuğunu ve Çin, Hindistan ve İran gibi Asya ülkeleriyle ilişkilerini geliştirdiğini görüyoruz.

Cumhurbaşkanı olarak hükümetin başına geçtiğimiz zaman bu gerçekleri kuşkusuz dikkate alacağız. Biz Avrasya stratejisi ve siyasetini dünyada ilk ortaya atan partiyiz. Türkiye'nin güvenliğini ve ekonomik gelişimini Avrasya'da görüyoruz. Türkiye için ABD borç batağında olmayı ve bölünmeyi ifade ediyor. Dolayısıyla artık Türkiye'nin ABD ile müteffik olması mümkün değil. ABD, Türkiye'nin bağımsızlığı ve bütünlüğüne saygı duyarsa o zaman ilişkilerimiz normalleşebilir. Ama bizim yerimiz her durumda Batı Asya ve Avrasya birliğindedir.

Cumhurbaşkanı seçildiğiniz takdirde Türkiye'nin Suriye politikası nasıl olacak?

Türkiye ile Suriye arasında her konuda çıkar birliği ve kültürel beraberlik vardır. Ekonomik ilişkilerin azami ölçülerde geliştirilmesi için ortak zeminler vardır. O nedenle 24 Haziran'da seçimi kazandıktan sonra bizim derhal ilk yapacağımız iş Sayın Beşar Esad'ı

Ankara'ya davet etmek ve kendisini uçağın merdivenlerinde karşılamak. Türkiye-Suriye ilişkilerinin önünde hiçbir engel yoktur. Maalesef Tayyip Erdoğan'ın akıl almaz siyasetleri yüzünden bu görevi başarıyla yerine getirmek bize kalmış bulunuyor.

Sizin yönetiminizde Türkiye'nin İsrail ile ilişkileri geliştirilecek mi, yoksa daha düşük bir seviyeye mi indirilecek?

Şu anda İsrail, ABD, Yunanistan ve Güney Kıbrıs'la birlikte Doğu Akdeniz'de Türkiye'ye karşı askeri tatbikat yapmaktadır. Bu yüzen İsrail Türkiye'yi yalnız Filistin'de ve ikinci İsrail'i kurma yani PKK'yı desteklediği cephede değil, aynı zamanda doğrudan doğruya Doğu Akdeniz ve Ege'de de Türkiye ve İsrail karşı karşıya gelmiştir. Yani İsrail'in tehdidi bize artık dolaylı değil. Hem PKK'yı desteklediği için hem de Doğu Akdeniz'de Amerika, Yunanistan ve Güney Kıbrıs'la birlikte Türkiye'ye karşı askeri tatbikat yaptığı için Türkiye ve İsrail düşman cephelerde yer almaktadır. Bu Batı Asya'daki nesnel cepheleşmenin bir parçasıdır. Bu yüzden Türkiye'nin İsrail'le ilişkilerini düzeltmesi İsrail'in bu tehditlerden vazgeçmesine ancak bağlıdır. Şu anda öyle bir seçenek de maalesef gözüküyor.

Cumhurbaşkanı olduğunuz zaman İran'la işbirliği konusunda nasıl bir yaklaşım sergileyeceksiniz?

Türkiye-İran ilişkileri doruğa çıkacak. Türkiye ile İran arasında her konuda tam bir gelecek birliği, ortak çıkarlar ve kültürel beraberlikler var. Biz kan kardeşiyiz, can kardeşiyiz İran'la. Divanü Lugati't-Türk'te Kaşgarlı Mahmut'un çok güzel bir sözü var. Diyor ki "Baş borksüz, Fars Türksüz olmaz". Yani Fars ve Türk tarih boyunca binlerce yıldır beraberler. Kültürleri, Devlet gelenekleri, devlet birikimleri ve ordu gelenekleri ortak. Kavim olarak da birbirlerine karışmışlardır.

Dil olarak Farsça ve Türkçe birbirlerine çok sayıda sözlük vermiştir. Bugüne geldiğimizde de ABD'nin her iki ülkeye yönelttiği tehditler karşısında İran-Türkiye beraberliği önümüzdeki dönemin dünya barışını koruyacak en önemli ittifaktır. Ekonomilerimizin de bir gelecek birliği var. Amerika'nın İran'a yönelik yaptırımlarını kabul etmiyoruz. Trump'ın nükleer anlaşmadan çekildiğini açıkladığı günün akşamı belki de dünyada ilk tepkiyi Vatan Partisi gösterdi. İran'dan yana olduğumuzu ve dayanışmadan kesin-

likle vazgeçmeyeceğimizi açıkladık. Vatan Partisi'nin hükümet olduğu Türkiye hiçbir şekilde Amerika'nın yaptırımlarına katılmayacak. İran'la olan her türlü ilişkimizi kuvvetlendirerek devam ettireceğiz. ABD, İran'a yaptırım uygulanmasına da katılmayan ülkelere yaptırım uygulayacakmış. Biz Türkiye olarak aynı zamanda Amerika'nın yaptırım tehditleri altındayız. Görüldüğü gibi bu süreç ABD'nin kendisine ambargo koymasına doğru gidiyor. Yani İran'dan Venezuela ve Rusya ve Türkiye'ye kadar dünya ülkelerine ambargo koyan Amerika, aslında kendisine ambargo koyumuş oluyor. O bakımdan geleceğe Türkiye-İran ilişkileri açısından çok büyük bir güvenle kararlılıkla bakıyoruz. Türkiye sert bir ekonomik krizin içine girmiştir. Bu krizden çıkarken İran dostuna özellikle enerji güvenliğimiz açısından büyük bir ihtiyacımız var. Biz, Türkiye'de köylümüze çiftçimize Traktoruza İran'dan aldığımız ucuz mazotu dolduracağız diye vaatlerde bulunuyoruz. Bu açıdan da İran'a güveniyoruz ve aynı zamanda Türkiye'nin endüstri ve tarım malları ve Türkiye'nin kaliteli iş gücü İran ekonomisi ile işbirliği açısından hazır bulunmaktadır.

Bölgedeki olayların arkasında İsrail'in parmağı var

Saadet Partisi'nin Cumhurbaşkanı adayı, Mehrnews'a verdiği röportajda, İslam aleminin kendi içerisinde oturup konuşarak çözemeyeceği hiçbir sıkıntı olmadığını belirterek, "Bölgede yaşanan olayların arkasında İsrail'in bizatihi parmağı ve etkisi var" ifadesini kullandı.

24 Haziran'da yapılacak seçimlerde cumhurbaşkanı adayı olan Saadet Partisi Genel Başkanı Temel Karamollaoğlu, Mehr Haber Ajansı muhabirinin Türkiye, bölgesel ve uluslararası gelişmelere ilişkin sorularını aşağıdaki şekilde yanıtladı:

1- Seçimlerin birinci turunda bir sonuca ulaşılmadığı taktirde ikinci turda partiler arasında bir ittifak kurma ihtimali var mı?

Biz seçimlerde ilk turda başarılı olacak şekilde hazırlanıyor ve çalışıyoruz, inşallah ilk turda seçimi kazanıp milletimizin saadetini tesis edeceğiz. Farklı bir durum söz konusu olursa oda kendi şartları içerisinde o gün geldiğinde konuşulur, tartışılır. Biz en baştan beri müzakereye açık olduğumuzu herkesle konuşacağımızı söyledik. Bu tavrımızdan da vazgeçmeyeceğiz. Çünkü bu ülkenin en büyük problemi kutuplaşmadır, biz kutuplaşmaya mahal verecek hiçbir adım atmadık atmayacağız.

2-Siz Cumhurbaşkanı adayı olarak, Suriye krizi ile ilgili görüşünüz nedir? Suriye politikanızda hangi konular üzerine odaklanacaksınız?

Biz Suriye meselesi ile alakalı görüşümüzü olayların vuku bulduğu ilk günden beri dile getiriyoruz. Öncelikle şunu belirtmek gerekir ki, İslam aleminin kendi içerisinde oturup konuşarak çözemeyeceği hiçbir sıkıntı yok, fakat emperyalizm ve bölge üzerinde emelleri olan Siyonizm bugün Müslümanları birbirine kırdırarak kaostan besleniyor. İşte İslam dünyasının hali ortada, her yer kan gölüne döndü, İslam ülkeleri parçalanıyor. Bunca kargaşanın arasında güvenlik problemi yaşamayan ise İsrail oluyor. Bu bize gösteriyor ki, bu bölgede yaşanan olayların arkasında İsrail'in bizatihi parmağı ve etkisi var. Çünkü Siyonistler Büyük İsrail Devleti'nin kurulmasına inanmışlar ve bunun için mücadele ediyorlar. Bizim burada üstümüze düşen kendi iç meselelerimize ABD'yi, Rusya'yı veya bir başka emperyalist gücü karıştırmadan Bağdat, Şam, Tahran ve Ankara'nın bir araya gelerek çözmesidir. Tekrar ediyorum bizim oturup konuşarak çözemeyeceğimiz hiçbir meselemiz yok.

3-Siz eğer Cumhurbaşkanı olarak seçilirsanız Türkiye'nin Batı'ya yönelik tutumu nasıl olacak? ABD-Avrupa

ülkeleri ve Türkiye arasındaki ilişkilerde neler esas alınacak?

Bizim dış politika anlayışımız barış ve huzura yöneliktir, inşallah devlet yönetimini devraldığımızda ilk yapacağımız hamle İslam dünyasında barış ve huzuru sağlamak olacaktır. Bunun için gerekli bütün adımları atacağız. Avrupa ve ABD ile ilişkilerimize gelince ise, düşmanlığı esas almadan barışa yönelik politikalar üzerinden olacaktır. Fakat biz inancımızdan dolayı AB kapılarında bekletilmeye de razı değiliz, kendi yolumuzu çizer İslam Birliğini tesis etmek için çalışırız. Fakat bunu yaparken de Avrupa ülkeleri ile ekonomik ve kültürel ilişkileri kendi inanç ve ideallerimizden taviz vermeden devam ettiririz.

4- Cumhurbaşkanı olduğunuz zaman İran, Irak, Suriye gibi bölge ülkeleriyle ilişkilerinizin geliştirilmesi ön planda tutulacak mı?

İlk önceliğimiz bölge ülkeleri arasındaki iş birliğini arttırmak olacaktır. Bu coğrafya kendi içerisinde ciddi manada yer altı ve yer üstü kaynaklara sahiptir. Eğer bir olur bunları kullanmayı başarırırsak dünyaya huzur ve barışı tesis ederiz. Bu noktada bölge ülkelerinin tamamı ile ilişkilerimizi güçlendirmek ana vazifelerimizden birisi olacaktır.

Ruhani ile Erdoğan arasındaki görüşmeler

İran ile Türkiye arasındaki tarihi ilişkiler uzun bir zamandan beri karşılıklı işbirliği içerisinde ilerletilmiştir. Özellikle de son yıllarda iki ülkenin cumhurbaşkanları tarafından yapılan ziyaretler söz konusu münasebetlerin daha da geliştirilmesi için olanak sağlamıştır.

İran ile Türkiye arasındaki ilişkiler gelişiyor

Bu bölümde iki ülkenin liderleri arasında bir sene süresince yapılan görüşmeleri yeniden gözden geçiriyoruz.

Geride bıraktığımız yıl boyunca sık sık görüşen Cumhurbaşkanı Hasan Ruhani ile Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, iki ülke arasındaki ekonomik, siyasal ve kültürel yakınlığa defalarca vurgu yapıp daha umutlu bir geleceğe doğru adım atacaklarını belirttiler.

Bu bölümde iki lider arasında bir sene süresince yapılan görüşmeleri yeniden gözden geçiriyoruz.

4 Nisan 2018: Ruhani ile Erdoğan bir araya geldi

Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, resmi ziyarette bulunmak üzere Türkiye'ye gelen İran Cumhurbaşkanı Hasan Ruhani'yi törenle karşıladı.

Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'ndeki karşılama töreninin ardından, iki lider Türkiye ve İran bayrakları önünde el

sıkışarak gazetecilere poz verdi.

İran-Türkiye-Rusya Üçlü Zirvesi'ne ev sahipliği yapan Cumhurbaşkanı Erdoğan, çalışma yemeği sonrasında Ruhani ve Rusya Federasyonu Devlet Başkanı Vladimir Putin ile ortak basın toplantısı düzenleyecek.

Karşılamanın ardından Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın İran Cumhurbaşkanı Ruhani ile bir araya geldi.

Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'ndeki basına kapalı gerçekleşen görüşme saat 10.55'te başladı. İki liderin görüşmesi bir saat sürdü.

Zirve çerçevesindeki görüşmede, ikili ilişkilerin yanı sıra bölgesel ve uluslararası konular hakkında fikir teatisinde bulunuldu.

19 Mayıs 2018: Ruhani ile Erdoğan'dan İstanbul'da flaş görüşme

İstanbul'daki İİT İslam Zirvesi Konferansı Olağanüstü Toplantısı sırasında Cumhurbaşkanı Hasan Ruhani, Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ile bir araya geldi.

Ruhani bu görüşmede ticari, ekonomik, kültürel ve siyasi konular başta olmak üzere çeşitli alanlarda iki ülke arasındaki dostane ilişkilerin büyük önem taşıdığına dikkati çekerek, bankacılık sektöründeki münasebetlerin ivme kazanmasının karşılıklı ticari işlemlerin gelişmesine yol açabileceğini söyledi.

ABD'nin tek taraflı olarak nükleer anlaşmadan çekilme kararının uluslararası yasaların ihlali anlamına geldiğini ifade eden Ruhani, şöyle devam etti: Dünyadaki çoğu ülkelerin ABD yönetiminin bu girişimine karşı çıkıp kınadığına tanık olduk. Farklı koşullarda İran ve Türkiye her daim birbirinin yanında durduğu gibi böyle devam edecektir.

Erdoğan da bu görüşmede, iki ülke yetkililerinin karşılıklı ilişkilerin gelişmesi konusunda olumlu adımlar attığını ifade ederek, bu çalışmaların daha fazla artması gerektiğini vurguladı.

Erdoğan, İran ile Türkiye'nin bölgesel konulardaki işbirliğinin bölgenin güvenliği ve istikrarı açısından önemli

olduğunu aktardı.

7 Eylül 2018: Ruhani ile Erdoğan Tahran'da görüştü

Bugün düzenlenecek İran-Türkiye-Rusya Üçlü Zirvesi'ne katılmak üzere Tahran'a gelen Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, İran Cumhurbaşkanı Hasan Ruhani ile bir araya geldi.

Baş başa gerçekleşen görüşmede ikili ilişkiler başta olmak üzere terörle mücadele alanında yakın işbirliğinin geliştirilmesine vurgu yapıldı.

Tahran'ın ev sahipliği yaptığı "İran-Türkiye-Rusya Üçlü Zirvesi" birazdan başlayacak.

İran Cumhurbaşkanı Hasan Ruhani, Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ve Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin'in bir araya geleceği zirvede, başta 'İdlib' olmak üzere, Suriye'deki son gelişmelerle ülkede siyasi geçiş için atılması gereken adımların ele alınması öngörülüyor.

Üç lider Suriye konulu görüşmelerini daha önceden Soçi ve ardından Ankara'da yapmıştı.

20 Aralık 2018: Suriye'nin toprak bütünlüğü konusunda Türkiye ile hemfikiriz

İran Cumhurbaşkanı Ruhani, Suri-

ye'nin toprak bütünlüğünün korunması konusunda Türkiye ile hemfikir olduklarını söyledi.

İran ve Türkiye ilişkilerinin bölgenin barış ve istikrarı ile gelişmesine katkı sağladığını ifade eden Ruhani, hiçbir ülkenin bu ilişkilere zarar veremeyeceğini vurguladı.

ABD'nin ülkesine uyguladığı ambargoya ilişkin Ruhani, "Erdoğan ve hükümetine ABD'nin uyguladığı tek taraflı, kanunsuz ve zalimce ambargoların karşısındaki kesin ve açık tutumları için teşekkür ediyorum. Bu bütün ahlaka, ortak çıkarlara ve uluslararası hukuka aykırıdır. ABD'nin İran aleyhine uyguladığı bu eylem yüzde 100 terörist bir eylemdir." diye konuştu.

ABD'nin İran'a ambargosunun ülkeleri, şirketleri ve çalışanları korkuttuğunu belirten Ruhani, Birleşmiş Milletlerin (BM) 2231 numaralı kararının dünya ülkelerinin İran'la ticaret yapmasını öngördüğünü hatırlattı.

Birkaç ülkenin ABD'ye katılarak BM Güvenlik Konseyi kararlarını ve uluslararası hukuku çiğnediğini söyleyen Ruhani, dünyada "zorbalık döneminin" bittiğine inandığını dile getirdi.

İran'a yönelik yaptırımlara karşı İran'ın yanında durmaya devam edeceklerini belirten Erdoğan, "İran'a yönelik haksız bulduğumuz baskıların

yoğunlaştığı bu dönemde, kardeş İran halkının yanında durmaya devam edeceğiz. Amerika'nın İran'a yönelik yaptırım kararının bölge güvenliğini ve istikrarını tehlikeye attığını, Türkiye olarak bu kararları desteklemediğimizi bir kez daha vurguluyorum." diye konuştu.

14 Şubat 2019: Ruhani Erdoğan ile görüştü

Cumhurbaşkanı Hasan Ruhani, "Suriye" konulu Üçlü Zirve öncesi Türkiye Cumhurbaşkanı Erdoğan ile baş başa görüştü. Sanatoryum Rus'taki görüşme basına kapalı yapıldı.

Söz konusu zirvede, Astana platformunun Suriye ihtilafına kalıcı çözüm bulunmasına yönelik sahada ve siyasi süreçte yürüttüğü ortak çabalar gözden geçirilmesi bekleniyor.

Zirvede ayrıca İdlib ilindeki son durum ve ABD'nin Suriye'den çekilmesinin de ele alınacağı belirtiliyor.

Cumhurbaşkanlığı Bilgilendirme Ofisi Müsteşarı Perviz İsmaili, Ruhani'nin Suriye konulu İran-Rusya-Türkiye Üçlü Liderler Zirvesi kapsamında Putin ve Erdoğan ile ayrı ayrı görüşeceğini bildirmişti.

Daha önce üç ülkenin liderlerinin katıldığı zirve 7 Eylül 2018'de İran'ın başkenti Tahran'da yapılmıştı.

Mehr'den seçmeler

Bu bölümde geçen sene boyunca Mehr Haber Ajansı'nda yayınlanan ve okurlarımızın yoğun ilgisini çekmeyi başaran demeçler, söyleşiler ve röportajları okuyabilirsiniz.

Aşura'yı İran'da yaşamak ziyaretimin ana amacıydı

Kamran AZAR ve Azar MAHDAVAN

İran'ın sahip olduğu çeşitli turistik cazibeleri, dünyanın dört bir yerinden meraklı insanların ülkeye gelip söz konusu güzellikleri yakından görmelerini sağlamaktadır.

İran'ın sahip olduğu çeşitli turistik cazibeleri, dünyanın dört bir yerinden meraklı insanların ülkeye gelip söz konusu güzellikleri yakından görmelerini sağlamaktadır.

Birbirinden renkli turistik olanakların yanı sıra İran'ın çeşitli kentlerinde düzenlenen farklı gelenekler ile kültürel merasimler dikkat toplamayı başaran diğer önemli olaylardır.

Tabii ki eski zamanlardan beri dindar İran halkı arasında siyah renkelere bürünerek üzüntülü bir havayla gerçekleşen Muharrem ayına özel Aşura matem merasimleri bu geleneklerle törenlerin başında yer alıyor.

Muharrem günleri boyunca İran'ı ziyaret eden turistler ise gittikleri bölgelerde siyah renklerle yüz yüze gelseler de aslında bu diyarın bambaşka bir zengin geleneği ile yakından tanışma fırsatını elde etmiş oluyorlar.

Bu yönde İstanbul'dan büyük bir ilgiyle İran'a gelip Yazd, Şiraz ve İsfahan gibi önemli kentleri ziyaret eden Kemal Güzelsin İran kültürünü yakından tanımaya meraklı olan turistlerden birisi.

İstanbul'da editörlük yapan Kemal Güzelsin belgesel ve tanıtım filmlerine metin yazdığını belirterek, İran ziyaretine ilgili şöyle konuşuyor: İran'a ziyaret amacım aslında kültürel... İran tarihini yerinde öğrenmek, o meşhur sarayları, müzeleri görmektir...Tabii İran yemekleri de ilgimi çekiyordu. İran'a ait herşey benim ilgi alanıma girer.

Aşura merasimine tanıklık yapmak için önceden bazı zamanlamalar ile hazırlıkların yerine getirilmesi gerekir; "Aşura törenlerini izlemek için bu zaman aralığını özellikle seçtik... Çok görkemli kutlandığını duymuştum... Aşura'yı İran'da yaşamak ziyaretimin ana amacıydı..." diyan Güzelsin sözlerine şöyle devam ediyor: Hz.Ali, Hz.Hüseyin, Ehl-i Beyt ve Kerbela hakkında teorik bilgiye sahiptim, ancak Aşura törenlerini yerinde ve kaynağında görmek, tanımak

gerektiğini düşünerek İran'ı ziyaret etmeye karar verdim.

Heyecanlar içinde "Herşey ilginçti, harikaydı..." ifadesini bizimle paylaşan Kemal Güzelsin, İran'ın tarihi, kültürü ve dini yapısı hakkında genel bilgi sahibi olduğunu ancak ülkemizi dünya gözü ile görmenin de çok iyi ve derin duygulara yol açtığını kaydetti.

Türkiye ile İran arasındaki ilişkiler belki de bölgedeki en zengin iki kültürün uzun zamandan beri barış ve huzur içerisinde yanyana yaşamasına neden olmuştur; "Türkiye ve İran iki farklı ülke, iki ülke, iki büyük imparatorluğun bakiyesi... İki ülkenin çok fazla ortak noktası var... Bence bölgede Türkiye kültürüne en yakın devlet İran; İki ülke arasında çok ortak nokta var..." diyor bu konuda

Kemal Güzelsin.

"İsfahan'ı çok merak ediyordum; İsfahan'ı çok beğendim, çok etkileyici bir şehir... Şiraz'da çok güzel bir şehir... Diğer ziyaretlerimde İran'ın tümünü görmek istiyordum..." ifadeleriyle duygularını dile getiren Güzelsin aslında İran'ı gezen birçok turistini tercümanı oluyor.

Son olarak, "Aşura törenlerini Yazd'de izledik; çok görkemliydi, çok etkileyiciydi... Organizasyon mükemmeldi... Aşura törenleri benim hayatımda silinmez izler bıraktı... İran'dan İstanbul'a çok mutlu ve mesut döndüm... İlk fırsatta İran'a tekrar geleceğim..." şeklinde konuşan Kemal Güzelsin İran'dan İstanbul'a taşıdığı büyüleyici duyguların kendisinde bıraktığı unutulmaz izleri hakkında son noktayı koyuyor.

Erdoğan'ın başarı sırrı; Cumhuriyet İttifakı

Kamran AZAR ve Azar MAHDAVAN

Mehr Haber Ajansı'na konuşan bir uzman "Cumhuriyet İttifakı"nın Erdoğan için cumhurbaşkanlığı seçiminde kurtarıcı bir rol oynadığını açıkladı.

24 Haziran 2018 cumhurbaşkanlığı seçimlerinden önce başlayan tüm sınırsız siyasi polemiklerin ardından bazı uzmanların da tahminde bulunduğu gibi Recep Tayyip Erdoğan bir kez daha seçimlerde zafere ulaşarak adeta yepyeni bir politik devreyi başlatmak üzere olan Türkiye'nin cumhurbaşkanı oldu.

Ancak Mehr Haber Ajansı'na konuşan Türkiye Siyaset Alanı Uzmanı "Musa Dadashzadeh" bu büyük zaferin aslında Erdoğan'ın Devlet Bahçeli'nin başında bulunduğu MHP ile yaptığı "Cumhuriyet İttifakı" ve aynı zamanda da seçimlerin erkene alınması tedbirinden kaynaklandığını açıkladı.

Dadashzadeh aşağıda okuyacağınız gibi yeni Türkiye'deki gelişmeleri konu alan Mehr Haber Ajansı'nın sorularını yanıtladı.

*Erdoğan'ın 24 Haziran seçimlerindeki başarısını nasıl yorumluyorsunuz?

-Bunu anlamamız için aslında seçimlerin öncesindeki gelişmelere ve özellikle de MHP Lideri Devlet Bahçeli'nin yaptığı erken seçim çağrısına göz atmamızda fayda var. Bu konunun ise birkaç nedeni vardı.

Birinci neden Türkiye'deki kötü ekonomik koşullara dayanıyor-

du. Örneğin yüzde 15'lik bir artış ile karşılaşan enflasyon oranının seçimlerin tam zamanında yani bir buçuk sene sonra yapılması suretinde Erdoğan'ın beklediği oy sayısını düşürebileceğini düşünüyorum.

Bunun bir diğer nedeni de liranın dolar karşısında değer kaybetmesi konusuydu. O günlerde dolar 3.8 ile 4 lira arasında değişik bir fiyata sahipti ve bu da halkın kaygı duymasına yol açmıştı. Günümüzde ise bu rakamlar neredeyse 6.6 gibi büyük bir rakama ulaşmaktadır. Liranın değer kaybı sorunu ise beraberinde yatırım ve sermayelerin ülke dışına aktarılması sorununu getirmiş oldu; bazı vatandaşlar sahip oldukları malları satışa koyup aldıkları parayı bir an önce dolara çevirmeye kalktı ki bu da doların yine yükselişe yön tutması ile sermayenin ülkeden çıkışına yol açtı.

Afrin operasyonu da bu arada etkili olan bir diğer nedendi. Suriye'nin kuzeyinde bulunan Kürt gruplar Erdoğan için birer potansiyel tehdit olarak algılanıyordu bu yüzden de hiç bekletmeden "Zeytin Dalı" operasyonunu başlattı. Erdoğan operasyonda elde edilen zaferin halk arasında yaratmış olduğu mutluluktan sıcaklığına yararlanmayı planlıyordu.

Bunlara ilave olarak 3 milyon Suriyeli mültecinin Türkiye'de bulunması seçimlerde etkili olan nedenlerin bir diğeri idi. Söz konusu mülteci sorunu neticesinde ev ve konut fiyatları hızla artarak bu alanda büyük bir enflasyon krizinin or-

taya çıkışı eşğine geldi. Sonuç olarak Bahçeli erken seçim çağrısında bulundu ve Erdoğan da bu isteği olumlu karşılayarak kabul etti; zira zaman geçtikçe halkın kendisine yönelik gösterdiği ilgi ile oy oranının düşeceğini iyi biliyordu.

Bu arada seçimin tarihiyle ilgili zekice yapılan zamanlamaya da işaret etmeliyiz; seçimler Ramazan ayının hemen hemen ardından yapılmıyordu. Yani farklı şehirlerdeki camiler, Erdoğan lehine reklam amaçlı hutbeler düzenlemek için yeterli zamana sahipti. Erdoğan 2010 yılından beri kentlerdeki camilerle meydanlarda iftar yemeği törenleri düzenleyip bu yönde büyük paralar harcamayı bile göz ardı etmiyordu, işte bu nedenlerden dolayı da Erdoğan için en uygun seçim zamanı 24 Haziran'dı.

MHP olmasaydı Erdoğan'ın yenilgiye uğraması kaçınılmazdı

Erdoğan'ın elde ettiği tarihi zaferde MHP'nin yardımlarını unutmamak gerekir. Ayrıca AKP geçenlerde yapılan referandum oylamasında da MHP ile gerçekleştirdiği itilaf ışığında başarıya ulaşmıştı. 2010 referandumunda yüzde 58 oy oranına sahip olmayı başaran Erdoğan şimdiye dek göze gelir bir oy kaybıyla karşı karşıya ve bundan dolayı da tek çareyi MHP ile itilaf kurmakta buyor. Ancak bu konuda yine de üzerinde durmak istediğim nokta şu ki seçimler önceden belirlenmiş tarihte yapılsaydı Erdoğan Bahçeli'yle birlikte kurduğu itilafa rağmen zafere ulaşamayacaktı.

Türkiye üzerinde operasyon yapılacak bir ülke değildir

Kamran AZAR

Ulusal Kanal İran Temsilcisi Yakup Aslan ile aşağıda okuyacağınız bir röportajda 2013'teki gelişmeleri yeniden ele aldık.

17 Aralık 2013 sabahı, Cumhuriyet Savcısı Celal Kara ve Mehmet Yüzgeç'in talimatıyla, birçok kişinin gözaltına alındığı büyük bir operasyon başlatıldı.

Gözaltına alınan kişilere, 'rüşvet, görevi kötüye kullanma, ihaleye fesat karıştırma ve kaçakçılık' gibi suçlamalarının yöneltildiği operasyonu İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı vekili Zekeriya Öz koordine ediyordu.

25 Aralık'ta bu kez başka bir operasyon başladı; Savcı Muammer Akkaş tarafından yürütülen soruşturmada 96 kişiye yöneltilen suçlamalar arasında 'suç işlemek amacıyla örgüt kurmak ve yönetmek, ihaleye fesat karıştırmak ve rüşvet' bulunuyordu.

Böylece, 17 ve 25 Aralık 2013'te gerçekleştirilen operasyonlar, aradan yıllar geçmesine rağmen Türkiye kamuoyu gündemindeki yerini koruyor.

Bu olaylarla bağlantılı olarak Ulusal Kanal İran Temsilcisi Yakup Aslan ile aşağıda okuyacağınız bir röportajda 2013'teki gelişmeleri yeniden ele aldık.

* 17-25 Aralık sürecinde neler yaşandı? Kimler operasyonu yürüttü ve kimler suçlandı?

- Süreç AKP ve o dönem ülkeyi birlikte yönettikleri Cemaat olarak adlandırılan Fethullahçı yapılanmanın yollarının kesin olarak ayrıldığı bir milattır. Yaklaşık 30 yıllık süreçte devlet içinde yuvalanan ve CIA ile bağlantılı olan Fethullahçı terör örgütü mensuplarının devlet içerisinde ele geçirdikleri kurumların kabiliyetlerini kullanarak yaptıkları yasa dışı dinlemeler ve hukuksuz yargı süreçleri ile bir çok kumpası gerçekleştirmiştir. Söz konusu süreç FETÖ'nün yollarını ayırdığı AKP hükümetini hedef alan ilk eylemi olarak değerlendirilebilir.

Örgüt, Türkiye'de ABD ve NATO karşıtı Asker, Polis ve Siyasi isimlerin de aralarında bulunduğu kişileri Ergenekon ve Balyoz adı verilen davalarla hedef almış ancak örgütün varlığı 17-25

Aralık sürecine kadar neredeyse hiçbir hükümet yöneticisi tarafından kabul edilmemiştir, hatta bazı hükümet yetkilileri ve hükümete yakın isimler bu örgüt 15 Temmuz Amerikancı darbe girişimini gerçekleştirene kadar Fethullahçı yapılanmayı görmezden gelmiş yada savunmuştur.

17-25 Aralık'ta süreci olarak adlandırılan süreç Türkiye Cumhuriyeti hükümetinde görevli dört bakanın adının karıştığı yolsuzluk operasyonu olarak FETÖ (Fethullahçı terör örgütü) Savcı ve Polis şefleri tarafından gerçekleştirildi.

Firari ve haklarında Kırmızı bülten ile yakalama kararı bulunan Savcılar Celal Kara, Mehmet Yüzgeç, operasyonun başında olduğu iddia edilen dönemin Başsavcısı vekili Zekeriya Öz ile 25 Aralık soruşturmasını yürüten savcı Muammer Akkaş FETÖ'nin yargı ayağındaki isimlerdi.

Operasyonu gerçekleştiren polis şefleri ise, dönemin İstanbul Mali Şube Müdürü Yakub Saygılı, yardımcısı Kazım Aksoy, Kom Daire Başkan Yardımcısı Osman Balcı'nın da aralarında bulunduğu 12 Fethullahçı emniyet mensubu idi.

Dönemin İçişleri Bakanı Muammer Güler'in oğlu Barış Güler, dönemin Ekonomi Bakanı Zafer Çağlayan'ın oğlu Salih Kaan Çağlayan, dönemin Çevre ve Şehircilik Bakanı Erdoğan Bayraktar'ın oğlu Abdullah Oğuz Bayraktar,

Halkbank Genel Müdürü Süleyman Aslan, Fatih Belediye Başkanı Mustafa Demir ile iş adamları Ali Ağaoğlu ve Rıza Sarraf'ın aralarında bulunduğu toplam 89 kişi gözaltına alındı. Şüphelilerin ev ve işyerlerinde aramalar yapıldı, büyük miktarda nakit paraya el konuldu. Süreçte dönemin başbakanı Erdoğan'ın oğlu Bilal Erdoğan'ında hakkında gözaltı kararının olduğu basına yansıdı.

17-25 Aralık sürecindeki operasyonlar üç ayrı soruşturmaya dayanıyordu. İlk ikisi "TOKİ'de (Toplu Konut İdaresi) yolsuzluk" ve "Fatih Belediyesi'nde rüşvet" iddialarıydı. Üçüncü soruşturma ise İran asıllı iş adamı Rıza Sarraf'ın dört bakan ve çocuklarına rüşvet verdiği iddialarına dayanıyordu. Gözaltına alınanlara isnat edilen suçlar arasında rüşvet, görevi kötüye kullanma, ihaleye fesat karıştırma, kara para aklama, altın kaçakçılığı ve fuhuşa aracılık yer alıyordu. Soruşturma kapsamında gözaltına alınanlardan 24'ü, 21 Aralık'ta tutuklandı. Bakan Erdoğan Bayraktar'ın oğlu Abdullah Oğuz Bayraktar serbest bırakılırken, bakan çocukları Barış Güler ile Kaan Çağlayan "rüşvet almaya ve vermeye aracılık etmek", Rıza Sarraf "rüşvet vermek, suç işlemek amacıyla örgüt kurmak", Halk Bankası Genel Müdürü Süleyman Aslan ise "rüşvet almak" iddiasıyla tu-

tuklandı.

*** Türkiye hükümetinin söz konusu suçlamalara karşı tavrı neydi? Sizce bu tepkiler yasalara uygun bir şekilde mi yapıldı?**

- Dönemin başbakanı olan Recep Tayyip Erdoğan, 17 Aralık günü "Arkasına karanlık odakları alanlar, çeteleri alanlar bu ülkeye istikamet çizemezler. Arkasına sermayenin medyanın gücünü alanlar bu ülkeye istikamet çizemezler. Türkiye içinde ve dışında birtakım karanlık çevrelerini alanlar istikametiyle oynayamazlar. Ayarlarımızı değiştiremezler. Türkiye üzerinde operasyon yapılacak, ameliyat yapılacak bir ülke değildir. AK Parti iktidarı buna izin vermez." Şeklinde ilk açıklamasını gerçekleştirdi.

Erdoğan'ın bu açıklamasını hükümetin art arda hem emniyet hem de yargıya yönelik attığı adımları izledi. 18 Aralık'ta Mali, Organize Suçlar ve Terörle Mücadele şubelerinin müdürlerinin de aralarında bulunduğu beş polis müdürü görevden alındı. 19 Aralık'ta ise İstanbul Emniyet Müdürü Hüseyin Çapkın merkeze çekildi, yerine Aksaray Valisi Selami Altınok atandı. Bunu izleyen günlerde Emniyet'teki tasfiye süreci hız kazandı, İstanbul, İzmir ve Ankara Emniyet'lerinde de birçok şube müdürünün yeri değiştirildi, operasyonu yürüten polisler için tutuklama kararları çıktı. Hükümet, Adli Kolluk Yönetmeliği'ndeki bir değişiklikle soruşturmalarda savcılarının emrinde görev yapan polislerin, amirlerine bilgi vermesini zorunlu hale getirdi.

Alınan karar gecikmiş ve yetersiz olduğunu söyleyebiliriz. Hükümetin attığı adımların Türkiye Cumhuriyeti yasaları dahilinde olduğunun altını çizmek gerekiyor. Söz konusu kişilerin Türkiye Cumhuriyeti dışında emir aldıkları ve ülkeye karşı birçok kumpasa imza attıkları düşünüldüğünde hükümetin attığı adımların yetersiz olduğunu söylemek mümkündür zira söz konusu isimler 15 Temmuz Amerikancı darbe girişimini gerçekleştiren örgütün üyeleridir. Bu operasyonu gerçekleştiren tepe kadrosu da yetersiz önlemlerden dolayı yurt dışına firar etmeyi başarabilmişlerdir.

*** Süreci başlatan taraf olarak açıklanan FETÖ'nün asıl amacı neydi ve acaba istediği amaçlara ulaşabildi mi?**

- Elbette bu eylem de FETÖ'nün ülkeyi

ele geçirme girişimlerinden birisidir. Aralarında dönemin başbakanı Recep Tayyip Erdoğan ve MİT müsteşarı Hakan FİDAN'ın da olduğu bir çok isim hedefte olan isimlerdendi. Amaç bir dönem birlikte yürüdükleri ve artık istedikleri istikamette ileremeyen hükümeti indirmek ve kendilerinin yönettiği bir Türkiye yaratma girişimidir.

Sonuçları ile değerlendirdiğimizde FETÖ'nün bu operasyonlar ile tam anlamıyla başarıya ulaştıkları söylenemez.

Ancak özellikle ABD'de yürütülen ilk olarak Rıza Zarraf davası olarak başlayan ve Halkbank genel müdürü Hakan Atilla'nın yargılandığı Hakan Atilla davasında Türkiye'nin köşeye sıkıştırılması için çeşitli belgeleri ABD'ye ulaştırdıkları bilinmekte.

Dikkat çekilmesi gereken konu ABD'de görülen davada Türkiye'nin, İran'a uygulanan Amerikan yaptırımlarını nasıl etkisiz hale getirdiği konusu yargılanmaktadır. Nitekim ABD'de Türkiye ile birlikte İran da yargılanmaktadır.

Burada ABD yargısını Türkiye ve İran'a karşı şahitlik yapan FETÖ üyesi Polis şeflerini ve oraya çeşitli belgeler taşıyarak iki ülkeyi de hedef alan örgütten bahsediyoruz.

***Türkiye yargı sisteminin süreçteki performansını nasıl değerlendiriyorsunuz? Sizce alınan kararlarla birlikte yapılan değişikliklerde yargı bağımsızlığı ilkesine uygun davranıldı mı?**

- Burada ülke yönetimini ABD derin devletin menfaatleri doğrultusunda ele geçirmek isteyen bir terör örgütü ile mücadeleden bahsediyoruz. Yargı sürecinde bu denli hızlı değişiklikler ve hukuka uygun değişiklikler yapılmaması idi durum daha ciddi bir hal alabilirdi. Eleştirilen yanları da olsa yargının bağımsız davrandığı söylenebilir.

*** Sosyal medyada geniş çapta dağıtılan tapelerle görüntülerin olaydaki etkisini nasıl yorumluyorsunuz? Bu konuda basın alanında yapılan hareketliliğe ilişkin ne düşünüyorsunuz?**

- Söz konusu tape'ler uzun süre ülke gündemini meşgul etti. İddiaları kuvvetlendiren tapelerdi bunlar bir kısmının gerçek olmadığı kanaati hakim olsa da söz konusu tapelerin toplumu ve siyasileri etkilediğini söylemek mümkündür.

Ancak burada önemli olan bu tapeler

in hangi yasal süreçler ile elde edildiğidir. Zira dinleme kayıtlarının varlığı bile örgütün söz konusu kurumları ne denli ele geçirdiğinin bir kanıtıdır. Örgütün bilinen taktiklerinden biri de yasa dışı dinlemeler ile hedef kişi ve kurumları itibarsızlaştırmak ve suçlamaktır. Örgütün daha önce yürüttüğü soruşturma ve suçlamalarda da aynı taktiği kullanmış olduğu bilinmektedir. Hatta bu taktik ile çeşitli şantaj operasyonları yürüttüğü de biliniyor.

*** Söz konusu süreç nasıl sonuçlandı?**

- Operasyona hedef olan isimlerin tamamının serbest kaldığını söyleyebiliriz, İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı, yaklaşık 11 ay süren incelemenin ardından dosyayla ilgili takipsizlik kararı verdi. 2 Eylül 2014'te ise "25 Aralık soruşturmasıyla" ilgili takipsizlik kararı verildi. 141 sayfalık takipsizlik kararında yolsuzluk soruşturmalarını yürüten savcı ve polisler "Türkiye Cumhuriyeti hükümetini ortadan kaldırmaya çalışmakla" suçlandı.

17 Aralık soruşturmasını yürüten ve Fethullahçı savcılar Celal Kara ve Mehmet Yüzgeç'in halen nerede oldukları bilinmiyor, ancak yurtdışına çıktıkları tahmin ediliyor. Bu operasyonun başında olduğu iddia edilen dönemin Başsavcı vekili Zekeriya Öz ile 25 Aralık soruşturmasını yürüten savcı Muammer Akkaş da yurt dışına kaçtılar. Önce dosyalardan el çektirilen, daha sonra görev yerleri değiştirilen ardından da meslekten ihraç edilen savcılar hakkında da yakalama kararları bulunuyor.

Soruşturmada adı geçen bakanlar ile ilgili TBMM'de bir yüce divan oylaması gerçekleştirildi. TBMM'de kurulan komisyonda AKP'den 9, CHP'den 4, MHP ve HDP'den birer milletvekili yer aldı. Yedi ayın sonunda, AKP'li üyelerin oylarıyla komisyon yolsuzlukla suçlanan bakanların Yüce Divan'da yargılanmasının gerekmediğini bildiren bir karar aldı. Yapılan oylamada, adları yolsuzluk iddialarına karışan 4 eski bakan Çağlayan, Güler, Bağış ve Bayraktar'ın Yüce Divan'a gönderilmesine yönelik önergeler reddedildi.

Söz konusu bakanlar TBMM'de her ne kadar aklansalar da haklarındaki iddialar siyasi yaşamlarının sonunu getirdi. AKP yönetimi tarafından bu isimlerin üzeri çizilmiş olduğunu söylemek mümkün.

Edebiyat; Türkiye ile İran arasındaki büyük köprü

Azar MAHDAVAN:

İranlı yazarların kitaplarını Farsça'dan Türkçe'ye çeviren Farsça Dil ve Edebiyatı mezunu "Zeynep Ekşi Özel" iki ülke arasındaki bağın daha da güçlenmesi için önemli bir rol üstlenmiştir.

Omuz omuza vererek aynı tarihi dönemlerden geçip kültürel ve toplumsal açıdan birçok ortak noktaya sahip olan İran ile Türkiye'de yaşayan insanları birbirine daha da yakınlaştıran en büyük bağ hiç şüphesiz edebiyattır.

Bu yönde İranlı yazarların kitaplarını Farsça'dan Türkçe'ye çeviren Farsça Dil ve Edebiyatı mezunu "Zeynep Ekşi Özel" söz konusu bağın daha da güçlenmesi için önemli bir rol üstlenmiştir.

"İlk M.Ü. İlahiyat Fakültesi'nde üniversite eğitime başladım. O dönemde Ney ve sözlerini anlamasam da Farsça Mevlâî Âyınlarına olan ilgim beni Farsça'ya yönlendirdi. İki yıllık İlahiyat eğitiminin ardından tekrar sınava girip Fars Dili ve Edebiyatı okumaya karar verdim," diyen Zeynep Ekşi Özel'in Mehr Haber Ajansı'na verdiği röportajı aşağıda okuyabilirsiniz.

*** Neden Fars edebiyatına ait eserleri Türkçe'ye çevirmeye karar verdiniz?**

- Küçük yaşlardan itibaren Dünya Klasiklerine ve bizi onlarla buluşturan çevirmenlerine karşı bir sempati vardı. Çeviri yapmayı gerçekten çok seviyorum ve sevdiğim farklı kültürlerin buluşmasında küçük bir katkı oluyorsa ne mutlu!

*** Çevirmek için seçtiğiniz Farsça kitapların özellikleri nelerdir?**

- Türk ve İran halkı benzer dönemler yaşamış ve tüm farklılıklarına rağmen Doğu-Batı arasında gel gitler yaşayan iki toplum. İran öykülerini okudukça bunu daha çok fark ettim ve "İran Öyküleri Seçkisi" için, Hasan Mîrâbidî'nin derlediği iki ciltlik bir öykü seçkisinden, İran toplumunu daha iyi tanıttığımı düşündüğüm öyküleri tekrar derledim; mesela seçkideki yazarlardan Celâl Âl-i Ahmed, Kutlu Tören hikayesinde, 1936 yılında baş örtüsünün yasaklandığı Keşf-i Hicâb (Kashf-e Hijab) dönemini bir çocuğun gözünden, mizahı bir üslupla anlatır. Bizim ülkemizde de benzer yasak dönemleri oldu. Mahmud İtimadzade'nin Mohre-i Mâr hikayesi ise örneğin mitolojiktir. İlgi çekeceğini düşünerek onu da bu seçki için tercüme ettim.

*** Ünlü İranlı yazar Celal Al-i Ahmed'in yazdığı "Azrail'in Vilâyetine Yolculuk"**

kitabını çevirmenizin özel bir nedeni var mı?

- Azrail'in Vilâyetine Yolculuk isimli kitabı sevgili Zeynep Akçora ile tercüme ettik. Sosyalist İranlı yazar Celâl Âl-i Ahmed'in gözüyle İsrail'in kuruluş yıllarını anlattığı bu gezi notları o dönemi anlamak adına çok önemli belgeler ve bilgiler içeriyor. Filistin davasını doğru tanımlamak adına önemli bir kitap.

*** Mustafa Mestur'un kitaplarıyla eserlerine ilgi duymanızın nedeni ne?**

- Mustafa Mestur'un öykü kurgusunu beğeniyorum. Sıradan bir olayda, aniden fantastik öykülerde karşılaşabileceğiniz bir akış devreye giriyor. Ve bu doğal- fantastik akışa derin bilinç akışı da eşlik edebiliyor.

*** Azerbaycan medyasında da yayınlanan Mustafa Mestur ile yaptığınız röportaj hakkında bize bilgi verir misiniz?**

- Mustafa Mestur'la yazma hevesi, çocukluğu, öykü karakterleri, İran'da yazar olmak ile alakalı "Nihayet Dergisi" için bir söyleşi yapmıştık. Söyleşinin Azerbaycan medyası için de tercüme edilmesine memnun olduk.

*** Twitter hesabınızda İranlı iki yazar Ghazaleh Alizadeh ve Sadık Hidayet'i çok sevdiğinizi yazmışsınız. Bu iki yazarı diğerlerinden ayırarak ilgi duymanızın sebep olan özellikler nelerdir?**

- Ben Ghazaleh Alizadeh ile bu seçkiyi çevirirken tanıştım. Bu seçkide beni en çok etkileyen yazar oldu diyebilirim.

Öykülerinde kullandığı ironinin ardındaki derin hüznü etkileyici. Annesi de yazar olan ve edebiyat mahfillerinde büyüyen Ghazaleh, Fransa Sorbonne Üniversitesi'nde Doktora yaparken tezini Hz. Mevlana üzerine yazmaya karar verir. Çocukluğundan beri hep mistik arayışları olmuş, Şecere-i Tayyibe gibi öykülerinde bu irfânî atıfları hissediliyor. Ömrünün son yıllarında kansere yakalanıyor ve kendini bir ağaca asarak intihar ediyor. Sadık Hidâyetin de Budizm üzerinden bir mistik arayış içinde olması ve sonuçta intihar etmesi, ikisinin de öykülerine sinen hayat karşısındaki bu nahiflikleri etkilemişti beni.

*** Gelecek günlerde hangi İranlı yazarlar ve hangi eserleri Türkçe'ye çevirmeyi amaçlıyorsunuz?**

- Ben aslında başta da dediğim gibi özellikle Tasavvufi eserlere olan ilgim yüzünden Farsça'ya yöneldim. Nasip olursa Doktora tezimde karşılaştırmalı Farsça-Türkçe Mesnevî şerhleri üzerine çalışmayı düşünüyorum. Bundan sonraki tercümelerim de muhtemelen bu minvâlde olur.

*** Farsça ve Türkçe edebiyatları arasındaki bağ nasıl yorumluyorsunuz?**

- Bir çok ortak deyim ve kelimeye sahip olan bu iki dil birbirini hep bütünlemiş. Tıpkı Hâfız Şîrâzî'nin Farsça Dîvanı'nın Sûdî tarafından Türkçe şerh edilmesi ve bu şerhin muteber bulunup İsmet Settârzâde tarafından tekrar Farsça'ya tercüme edilmesi gibi.

*** İran'da Hafız, Sadi ve Şehriyar gibi pek ünlü ve popüler şairlerin eserlerine de ilgi duyuyor musunuz?**

- Hâfız'ın gazellerinde İrfânî boyut çok kuvvetli:

در ازل پرتو حسنت ز تجلی دم زد
عشق پیدا شد و آتش به همه عالم زد

"Ezelde Cemâlinin nuru vurdu da
Doğdu aşk âlemi yaktı kavurdu"

Hâfız Uzmanı Kavoos Hasanlı hocamız "Hâfız bir aynadır, herkes onda kendini görür" demişti. Hâfız'ı, Türk Dünyasının sesi olması adına Şehrîyârı, hikmetli öğütleri ile Sâ'dî'yi de çok seviyorum. Kim bilir belki bir gün onların eserleri üzerine de çalışmak nasip olur.

*** İran'ı ziyaret ettiniz mi? Tahran'da düzenlenen büyük kitap fuarını yakından gezdiniz mi?**

- Evet bir kaç kez İran'a gittim. Özellikle İsfahan'ı çok seviyorum. Bu yıl kitap fuarına katıldım. Çok düzenli ve kapsamlı bir fuardı. Bunca Farsça kitabı bir arada görmek çok çok büyük bir keyifti benim için.

*** Son olarak Fars edebiyatına yönelik özel bir yorumunuz varsa bizimle paylaşır mısınız?**

- Fars Edebiyatını çok seviyorum. Dikkatimi çeken bir husus, Türkçe'de modern öykülerde de tasavvufî- İrfânî içerikler olabiliyor. Mustafa Kutlu, Sâmiha Ayverdi gibi yazarları bu konuda örnek gösterebiliriz. Ama klâsik Fars Edebiyatı irfân üzerine kurulu olduğu halde modern Fars edebiyatında bu tarz çalışmalara pek rastlamadım. Kâzım Tînâ'nın tasavvufî içerikli öyküleri olduğunu biliyorum ama İran'da kitaplarını bulamadım maalesef. Bir de te'lif hakları büyük bir sorun. Türkiye'de te'lif hakları olmadan hiç bir eser basılamıyor. Bu yüzden İranlı yayıncılarla anlaşmak ve onların onaylarını almak gerekiyor. İranlı yayıncılardan kitap tercümesi izni için imza almak, onlara ulaşmak ise gerçekten çok zor oluyor.

İran ile Türkiye halkını birbirine bağlayan “Sinema” gücü

Muhammed BURHAN

Tahran'da, Yunus Emre Enstitüsü tarafından organize edilen 'Türk Filmleri Haftası' etkinliği başladı.

Tahran'da, Yunus Emre Enstitüsü tarafından organize edilen 'Türk Filmleri Haftası' dün akşam başladı.

26-29 Kasım 2018 tarihleri arasında Tahran Yunus Emre Enstitüsü'nde gerçekleştirilecek gösterimler, 16:00-18:00 ve 19:00-21:00 arası olmak üzere her gün iki seans şeklinde yapılıyor.

4 günlük film haftası boyunca İranlı sinema severler Derviş Zaim'in 'Balık' filminin yanı sıra Emin Alper'in 'Abluka', Tolga Karacelik'in 'Sarmaşık' ve Faruk Hacıhafızoğlu'nun 'Kar Korsanları' filmlerini ücretsiz olarak izleyebilecek.

Konuya ilişkin Mehr Haber Ajansı'na konuşan Tahran Yunus Emre Sanat ve Kültür Koordinatörü Yusuf Korkmaz, bu etkinliğin bir ilk olduğunu belirterek, "Türkiye Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından onaylanmış olan Türk Filmleri Haftası kapsamında Tahran'da 4 adet film gösterilecek. Bunlar sanat tabiri edebileceğimiz belli kitlesi olan yeni filmler. Tabii ki sinemalarda gösterildi, fakat henüz yaygın gösterime girmedir. Bu anlamda Tahran'da Türk Filmleri Haftası'na katılanlar ilk izleyicileri olacak. İranlılar ve Tahranlıları bekliyoruz." ifadelerini kullandı.

'İranlıların Türk sinemasına olan ilgisi gayet olumlu'

Korkmaz, İran halkının Türk sinemasına olan ilgisi hakkında şunları söyledi:

Tahran Yunus Emre Enstitüsü sunar موسسه یونس امره تهران برگزار می کند

Türk Filmleri Haftası 26 Kasım - 29 Kasım 2018

هفته فیلم ترکیه / ۸ - ۵ آذر ۱۳۹۷

26 Kasım Pazartesi: Balık (Derviş Zaim)	1. Seans 16:00-18:00,	2. Seans 19:00-21:00
27 Kasım Salı: Abluka (Emin Alper)	1. Seans 16:00-18:00,	2. Seans 19:00-21:00
28 Kasım Çarşamba: Sarmaşık (Tolga Karacelik)	1. Seans 16:00-18:00,	2. Seans 19:00-21:00
29 Kasım Perşembe: Kar Korsanları (Faruk Hacıhafızoğlu)	1. Seans 16:00-18:00,	2. Seans 19:00-21:00

"İranlıların Türk sinemasına olan ilgisi gayet olumlu. Bu konuda sadece sinema filmleri değil aynı zamanda Türk dizileri de takip ediliyor. Tabii ki, İran'da Türkçe biliminin yüksek olmasının da payı var."

Son yıllarda özellikle Türkiye'de düzenlenen film festivallerine İran'dan da katılımlar olduğuna dikkati çeken Korkmaz, "Örneğin bildiğim kadarıyla Malatya'da yapılan film festivaline bir İran filmi katıldı. Yani Türkiye'de de İran filmlerine rağbet var biliyorsunuz. Karşılıklı film sektöründe, sinema sektöründe güzel bir rağbet görüyoruz." açıklamalarında bulundu.

"Sinema iki ülke ilişkilerinin pekişmesine neden olabilir mi?" sorusu üzerine Korkmaz, sinema sektörünün çok önemli olduğunu ifade ederek, "Sinema doğrudan insanı anlatan bir sanat. Dolayısıyla insan sinema izleyerek aslında kendisini bir şekilde orada görüyor, dolayısıyla içselleştirebiliyorsunuz doğrudan. Mesela Türkiye'de İran filmleri izlenirken insan orda kendinden birşeyler buluyor. Aynı şekilde İran'da Türk filmleri izleyen birisi orda kendinden

birşeyler buluyor. Bu halklar arasında karşılıklı bir sempati oluşturuyor. Bu anlamda sinemanın önemi çok büyük. Bunun karşılıklı olarak tanınmasını istiyoruz. Gördüğümüz kadarıyla sinema sektörü gayet iyi ilerliyor." yanıtını verdi.

Bu etkinliğin devam edip etmeyeceği konusunda Yusuf Korkmaz, yaz sezonundan itibaren İranlı sinemaseverler için film gösterimlerine başladıklarını kaydederek, yaz etkinliklerine yoğun ilgi olduğunu ifade etti.

Önümüzdeki yazda da açık hava sineması etkinliğinin devam edeceğini açıklayan Tahran Yunus Emre Sanat ve Kültür Koordinatörü, "Gelecek yıllardaki planlarımızda Türk yönetmenler ve yapımcıları da ağırlamayı düşünüyoruz." diye konuştu.

'Derviş Zaim'in 'Balık' filmini çok beğendim'

Türk Filmleri Haftası etkinliği açılışında gösterilen Derviş Zaim'in 'Balık' adlı filmini büyük zevkle izlediğini dile getiren İranlı izleyici Ziba Hodayi, "Sanatsal alanda Yunus Emre Enstitüsü tarafından düzenlenen etkinlikler çok iyi. Film ile sinema halkın kültür ve geleneklerini anlattığı için çok önemli. 'Balık' sanatsal bir film. Güzel bir film ve oyuncuların performansı çok iydi. Yönetmen hikayeyi güzel anlatıyor. Çok beğendim." ifadesini kullandı.

Yemen'i gündemde tutmaya devam edeceğiz

Saadet Partisi Konya milletvekili Abdulkadir Karaduman, Yemen'de yaşanan olayları protesto etmek amacıyla bugün Türkiye'de yapılması beklenen eylemleri Mehr Haber Ajansı'na değerlendirdi.

Saadet Partisi Gençlik Kolları, bugün 18 Kasım Pazar günü Yemen'de yaşanan katliam ve işgali protesto etmek için tüm Türkiye'de eylemler yapacak.

Saadet Partisi Gençlik Kolları'ndan dün yapılan açıklamada, "İnsanlık işgal altında. Dünya kör, sağır" sloganıyla Pazar günü tüm Türkiye'de yapacağı eylemlerle Yemen'de yaşanan katliam, zulüm ve işgale dikkat çekecek. Saadet Partisi Gençlik Kolları'ndan yapılan açıklamada, "yüzbinlerce insanın katledildiği, çocukların açlıktan öldüğü Yemen için meydanlardayız" ifadelerine yer verildi.

Saadet Partisi'nin bu kararını Mehr Haber Ajansı'ndan Morteza Karimi'ye değerlendiren Konya Milletvekili Abdulkadir Karaduman, Yemen'de yaşanan olayları protesto etmek için bugün tüm Türkiye yapılması beklenen eylemlere ilişkin 2 soruda bilgi verdi.

1 - Sizce bu tür eylemlerin yapılması Suudi Arabistan'ın Yemen'e düzenlediği askeri saldırıların durdurulması konusunda ne kadar etkili olabilir?

Bu tür eylemler vahşete ve zulme karşı sivil eylemlerdir. Amacı, insanların bir şeyleri fark etmeleri ve yapılan haksızlıklara karşı kamuoyu oluşturmaktır. Maalesef bu çağda çok ciddi bir medya sorunu var. Belki de medyanın sahipliği sorunu demeliyiz. Çünkü halka dünyada olup bitenler hakkında gerçek bilgiler aktaran gazetecilik geleneği çok zayıflamış durumda. Medyanın büyük bir kısmı, kolay yoldan para kazanmak amacıyla hükümetlerle dirsek temaslarını korumak için gayret sarf eden sermayedarların elinde. Bu yüzden medya organlarını, başka alanlardaki yatırımlarını garanti altına almak için bir araç olarak kullanıyorlar. Biz bu eylemler aracılığıyla vicdan sahibi insanlara Yemenlilerin sesini taşımak, orada yapılan zulmü insanlara duyurmak istiyoruz. Çünkü hala hakkı ve adaleti gözeten insanlar olduğuna inanıyoruz. Fikirlerimiz, bakış açımız farklı olsa da Yemen'den veya dünyanın herhangi başka bir yerinden yükselen feryatlara, yardım çağlıklarına beraberce kulak kesilip el birliğiyle ne yapılabileceğini konuşabileceğimize inanıyoruz. Acı her yerde acıdır ve kendimizi insanlık ailesinin bir mensubu sayıyorsak bu acı hepimizin acısıdır. Sivil Toplum Kuruluşları, siyasi partiler, toplumsal gruplar ve her fert, bu zulme karşı sesini yükseltir, iktidarı uyarır

ve demokratik baskı mekanizmasıyla onları harekete geçirirse, bir tek Yemenli bile bir yardım ulaşırsa, Yemenli bir kişi koleradan kurtulur, bir tek anne çocuğunu açlıktan, susuzluktan dolayı yitirmezse amacımız gerçekleşmiş olacaktır. Ama biz elbette bu haksız ve dengesiz savaşın bitmesini ümit ediyoruz ve bunun için çalışıyoruz.

2 - Saadet Partisi'nin Yemen halkını savunması konusunda başka faaliyetleri de olacak mı? Bir sonraki adımlar nedir?

Bu konuyu gündeme getirmek ve zulüm bitene kadar gündemde tutmak için çalışmaya devam edeceğiz. Güç sahipleri de buna karşı insanları uyuşturmak için hiçbir yaraya merhem olmayacak suni gündemler üretmeye devam edeceklerdir. Halkı bölmek için çeşitli ideolojik tartışmalar türetilip milyonların bunlarla meşgul olması için çalışacaklardır. Bu yüzden bizim öncelikli amacımız Yemen'i ve tüm mazlum coğrafyaları gündemde tutmak ve yeryüzündeki bütün zulümleri ifşa etmek olacaktır. Meclis'te konuya ilişkin bir soru önergesi verdik. Meclis gündemine de taşımak için uğraşmaktayız. Şu anda da illerimizde halkımızın dikkatini Yemen'e çekmeye çalışıyoruz. İnanıyoruz ki bunlar bir uyanışın tetikleyicisi olacaktır.

İran sanatının parlayan yüzü; Mehtap'ın kızları

Kamran AZAR ve Azar MAHDAVAN

İran'ın Sistan ve Belucistan eyaletinde yaşayan Zeynep Noruzi başarılı bir girişimci olarak, köyündeki 200 sanatçı kadının umudu olmuştur.

Giydiği kıyafetin üzerindeki birbirinden güzel desenleri gördüğümde, “Bunları kendin mi diktin” diye soruyorum Zeynep’e.

Yavaştan gülümseyerek, “Evet; aslında biz Beluç kadınlar basit giysiler giymeyi pek sevmediğimiz için her yerde desenli kıyafetlerle dolaşıyoruz. İşte bu yüzden de bazen şiir gibi esinlendiğimiz kendi duygularımızla hislerimizi giysilerimizin üzerine dikmeye çalışıyoruz ve bu da yaklaşık 4 ay zamanımızı alabiliyor” yanıtını veriyor.

İran'ın Sistan ve Belucistan eyaletinde yaşayan Zeynep Noruzi başarılı bir girişimci olarak, köyündeki 200 sanatçı kadının umudu olmuştur... Köyde dikişçilik atölyesi kuran Zeynep, güzel sanatını çevresindeki kadınlara da aktarmaya gayret göstermektedir; “Biz bu sanatı gönülden sevdiğimiz için büyük bir aşk ile yapmaya çalışıyoruz”

Aslında bölgedeki kadınların yaşamı bir nevi dikişçilik sanatıyla iç içe gelmiştir. İslam öncesi döneme dayanan söz konusu sanat, tarih boyu nesilden nesile ve kuşaktan kuşağa geçerek enteresan bir yolculuğa imza atıp günümüzde artık Beluç kadınların geçim kaynağı haline dönüşmüştür.

“Beluç kadınlarla kızların büyük bir oranı dikişçilik mesleğiyle uğraşıp hatta birçoğu ailesinin geçim kaynağını bu yoldan temin ediyor; bu sanatı ayakta tutarak unutulma tehlikesinden kurtarıp köylülerime de iş imkanı sağladığım için Allaha şükrediyorum” diyen Zeynep sözlerine şunları da ekliyor: Ben bir şey yapmadım aslında, sadece Mehtap halamın izinden gitmeyi amaçlıyordum. Mehtap halam ömrünün son anına kadar benden dikiş sanatını hayatta tutmamı istiyordu.

Zeynep'in bahsettiği Mehtap Noruzi ise bir zamanlar Sistan ve Belucistan eyaletinin ünlü dikişçilerinden biri olarak Devrim'den önce İran Kraliçesi Fereh Diba gibi önemli müşterilere bile sanatının namını duyurmayı başarmıştı. Zeynep çocukluğundan beri halasının yanı başında oturarak bu sanatı tüm detayları ve incelikleriyle öğrenmiştir. Şimdi Mehtap'ın vefatından 6 sene geçmesine rağmen mirasçısı Zeynep bu dikiş sanatını artık tüm İran'a ve belki de gelecekte tüm dünyaya tanıtmaya çalışıyor.

Utangaç huyuyla sergiyi ziyaret eden meraklı sanatsever-

erin sorularını da yanıtlamayı göz ardı etmeyen Zeynep Noruzi, “Ben Mehtap'ın yardımlarıyla bu sanatı öğrendim ve hatta onun desteğiyle üniversiteye girdim. Öğrendiğim sanat okul masraflarımı karşılamaya yetiyordu” diye konuşuyor.

Artık genç bir girişimci kadın olarak bilinen Zeynep 2007 senesinden beri İranşehr'in Bempur ilçesinde yer alan Kasımabad köyünde dikişçilik sanatını bölgedeki kadınlara öğretiyor. Zeynep bunlara ilave olarak, her sene Beluç kadınların uğraşları sonucu yaratılan eşsiz el yapımı eserleri de İran'ın dört bir tarafında sergileyip herkese tanıtmaya çalışıyor.

Yaşadığı bölgede hızla tırmanan işsizlik oranına da işaret eden Zeynep, şöyle diyor: Son zamanlarda karşımıza çıkan kuraklık ve kıtlık sorunları neticesinde tarım ve hayvancılık alanında büyük bir krize tanık olduk ve bu yüzden de erkekler için pek uygun bir iş fırsatı bulamazsınız buralarda. Tüm bu nedenlerden dolayı da sıkıntılarla ilgili ağır yükün büyük bir kısmı kadınların omuzları üzerindedir. İşte kadınlarımız dikiş sanatının ışığı altında pamuk ipliklerini iç içe dikerek ailelerinin geçimini sağlamaya çalışıyorlar.

“Bazı ziyaretçiler şaşkınlıkla bu desenlerin nasıl ince bir şekilde yanyana dikildiğini merak ettiklerini anlatıyorlar bana, hatta bazıları ısrarla onlara hemen öğretmemi istiyorlar” diyen Zeynep sergiye gösterilen yoğun ilgiden dolayı memnuniyetini hiç de gizleyemiyor.

Beluç kadınların eşsiz sanatına büyük bir sevgiyle ilgi gösteren ziyaretçilerin oluşturduğu kalabalığın içinde kaybolmadan son sözlerini söyleyen Zeynep şunları kaydediyor: İran'ın Urmıye, Şiraz ve İsfahan gibi dört bir tarafından sergi yapmamız için çeşitli teklifler aldık. Şimdi de bu şehirlerde dikişçilik sanatını tanıtmak üzere sergi düzenlemeyi amaçlıyoruz.

FETÖ, İran yaptırımlarının bypass edilmesinden rahatsızdı

Kamran AZAR:

Ankara'daki İran Araştırmaları Merkezi Başkan Vekili Hakkı Uygur ile aşağıda okuyacağınız bir röportajda 2013'teki gelişmeleri yeniden ele aldık.

17 Aralık 2013 sabahı, Cumhuriyet Savcısı Celal Kara ve Mehmet Yüzgeç'in talimatıyla, birçok kişinin gözaltına alındığı büyük bir operasyon başlatıldı.

Gözaltına alınan kişilere, 'rüşvet, görevi kötüye kullanma, ihaleye fesat karıştırma ve kaçakçılık' gibi suçlamalarının yöneltildiği operasyonu İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı vekili Zekeriya Öz koordine ediyordu.

25 Aralık'ta bu kez başka bir operasyon başladı; Savcı Muammer Akkaş tarafından yürütülen soruşturmada 96 kişiye yöneltilen suçlamalar arasında 'suç işlemek amacıyla örgüt kurmak ve yönetmek, ihaleye fesat karıştırmak ve rüşvet' bulunuyordu.

Böylece, 17 ve 25 Aralık 2013'te gerçekleştirilen operasyonlar, aradan yıllar geçmesine rağmen Türkiye kamuoyu gündemindeki yerini koruyor.

Bu olaylarla bağlantılı olarak Ankara'daki İran Araştırmaları Merkezi Başkan Vekili Hakkı Uygur ile aşağıda okuyacağınız bir röportajda 2013'teki gelişmeleri yeniden ele aldık.

*** 17-25 Aralık sürecinde neler yaşandı? Kimler operasyonu yürüttü ve kimler suçlandı?**

- 17-25 Aralık dönemin bakanlarına yönelik yolsuzluk soruşturması olarak lanse edilmeye çalışıldıysa da aslına bakılırsa yurtdışından yönetilen bir grubun siyasi otoriteye karşı bir başkaldırı girişimiydi. Seçilmiş hükümetle arası gittikçe açılan ve o dönem Cemaat olarak adlandırılan FETÖ'nün İran yaptırımlarının bypass edilmesi ya da Mavi Marmara gibi bazı ABD-İsrail karşıtı girişimlerden rahatsız olduğu zaten biliniyordu. FETÖ'nün, kamuoyunun hassas olduğu yolsuzluk iddialarını bahane ederek, aslında dış politikada eksen kaymasıyla suçladığı hükümeti dev-

irme girişiminde bulunduğu ifade edilebilir.

*** Türkiye hükümetinin söz konusu suçlamalara karşı tavrı neydi? Sizce bu tepkiler yasalara uygun bir şekilde mi yapıldı?**

- Hükümet soruşturmayı yürüten savcı ve polis müdürlerini görevden alarak buna karşılık verdi ve daha önceden başlayan FETÖ'nün kilit görevlerden arındırılma süreci hızlandı. Nitekim 15 Temmuz 2016 darbe girişiminin de gösterdiği üzere FETÖ meşru görünümlü yollardan demokratik hükümeti deviremeyeceğini anlayınca askeriye içindeki üyeleriyle aynı hedef doğrultusunda harekete geçti. Ancak Türk halkının ve liderliğinin feraseti sonucunda bu girişim de akim kaldı. Olağan üstü koşullarda hükümetin attığı kimi adımlar demokratik teamüllere aykırı olmakla eleştirilse de işin vahameti düşünüldüğünde ve FETÖ'nün daha sonra Rus Büyükelçi cinayeti gibi kanlı eylemleri gözönüne alındığında devletin temellerine yönelik bu tür girişimlere hukukun sınırlarını zorlayarak cevap verilmesi gerektiği aşikardır. Özellikle mezkur örgütün hukuk

sistemi içindeki etkili yapılanması düşünüldüğünde siyasi karar alıcıların önünde başka bir seçenek olmadığı rahatlıkla söylenebilir.

*** Sosyal medyada geniş çapta dağıtılan tapelerle görüntülerin olaydaki etkisini nasıl yorumluyorsunuz? Bu konuda basın alanında yapılan hareketliliğe ilişkin ne düşünüyorsunuz?**

- Tapelerin hukuk dışı yollardan elde edilmesi zaten hukuki delil olma niteliğini ortadan kaldırıyordu. Bu noktada gözden kaçırılmaması gereken diğer bir husus Türk kamuoyunun yolsuzluk iddialarına karşı hassas olmakla birlikte seçilmiş hükümete yönelik hukuki ya da askeri darbe girişimlerine karşı çok daha tepkili olduğudur. Bu nedenle tapeler halk arasında taşeron örgütün beklediğinin aksine ciddi bir tepkiye yol açmadı.

*** Söz konusu süreç nasıl sonuçlandı?**

- 17-25 Aralık sürecinde hükümetin örgüte karşı sert davrandığını ve aşırı tepki gösterdiğini düşünen birçok kesim de 15 Temmuz darbesiyle olayın vahametini daha iyi anladı ve hükümetin darbe karşısındaki tutumu kamuoyunda %90'lara yakın bir destek gördü.

İran'ın güzellikleri, sinema ve müzik aracılığıyla insanlara dokunuyor

Azar MAHDAVAN

İran'ın sinema ve müzik başta olmak üzere edebiyatına, tarih ve kültür-sanatına büyük bir ilgisi olduğunu kaydeden Mehmet Kızmaz Mehr Haber Ajansı'na İran'a yaptığı gezisini anlattı.

Haziran 2018'de Maltepe Üniversitesi Gazetecilik Bölümü'nden mezun olan Batman doğumlu Mehmet Kızmaz Cumhuriyet gazetesinde muhabir olarak çalışıyor.

İran'ın sinema ve müzik başta olmak üzere edebiyatına, tarih ve kültür-sanatına anormal bir ilgisi olduğunu kaydeden Mehmet Kızmaz Mehr Haber Ajansı'na İran'a yaptığı gezisini anlattı.

*** İran'ı ziyaret etmenizin amacı neydi ve daha çok hangi bölgeleri gezmek istiyordunuz?**

- Söylediğim gibi İran'ın kültür ve sanatından her şeyine hayran olduğum için bu halkı, kültürü daha yakından tanımak istedim. Gezmek istediğim yerlere git-

tim. Tarihin beşiği olan Yazd-Şiraz-İsfahan üçlemesi en çok gitmek istediğim yerlerdi. Her adımda geçmişime, benliğime dair bir yolculukta olduğumu hissediyordum.

*** İran'da tattığınız yemeklerin hangisi sizin için daha lezzetliydi ve hangi yemek, tad ile lezzet açısından Türk mutfağına yakındı?**

- Abgoosht (Dizi) en çok beğendiğim yemek oldu. Her yemekte pilav olması beni biraz şaşırttı. Kebapları Türkiye mutfağına çok yakındı. Hemen hemen tadlarında fark görmediğimi söyleyebilirim.

*** İran gezinizin hangi bölümü sizin için özel bir değere sahipti? İran'da yaşasaydınız hangi kenti seçerdiniz?**

- İran'da animatör, yönetmen, müzisyen yani ilginç olduğu alandaki insanlarla görüşmüş olmam benim için değerli oldu. Bir de Sanandaj sokaklarında gezerken sohbetimizle başlayan yakınlaşmayla bir Kürt ailesine misafir olmam en çok etkilendiğim durum

oldu çünkü çok çok samimi ve içten davrandılar. İran'da yaşasaydım bir şehir seçmem çok zor olurdu çünkü hepsi birbirinden güzel. Kum'un davetiyle Yazd'de kalabilirdim. Betonla tanışmamış sokaklarda kendimi tarihin sayfalarına bırakırdım. Aşkın, şiirin ve şarabın şehri Şiraz'da yaşasaydım, Karim Khan Kalesi'nin dibinde akşama doğru setarla (müzik enstrümanı) Saadi'nin, Hafız'ın eşsiz cümlelerinin bana dokunmasına izin verirdim. Eğer Şiraz'da yaşasaydım Persepolis'e gitmeden de edemezdim. Ordan da, Zaloğlu Rüstem'in kendi gücüyle yonttuğu düşünülen Nakş Rüştem'e uğrar, Şehname'yi yaşardım.

*** İran ziyaretinizden önce Şiraz'daki tarihi eserlerle ilgili nasıl ve ne kadar bilgi sahibiydiniz? Yakından yaptığınız gözlemler bu bilgilerle tutuşuyor muydu?**

- Ziyaret öncesi sadece Şiraz için değil tüm İran için geniş bir araştırma yaptım. İran'ın İstanbul Başkonsolosluğuna gidip bilgi amacıyla katalog aldım. Ama

özellikle Persepolis'e dönük araştırma yapmadan gidemeyeceğimi öğrendim. Çünkü o tarihin içinde kalma sfenksler, merdivenler, insan tasvirlerinin, duvar süslemelerinin olduğu kule sütunların ne anlam ifade ettiğini bilmeseydim yabancı kalırdım. Büyük İskender'e rağmen ayakta kalmış yapılarda Büyük Drayos'un haşmetiyle ve Büyük Kiros'un yüreğiyle Büyük Ahemeniş İmparatorluğu'nun başkentliğini yapan Persepolis'i anlamak için araştırmalarım birbiriyle tutuştu. Araştırarak gitmem çok işime yaradı. Buarada araştırmalar tarihi eserlerin dışında İran'ı var eden tarihine, kültür sanatına dair de yapılarak gidilmesi çok daha anlamlı olur.

*** İran'daki turistik cazibelerin küresel toplum ile Türkiye'ye tanıtımı hakkında yorumunuz ne?**

- Maalesef İran'a dönük yıllardır var olan ambargonun etkisiyle dünya ve Türkiye medyası bununla bağlantılı olarak, İran'a dönük yaklaşımını da şekillendirmede bir güç oldu. Ambargo medyada İran'ın olumlu yönlerini, tarihini, sanatını, kültürünü hiç görmedi. Ama yine Türkiye'de kültür sanatla ilgilenen gençler başka olmak üzere bir kesim kitle ama yine özel-

likle Kürt halkından insanların İran'a gelme, gezme düşüncesi çok. Her şeye rağmen İran'ın güzellikleri, sinema ve müzik aracılığıyla insanlara dokunuyor. Hiçbir devlet ve medya ambargosu, kadim tarihin ve İran'ın bireyin yüreğine dokunan çalışmaların yayılmasına bununla birlikte İran'a gelmenin önüne geçemez.

*** İran'a yaptığınız gezinin ardından ülkemize ilişkin sizde oluşan imajda herhangi bir değişim söz konusu mu?**

- Olmaz olur mu. Geziden sonra kesinlikle fark ettiğim değişim, o kadim topraklara daha çok ait olduğumu hissetmem oldu. Ruhumun dinlendiğini hissettim. Yani kısaca değişim şu oldu; aradığım güzel yürekli insanlar, insana dokunan sanatın, yaşamı hissettiğim tarih İran'da ve benim göç etmiş bir kuş gibi tekrar evime gelmem gerektiğini anladım. Artık ne zaman evime geleceğim. Bu arada imaj konusunda iki farklı değişim oldu. Olumlu yönden, 7'den 70'e karşılaştığım bir çok insanın İngilizce biliyor olması, yok desem de bende de oluşan algıdan dolayı, şaşırdım. Batı'ya daha yakın olan ve daha geliştiği söylenen Türkiye'de, çevremde, ben dahil, insanların İn-

gilizce bilmiyor olması da, eleştirilen İran'da insanların çoğunun İngilizce biliyor olması... Tebrik edilir, ayakta alkışlanır. Ama negatif yönden özellikle Tebriz'de insanların İran'ın değerli müzisyen ve yönetmenlerini bilmiyor olması beni şaşırttı. Belki de bu Azeri halkının yaklaşımına dönük olabilir ama yine bundan dolayı şaşırdım.

*** İran ile Türkiye arasındaki tarihsel, kültürel ve toplumsal bağları nasıl değerlendiriyorsunuz?**

- Maalesef bağlar olumlu değil, Çaldıran savaşıyla başlayan onlarca savaş, arada olumsuz bir tarih bıraktı. Kültür ve toplumsal bağlar da güçlü değil. Bunun birçok nedeni var ama başlıca nedeni coğrafi olarak Zagros dağlarının arada olması bağın oluşmamasında büyük etken olmuştur. Bundan dolayı pek de gelişmiş bağlar yok. Ama tam tersi olarak İran ve Kürtler arasında bu bağın daha güçlü olduğunu düşünüyorum. Tıpkı İran sinemasında ve dünyada bilinen yönetmenlerin İran'da yetişmeleri onun dışında, benim İran turumda Farsça ve İngilizce bilmeden Kürtçe ve Farsça'nın ortak yapısıyla anlaşmış olmam benim için çok değerli bir bağ oldu.

